

**SLOVÁCI
A ČESÍ:
spolupráca
pokračuje**

Letecké dni SIAF

**Cvičenie BLONDE
AVALANCHE 2013**

**Rozhovor so štátnym
tajomníkom MILOŠOM
KOTERCOM**

nrtm. LUBOMÍR IGAZ (1973 – 2013)

V štvrtok 12. septembra o 11. 40 h došlo vo výcvikovom priestore Lešť počas výcviku vojenských policajtov k mimoriadnej udalosti. Pri zlaňovaní z vrtníka tragicky zahynul príslušník Vojenskej polície rotmajster Lubomír Igaz. Príčiny tragédie a ďalšie podrobnosti budú známe až po ukončení vyšetrovania. Minister obrany Martin Glváč a náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Peter Vojtek vyjadrili pozostalým úprimnú sústrasť.

Minister obrany sa 18. septembra v Partizánskom zúčastnil na poslednej rozlúčke so zosnulým príslušníkom Vojenskej polície. Prisľúbil pozostalým, že ich bude ako prvých informovať o výsledkoch vyšetrovania tragickej udalosti. „Preto nebudeme zverejňovať čiastkové výsledky cez médiá,“ povedal.

Pohrebné obrady, ktorých súčasťou boli plné vojenské pody, viedol ordinár Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov Slovenskej republiky František

Rábek. „Luboš, ďakujeme vám za prácu, ktorú ste vykonali v radoch Vojenskej polície a Ozbrojených silách SR, za vašu priazeň, priateľstvo a porozumenie. Česť vašej pamiatke!“ rozlúčil sa so zosnulým riaditeľ Vojenskej polície plukovník Jaroslav Hamar.

V piatok 13. septembra minister obrany Martin Glváč Ľubomíra Igazu mimoriadne povýšil in memoriam do hodnosti nadrotmajster. Súčasne mu udelil najvyššie rezortné vyznamenanie, Pamätnú medailu ministra obrany SR I. stupňa (zlatú). Riaditeľ Vojenskej polície plukovník Jaroslav Hamar mu udelil Medailu Vojenskej polície I. stupňa (zlatú).

Nadrotmajster Ľubomír Igaz slúžil v ozbrojených silách od mája 2001. Z Práporu okamžitej reakcie v Martine bol v roku 2008 vyslaný do operácie ISAF v Afganistane. Od roku 2011 pôsobil vo Vojenskej polícii. Bol vedúci starší inšpektor skupiny pre riešenie krízových situácií Útvary Vojenskej polície Banská Bystrica.

V Sieni cti a slávy Ministerstva obrany bola po tragickej smrti nadrotmajstra Ľubomíra Igazu vystavená jeho fotografia a kondolenčná kniha, v ktorej vojaci a zamestnanci rezortu vyjadrovali ľútosť nad stratou kolegu.

Česť jeho pamiatke!

Foto: Pavol Vitko, mjr. Milan Vanga, OS SR

generálporučík
Peter Vojtek,
náčelník GŠ OS SR

Vážení kolegovia, vojaci a zamestnanci,

jesenné obdobie, ktoré už cítiť všade v prírode, je viditeľné aj na našich cvičiskách. Po letnom zväčša dovolenkovom období sa púšťame do druhej polovice výcvikového roka. Je to vidieť aj v našich výcvikových priestoroch. Úspešne sme završili medzinárodné cvičenie Blonde Avalanche na Váhu a michalovský prápor ako pilier deklarovanej 22. mechanizovanej práporovej skupiny úspešne napreduje v Lešti k svojej certifikácii. Výcvik sa po lete opäť zintenzívnil a naša náročná práca si od nás vyžaduje siahť čoraz viac na fyzické rezervy s odhodlaním splniť všetky úlohy so ctou.

Septembrový výcvik nás však aj hlboko zarmútil. Prišli sme o kolegu – príslušníka Vojenskej polície. Pri výcviku v zlaňovaní na strechu budovy sa stalo nešťastie, ktoré sme v našom výcvikovom priestore v Lešti počas celej novodobej histórie nezažili. Média prinášajú „zarúčené“ správy o príčinách tohto nešťastia, ale pravdivú odpoveď nám môžu dať iba vyšetrovatelia, ktorí na prípade pracujú. Dôležité je však zdôrazniť, že vojenská profesia nie je jednoduchá, často pri jej výkone nasadzujeme zdravie i život. Tvrdý výcvik na cvičisku nám zvyšuje šance pôsobiť čo najdlhšie a najefektívnejšie na bojisku. Aj Ľubomír Igaz bol profesionál, ktorý na cvičisku zo seba vydal maximum. Žiaľ, pri plnení úloh položil život a bude nám chýbať.

Skutoční profesionáli sú to najcennejšie, čo v našich dvadsaťročných ozbrojených silách máme, preto aj pri tvorbe novely zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl robíme všetko pre to, aby zohľadňovala náročnosť nášho povolania.

Jeseň je aj v znamení nášho najvýznamnejšieho vojenského sviatku – Dňa ozbrojených síl Slovenskej republiky. Slávny 22. september 1848 je prameňom našich vojenských tradícií aj dnes. Čerpáme z neho rovnako ako hrdinovia československých légii v prvej svetovej vojne či slovenskí príslušníci československých vojenských jednotiek v zahraničí, sformovaných počas druhej svetovej vojny, ako aj účastníci domáceho ozbrojeného protifašistického boja, ktorý vyvrcholil Slovenským národným povstaním v roku 1944. Pravdaže, čerpáme aj z tradícií, ktoré máme spoločné s našimi českými priateľmi a s ktorými naďalej rozvíjame tie najužšie vzťahy, ktorým sa v tomto čísle venujú redaktori OBRANY.

Chcem vyjadriť veľkú vďačnosť a úctu všetkým príslušníkom Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorí vnímajú svoju prácu ako poslanie. Zároveň by som rád apeloval na všetkých, aby sme svojou tvorivou prácou a zodpovedným plnením povinností rozvíjali odkaz našich predchodcov.

Na obálke: Náčelník Generálneho štábu AČR generálporučík Petr Pavel pri stretnutí s náčelníkom GŠ OS SR generálporučíkom Petrom Vojtkom • Foto: K0d

4 Sýria: počas rozpadu

6 Rozhovor so štátnym tajomníkom MO SR Milošom Kotercom 8
TÉMA: spolupráca slovenského a českého rezortu obrany

14 Blonde Avalanche 2013 – cvičenie mnohonárodného ženijného práporu TISA

19 Esá sa zlietli na III. medzinárodné letecké dni SIAF 2013

22 Brigádny generál Miroslav Korba: Úlohy a výzvy vzdušných síl

24 Eliminácia podomácky vyrábaných výbušnín

26 Samohybný hlavný protiletadlový systém KORKUT

34 Nultý ročník 24-hodinovej súťaže v základných bojových zručnostiach

37 Odborné stáže: príležitosť pre študentov i rezort

38 Nadrotmajster Matej Tóth siaha na medaily

47 Vyslobodzovací tank VT-34

Nájdete nás aj na internetových adresách www.mosr.sk/obrana/ a www.mosr.sk/ebulletin/
Informácie o distribúcii OBRANY vám poskytneme na e-mailovej adrese obrana@mod.gov.sk

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXI. • č. 10/2013 • Redakčná uzávierka 20. 9. 2013 • Do výroby zadané 23. 9. 2013 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR, Komunikačný odbor • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847 e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Zástupca šéfredaktora: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 17 40, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepka@mod.gov.sk • Redaktor: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe, tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk • Vedúca vydania a jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJÁČKOVÁ, tel.: 0960 31 30 54, e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk • Fotoeditor: Mgr. Ivan KELEMENT, tel.: 0960 31 28 06, 0903 820 698, e-mail: ivan.kelement@mod.gov.sk • Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Grafická úprava: Adrian MOLČAN • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, Komunikačný odbor MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Alfa print, s.r.o, Martin • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910.

SÝRIA

počas rozpadu

Sýrsky režim dnes možno zaznamenáva počas rozpadu. Výsledkom aktuálneho konfliktu medzi sýrskymi ozbrojenými silami a rebelmi je viac než stotisíc mŕtvych a podľa rozličných zdrojov 4 až 11 miliónov nútene presídlených obyvateľov. Medzi obeťami občianskej vojny je po 21. auguste aj takmer 1 500 mŕtvych civilistov, ktorí zahynuli po chemickom útoku.

V novodobej histórii krajiny ide o bezprecedentný počet obetí chemického útoku, ktoré dokazujú, že sýrske demonštrácie a vojenské strety prerástli do rozsiahlej humanitárnej krízy a použitia zbraní hromadného ničenia vo veľkom rozsahu. Nasadenie chemických zbraní v konflikte a jeho medializácia vyvolali okamžitú reakciu medzinárodného spoločenstva a vyslanie tímu inšpektorov OSN, ktorý mal prešetriť či sa chemické zbrane použili, nemal však označiť páchatela. Americká administratíva zvažovala odvetné opatrenia, ktorých povaha bola predmetom diskusií, keďže konflikt v Sýrii predstavuje komplikovaný stret záujmov a úvaha o prípadnej vojenskej akcii prináša mnoho otáznikov.

Plody Arabskej jari

Sýria je dnes najvyhrotenejším regionálnym epicentrom konfliktu, ktorý našťartoval fenomén tzv. Arabskej jari. Jeho finálne vyústenie a širšie konzekvencie nie je možné odhadnúť. Dnes je Sýria vojenským konfliktom rozdobená na tri susediace zóny, pričom v každej z nich je podľa záverov americkej administratívy zvýšené riziko nového vytvárania teroristických skupín. Západná časť Sýrie ostáva nateraz baštou režimu, teda príslušníkov spomedzi šiitov, ku ktorým sa hlási vládnuci Asadov klan alawitov, ako aj bojovníci militantnej vetvy Hizbaláhu podporovaného Iránom. Naproti tomu stredná a severná časť krajiny, husto obývaná sunitským obyvateľstvom, je dnes pod kontrolou opozičných síl. Krajina, ktorá je výrazne fragmentovaná nielen etnicky a nábožensky, sa dnes polarizuje i na poli politickom. USA sa aj preto počas celého konfliktu vyhýbali priamej vojenskej intervencii a obmedzovali sa na diplomatické aktivity či dodávky zbraní sýrskym rebelom. Zvrhnutie sýrskeho režimu by totiž vytvorilo mocenské vákuum, ktoré by po skúsenostiach z Iraku, Afganistanu či Líbye určite ihneď nevyplnili demokratické režimy západného typu. Použitie chemických zbraní však zmenilo pohľad na konflikt a začalo sa otvorene hovoriť o použití vojenskej sily vo forme limitovaného útoku na strategické ciele sýrskeho režimu s víziou uplatnenia klauzuly responsibility to protect, prijatej na pôde OSN v roku 2005. USA v tejto súvislosti začali presun časti svojho vojnového loďstva do východného Stredozemia. Ostreľovanie sýrskych vládnych cieľov subsonickými raketami stredného doletu Tomahawk, ktoré prichádzalo do úvahy, by neznámalo žiadne nové, podobnou raketovou kampaňou sa začínalo v Iraku, Afganistane aj Líbyi. Do úvahy tiež pripadalo zriadenie bezletovej zóny, vytvorenie humanitárnych koridorov a demilitarizácia hraníc so spojencami, ako sú Turecko a Jordánsko. Po diplomaticky brilantnom návrhu Ruska dať chemický

arsenál sýrskeho režimu pod dohľad Organizácie pre zákaz chemických zbraní v Haagu, sa však do hry opäť dostala diplomacia.

Rodina drží spolu

K diplomatickému riešeniu, ktoré Rusko ponúklo USA, by však pravdepodobne nikdy nedošlo, ak by USA jasne a zreteľne nepohrozili použitím sily. Americké rakety by čelili oveľa lepšie organizovanému protivníkovi, než to bolo naposledy v operácii Freedom Falcon v Líbyi. Sýrska armáda by totiž, najmä v úvodných fázach konfliktu, predstavovala jednu z najväčších a najlepšie vycvičených armád arabského sveta. V zmysle niekdajšej sovietskej doktríny boli sýrski vojaci orientovaní na projekciu sily v Libanone a zabránenie potenciálnej invázii zo strany Izraela. Napriek málo výrazným výsledkom sýrskej armády pri konfrontácii s IDF možno povedať, že Sýrske ozbro-

Sýrsky režim má okrem relatívne sofistikovanej vojenskej výzbroje k dispozícii aj armádu, ktorej povedomie je dlhodobu budované na lojálnosti, rodinných a osobných väzbách. Aj preto sa prípadná pozemná vojenská intervencia USA v krajine javila ako málo pravdepodobná a ostáva nateraz nereálna.

jené sily právom budili a budia dojem relatívne disciplinovanej a motivovanej armády, ktorá má nepochybne vysoko vyvinutý zmysel pre lojálnosť a hierarchiu. To je dôvod, prečo Bašára al-Asada dodnes neopúšťajú jeho najvernejší generáli. V armáde kreovanej Hafízom al-Asadom je stále výrazne prítomný element vysokej centralizovanosti a osobných väzieb od prezidenta smerom k nižšie postaveným členom armády. Príkladom je 4. pancierová divízia, ktorá od roku 2011 slúži Bašárovi al-Asadovi ako elitná jednotka a ktorá je až z osemdesiatich percent tvorená profesionálnymi vojakmi hlásiacimi sa k alawitskej menšine, tvo-

riacej kostru sýrskeho vládneho aparátu na čele s prezidentom. Jej výsostné postavenie v rámci armády možno demonštrovať na poslaní, ktorým bola a je kontrola kľúčových oblastí Damasku a v prípade izraelskej intervencie má tvoriť poslednú vojenskú líniu na obranu režimu.

Sýrsky režim má teda okrem relatívne sofistikovanej vojenskej výzbroje k dispozícii aj armádu, ktorej povedomie je dlhodobu budované na lojálnosti, rodinných a osobných väzbách. Aj preto sa prípadná pozemná vojenská intervencia USA v krajine javila ako málo pravdepodobná, ba čo viac, Obama ju pri svojom verejnom oznámení predložil vec Kongresu vylúčil a po návrhu Ruska ostáva nateraz nereálna. USA majú stále v živej pamäti dedičstvo z Iraku a Afganistanu, a preto ani verejná mienka nie je naklonená novej vojenskej intervencii.

Krajina v mútnej vode

Reálne dosiahnutie konsenzu o spoločnom postupe však môže byť omnoho ťažšie. Diplomatiecké rokovania zlyhávali na rozdielnych postojoch americkej a ruskej administratívy v otázke preferovaného výsledku transformačného procesu v Sýrii. Zhoda nepanuje v otázke politického osudu prezidenta al-Asada, ani v otázke účastníkov medzinárodnej konferencie „Ženeva 2“. Použitie chemických zbraní v konflikte ostáva smutným svedectvom prolongácie občianskej vojny, v ktorej opozičné sily dostávajú materiálnu podporu z krajín ako Turecko, Saudská Arábia či Katar a kde vládna moc ťaží z priamej vojenskej asistencie Iránu a libanonského Hizbaláhu. Záujem Ruska o Sýriu tkvie najmä v snahe zamedziť prenikanie radikálneho islamu do oblastí svojich južných hraníc a tak zabrániť destabilizačným tendenciám na vlastnom území. Rusko sa v tomto prípade riadi nielen svojimi zahraničnopolitickými ambíciami, ale aj logickými vnútropolitickými realiami.

Potenciálne zvolanie medzinárodnej mierovej konferencie „Ženeva 2“, ktorá by mohla nasledovať po odovzdaní sýrskeho chemického arsenálu (podľa záverov francúzskych tajných služieb najväčšieho v regióne) pod medzinárodný dohľad, by mohlo už čoskoro dostať reálnejšie kontúry. Ponuka Ruska na diplomatické riešenie použitia zbraní hromadného ničenia s účasťou medzinárodného dozoru nateraz odvrátila hrozbu limitovaného vojenského útoku zo strany USA. Vyriešenie podstaty konfliktu a ukončenie občianskej vojny si však určite vyžiada dlhší čas. Nová cestovná mapa pre Sýriu a nastolenie mieru je zatiaľ v nedohľadne.

Text: Matej Drotár

Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií Ministerstva obrany SR

Foto: SITA

Štátny tajomník MO SR
Miloš Koterec:

Spolupráca s ČR je dnes najintenzívnejšia

Slováci a Česi sa síce pred dvadsiatimi rokmi rozlúčili so spoločným štátom, ktorý by tento rok v októbri oslavoval 95. výročie vzniku, no pre celý svet ostali príkladom, ako sa dá takýto rozchod uskutočniť pokojne a s pokračujúcimi priateľskými vzťahmi. Ústrednú tému októbrovej Obrany otvára štátny tajomník Ministerstva obrany SR Miloš Koterec.

Ste predseda slovenskej časti zmiešanej politicko-vojenskej pracovnej komisie na realizáciu spolupráce medzi Slovenskou republikou a Českou republikou v oblasti obrany. Môžete nám priblížiť jej štruktúru a hlavné ciele?

Zmiešaná politicko-vojenská pracovná komisia pôvodne pozostávala zo 6 pracovných skupín, ktoré priebežne rokujú o spoločných projektoch v oblastiach: vzdelávanie, logistika, výcvik a operácie, obranné plánovanie, vyzbrojovanie a ochrana vzdušného priestoru. Pri svojej práci však jednotlivé pracovné skupiny narazili na určité legislatívne prekážky, na čo sme okamžite zareagovali dodatočným vytvorením samostatnej pracovnej skupiny na riešenie legislatívno-právnych otázok. Vývoj rovnako ukázal nevyhnutnosť vytvoriť pracovnú skupinu pre spoluprácu podnikov, kto-

rých zriaďovateľmi sú MO SR a MO ČR. V súčasnosti tak máme už 8 pracovných skupín, ktoré sú významným nástrojom posilňovania vzájomnej spolupráce. Cieľom je dosiahnuť efektívne využitie vynakladaných zdrojov prostredníctvom spoločných projektov pri rozvoji obranných spôsobilostí a využití existujúcich spôsobilostí našich ozbrojených síl, ako aj posilniť regionálny rozmer kolektívnej obrany.

Aké ťažiskové úlohy ste si stanovili na najbližšie obdobie? V ktorých oblastiach vidíte najväčší potenciál?

Spomenutých osem oblastí demonštruje životaschopnú spoluprácu v oblasti obrany medzi SR a ČR, ktorá sa realizuje prostredníctvom konkrétnych projektov. Za dôležité východisko pri spolupráci v obrannom plánovaní považujem vý-

raznú podobnosť národných procesov pri príprave národnej pozície k návrhom cieľov spôsobilostí. Nástrojom na prehlbovanie koordinácie obranného plánovania sú dnes výmenné stáže obranných plánovačov v rámci všetkých. Záujmom oboch strán je ich ďalej rozvíjať s cieľom vytvorenia podmienok na dlhodobé pôsobenie odborníkov v organizačnej štruktúre hostiteľskej krajiny. Navyše, plánovanie a príprava spoločnej Bojovej skupiny EÚ krajín V4 v roku 2016 je skúsenosťou, predstavujúcou možný základ pre spoločný regionálny rozvoj spôsobilostí krajín V4.

Ďalšími konkrétnymi projektmi prebiehajúcej obrannej kooperácie s ČR je spoločná príprava tímov na likvidáciu nevybuchnutej munície pred vyslaním do operácie ISAF, recipročný výcvik špecialistov (napr. cvičenie Toxic Valley 13

na území SR s účasťou príslušníkov Armády ČR v dňoch 30.9. – 4.10.2013) alebo spolupráca špeciálnych síl. V spolupráci pri ochrane vzdušného priestoru naďalej zostáva prioritou jeho zabezpečenie prostredníctvom NATINAMDS. V uplynulom období boli zároveň s českými partnermi dopracované spoločné štandardné operačné postupy ochrany vzdušného priestoru („crossborder“), ktoré okrem iného príslušníci ozbrojených síl oboch krajín preveria ešte v tomto roku na dvoch vojenských cvičeniach.

Spolupráca pri ochrane vzdušného priestoru však ide ďalej: najmä v oblasti účasti na cvičeniach, spoločného výcviku pilotov a letovodov, využívania vojenských letísk poskytnutím minimálnej technickej podpory pri príprave k opakovanému vzletu alebo využívania vojenských výcvikových zariadení a priestorov. Nadštandardné bilaterálne vzťahy SR-ČR sa náš rezort obrany usiluje zúročovať aj v multilaterálnom rámci: príspevkom Slovenska do budovania Mnohonárodného výcvikového leteckého centra (Multinational Aviation Training Centre-MATC) je ponuka na výcvik na leteckom simulátore Mi-17 na letisku Prešov a leteckej strelnici „B“ v Kuchyni. Symbolickým gestom prehlbujúcej sa spolupráce bol napokon aj tohtoročný otvárací ceremoniál na Medzinárodných leteckých dňoch SIAF na Sliachi a Dňoch NATO v Mošnově pri Ostrave, ktorý sa začal spoločným preletom lietadiel oboch krajín.

Ako pokročil projekt spoločnej modernizácie bojového vozidla pechoty?

Pracovná skupina pre vyzbrojovanie identifikovala ako perspektívnu oblasť spolupráce modernizáciu zavedeného BVP-2. Analýza ukázala, že zvýšenie časti bojového potenciálu modernizáciou je ekonomicky efektívnejšie, ako prezbrojenie mechanizovaných práporov na nový typ bojového obrneného vozidla. Vzápätí sa začala výroba prototypu bojového vozidla pechoty na platforme BVP-2 s označením IFV ŠAKAL. Rozhodnutie o definitívnej budúcnosti tohto projektu by malo byť prijaté do konca tohto roka.

V minulosti sa spomínal aj projekt pod názvom Spoločné nebo...

Myšlienka spoločného neba sa s rôznou intenzitou objavuje v diskusiách s českými partnermi prakticky od rozdelenia federácie pred vyše 20 rokmi. Najmä v období, keď európske krajiny, medzi nimi aj SR a ČR, sú nútené znížovať výdavky aj na obranu, je ťažké udržiavať finančne náročné letectvo. Na druhej strane, stíhacie letectvo je jedným z kritérií kreditibilného spojenca, schopného dohliadať na obranu svojho vzdušného priestoru. Diskusie o téme spoločného neba s ČR,

samozrejme, prebiehajú na politickej i odbornej úrovni, avšak sú veľmi komplexné a zatiaľ by bolo predčasné hodnotiť v súčasnosti ich priebeh.

Bude pokračovať tradícia vojenských výstav IDEB a IDET v Brne a v Bratislave?

Môžem hovoriť len za slovenskú stranu, ale máme záujem, aby vojenská exhibícia IDEB v Bratislave napriek veľkej regionálnej a európskej konkurencii pokračovala, v niektorých aspektoch dokonca expandovala. Ako pred niekoľkými týždňami pripomenul minister Martin Glváč na stretnutí s poľským partnerom počas vojenskej výstavy v Kielcoch (Poľsko), IDEB 2014 sa bude organizovať v partnerstve s medzinárodnobezpečnostným fórom GLOBSEC, od čoho rezort očakáva synergický efekt a obojstranne výhodné partnerstvo. Očakávame, že aj vďaka tomu IDEB priláka pozornosť stredoeurópskej, ale aj širšej európskej a globálnej, komunity štátnych a korporátnych lídrov v oblasti obrany na obranné spôsobilosti SR, a do veľkej miery aj V4.

V čom vidíte najväčšie rezervy spolupráce s Českou republikou?

Úroveň spolupráce rezortov obrany SR a ČR je najintenzívnejšia a najpraktickejšia za posledných 20 rokov. Istou výzvou je skutočnosť, že sa pri redukovaných zdrojoch nedarí prehlbovať dlhodobý charakter plánovania. Okrem úprimnej politickej vôle existujú na oboch stranách odborné a technické predpoklady, aby sa ďalej rozvíjala. Najmä za posledné dva roky došlo k zintenzívneniu kontaktov a presunu pozornosti od menších projektov na výraznejšie aktivity, akým napríklad bolo jedno z najväčších logistických cvičení NATO Capable Logistician 2013. Nárast počtu pracovných skupín dokazuje, že sa podarilo spoluprácu rozšíriť do nových oblastí a dať im aj právny rámec v podobe dohody o rozvoji spolupráce v oblasti obrany medzi vládou SR a vládou ČR. Táto dohoda bola podpísaná 20. septembra 2013 na úrovni ministrov obrany SR a ČR počas Dní NATO v Ostrave. V kontexte spolupráce medzi MO SR a MO ČR tak hovoríme nie o prekážkach či rezervách, ako skôr o príležitostiach a výzvach.

Čo bolo hlavnou témou na septembrovom neformálnom rokovaní ministrov obrany EÚ v Litve?

Neformálne rokovanie ministrov obrany EÚ sa konalo vo Vilniuse, hlavnom meste Litvy, ktorá je do decembra 2013 predsedníckou krajinou EÚ. Okrem ministrov, štátnych tajomníkov, veľvyslancov a politických riaditeľov z 28 krajín sa na rokovaní zúčastnili aj Anders Fogh Rasmussen, generálny tajomník NATO, Catherine Ashton, vysoká predstaviteľka EÚ pre zahraničné záležitosti a bezpečnostnú politiku a vojenský veliteľ operácií

EÚ v Bosne a Hercegovine, Somálsku, Mali a v Africkom rohu, ktorí poskytli brífing o priebehu operácií. Hlavnými témami rokovania boli príprava Európskej rady o obrane v decembri 2013 a situácia v Sýrii. Európska rada v decembri bude summitom predsedov vlád a hláv štátov, diskutujúcich po niekoľkých rokoch k hlavnej téme, ktorou je európska obrana. Jej tematické zameranie priniesol prirodzený vývoj v tejto oblasti, ktorý sa v posledných rokoch v Európe vyznačoval škrtmi, nie vždy efektívnym vynakladaním finančných zdrojov na obranu a oslabovaním konkurencieschopnosti európskych zbrojárskych spoločností (najmä malých a stredných) v globálnom meradle, ale aj zvyšujúcou sa potrebou budovania európskych obranných spôsobilostí. Tieto skutočnosti majú na zreteli aj politické špičky EÚ. Aj túto platformu sme s ministrom obrany ČR využili na pokračovanie diskusie o ďalšom rozvoji a prehlbovaní spolupráce, a to aj z pohľadu spoločného príspevku SR a ČR do európskej obrany.

Ako sa prípravy Slovenska na predsedníctvo v Rade Európskej únie v roku 2016 týkajú aj nášho rezortu?

Príprava predsedníctva SR v Rade EÚ v druhom polroku 2016 sa veľmi intenzívne začala už v lete minulého roka -- na národnej úrovni boli vytvorené rozhodovacie aj pracovné koordinačné orgány, ktoré v pravidelných intervaloch (niekoľko ráz do roka) zasadať a MO SR v nich má zástupcov. Tieto skupiny pokrývajú alebo budú v nasledujúcich rokoch pokrývať všetky aspekty prípravy predsedníctva. Najvyšším koordinátnym orgánom, ktorý predkladá na schválenie vláde SR návrhy týkajúce sa prípravy predsedníctva, je Medzirezortná koordinačná rada zložená zo štátnych tajomníkov jednotlivých rezortov. Odborníci z rezortu obrany permanentne komunikujú so svojimi kolegami z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a bilaterálne s partnermi v zahraničí a získavajú cenné skúsenosti s obsahovou aj organizačnou prípravou predsedníctva. Naše ministerstvo sa bude zapájať aj do Národného programu vzdelávania, ktorý sa spúšťa na medzirezortnej úrovni už na jeseň. Máme pripravenú aj databázu našich zamestnancov v ústredí a na zahraničných pracoviskách, ktorí s problematikou Európskej únie pracujú a budú do nej viac začlenení v roku 2016. Budú súčasťou veľkého predsedníckeho tímu v oblasti obrany. Obranná spolupráca s Českou republikou sa premieta aj sem, a to napríklad výmenou skúseností s prípravou predsedníctva v Rade EÚ.

Výhodné je uvažovať spoločne

Na tému spolupráce slovenských a českých ozbrojených síl sme sa zhovárali s náčelníkom Generálneho štábu Armády Českej republiky generálporučíkom Petrom Pavelom.

Ako hodnotíte vývoj vzťahov českej armády a slovenských ozbrojených síl za posledných 20 rokov?

Po rozdelení Československa deklarovali oba nové štáty záujem zachovať veľmi otvorené vzťahy a spolupracovať vo všetkých oblastiach. Na začiatku mali obe strany dosť starostí s budovaním vlastných armád, ale s pribúdajúcim rokmi od rozdelenia sa zvyšuje aj kvalita spolupráce medzi našimi armádami. Považujem to za prirodzené a neviem si predstaviť iný štát, s ktorým by sme mali lepšie predpoklady na skutočne hlbokú a vzájomne výhodnú spoluprácu.

Čo v rámci tohto procesu považujete sa veľmi dobré, a naopak, kde sme nevyužili šancu?

Na prvom mieste musí byť vôľa spolupracovať. Pozitívne je, že táto vlastnosť v našich vzájomných vzťahoch nechýba. Zároveň jazyková a kultúrna blízkosť, dlhá spoločná história a spoločný základ, na ktorom sú budované naše ozbrojené sily, mimoriadne uľahčujú akúkoľvek spoločnú aktivitu. Spoluprácu pritom môžeme posudzovať v dvoch základných rovinách: vojensko-technickej a politickej.

Pred 95 rokmi pričinením českých i slovenských vzdelancov a politikov vznikol na povojnovom zhorenisku nový útvar – spoločný štát Slovákov a Čechov, v ktorom sa ako garant celistvosti a bezpečnosti formovala i s príspevím československých légii jednotná Československá armáda. S prestávkou druhej svetovej vojny prežilo Československo až do roku 1992. V novom geopolitickom usporiadaní, po páde sovietskeho bloku a spolu s rozrastaním Európskej únie aj Severoatlantickej aliancie sa vhodnejšou pre každý národ ukázala samostatná cesta.

A tak teraz, keď si pripomíname 20. výročie Slovenskej republiky a jej ozbrojených síl, rovnaké jubileum slávi Česká republika aj jej armáda. Rozhodli sme sa preto pozrieť bližšie na vzťahy slovenského a českého rezortu obrany, Ozbrojených síl SR a Armády ČR, na slovensko-českú spoluprácu, jej súčasný stav, rôznorodé podoby i perspektívy.

Základom dvojstrannej spolupráce v oblasti obrany je 25 bilaterálnych zmlúv a memoránd o porozumení. Vytvorili sme šesť spoločných pracovných skupín (vzdelávanie, logistika, vyzbrojovanie, obranné plánovanie, operácie a cvičenia a ochrana vzdušného priestoru), ktoré sa prvý raz zišli v decembri 2011 v Piešťanoch. Začiatkom januára 2013 sa pracovné skupiny rozšírili o legislatívno-právnu skupinu a skupinu pre podporu podnikov obranného priemyslu, zriadených ministerstvami obrany. Medzi perspektívne oblasti spolupráce patria najmä vzdušné sily (od mož-

nosti využívania jedného typu lietadla až po spoločnú ochranu vzdušného priestoru), vzdelávanie a logistika, od leta 2012 aj plánovanie spoločných akvizícií. Limity tejto spolupráce sú dané iba vôľou k strategickým politickým rozhodnutiam, ktoré sa dotýkajú suverenity štátu.

Aké najdôležitejšie úlohy v oblasti našej spolupráce vnímate do budúcnosti?

Našu suverenitu ohrozuje viac znižovanie výdavkov na obranu, a tým i obranyschopnosť než prípadné hlbšie prepojenie našej obrany s najbližšími partnermi. Preto za

prioritné považujem prekonanie politických, legislatívnych a niekedy i mentálnych prekážok pre pokrok v skutočnej 'smart defence'. Vojensko-technické opatrenia v ktorejkoľvek spomínanej oblasti sa potom môžu realizovať v niekoľkých mesiacoch.

V zahraničných misiách a operáciách vojaci oboch armád v minulosti najintenzívnejšie a najdlhšie spolupracovali v operácii KFOR v Kosove. Čo môže byť pred nami?

Vzhľadom na členstvo oboch krajín v NATO a EÚ možno predpokladať, že v budúcnosti budeme rozhodovať aj o možnej účasti v rovnakých operáciách. Bolo by isto výhodné o takejto účasti uvažovať spoločne, čo by určite znížilo náklady pre obe krajiny. Dobrým príkladom je príprava na vytvorenie EU Battle Group štátov Východnej Európy, ktorá by mohla viesť k vytvoreniu permanentnej štruktúry alebo postupu na vytvorenie zoskupenia rýchlej reakcie na krízovú situáciu v regióne.

Očakávate od politikov a priemyselníkov snahy o opätovnú bližšiu spoluprácu v obrannom priemysle?

Situácia v rozpočtoch oboch krajín na prehlbenie spolupráce doslova nabáda. Je evidentné, že národné ozbrojené sily, limitované výdavkami na obranu nebudú schopné „užiť“ národný obranný priemysel. Ten bude musieť hľadať cesty a spôsoby, ako

združovať sily a rozšíriť svoje pôsobenie do viacerých krajín.

Mali ste možnosť od rozdelenia štátu pred nástupom do súčasnej funkcie bližšie spolupracovať aj so slovenskými vojakmi?

Počas existencie spoločného štátu som si zvykol na spoluprácu s vojakmi slovenskej národnosti, a tak mi po rozdelení chýbala. Stretnutia s vojakmi OS SR v operáciách a na zahraničných pracoviskách, v mojom prípade to bolo v americkej Tampe, v Kuvajte, v Bruseli, Monse i v Afganista-

ne, som preto vždy vnímal ako rodinné stretnutia a Slovákov ako prvých prirodzených partnerov v novom prostredí. Bolo príjemné cítiť, že to bolo obojstranné.

A ak by ste mali túto jeseň voľný víkend na súkromnú návštevu Slovenska, aký by bol jej cieľ?

Akékoľvek hory, ubytovanie na salaši, bryndzové halušky a večer pohárik dobrého vína alebo borovičky.

Pavol Vitko
Foto: KoD

Spolupráca sa prehíbi

Slovenská a Česká republika by mali užšie spolupracovať. Ide najmä o oblasti obranného plánovania, vojenského vzdelávania, vyzbrojovania, logistiky, vojenského zdravotníctva a o oblasť vojenských operácií. Vyplýva to z návrhu na uzavretie dohody o rozvoji spolupráce v oblasti obrany, ktorú 11. septembra na svojom zasadnutí schválila vláda SR.

„Cieľom dohody je predovšetkým zefektívnenie a rozpracovanie konkrétnych zámerov spolupráce v oblasti obrany, a to s dôrazom aj na podporu spolupráce právnických osôb v

zriaďovateľskej alebo zakladateľskej pôsobnosti MO SR alebo MO ČR,“ uvádza sa v dôvodovej správe. V oblasti obranného plánovania chcú obe krajiny napríklad uskutočňovať konzultácie pred mnohonárodnými rokovaniami v NATO a EÚ. V oblasti vojenského vzdelávania chcú spolupracovať na zvýšení úrovne výučby cudzích jazykov, v oblasti vyzbrojovania zas na koordinácii pri obstarávaní vojenského materiálu a služieb. Vo vojenskom zdravotníctve pôjde napríklad o spoločné pôsobenie v zdravotníckych jednotkách.

„Medzivládna dohoda umožní českému rezortu obrany dať si opraviť svoju techniku aj do našich Leteckých opravovní v Trenčíne, čo, samozrejme vítame, pretože tým získame prácu pre našich ľudí. Na odstránení tejto legislatívnej prekážky sme sa dohodli s českým ministrom obrany ešte počas bilaterálneho rokovania na konferencii Globsec,“ vysvetlil minister obrany SR Martin Glváč.

Podpora oboch krajín by sa mala dotýkať aj spolupráce vojenských podnikov. Tá bude spočívať najmä vo výskume, výmene skúseností a informácií, zabezpečovaní opráv, údržby a úprav vojenského materiálu, poskytovaní výcviku súvisiaceho s vojenským materiálom, realizácii spoločných investičných projektov.

Dohoda je rámcový dokument, ktorého vykonávanie si bude vyžadovať uzatvorenie ďalších osobitných zmluvných dokumentov.

Foto: www.army.cz

Minister obrany SR Martin Glváč a český minister obrany Vlastimil Pícek (už po uzávierke tohto čísla OBRANY) podpísali predmetnú medzivládnu dohodu 20. septembra počas 13. ročníka Dní NATO v Ostrave.

Policajti doma i za hranicami

Vojenské polície Slovenska a Českej republiky veľmi úzko spolupracujú už od rozdelenia bývalej federálnej armády. Možno povedať, že hádam najintenzívnejšie z jednotlivých súčastí ozbrojených síl oboch krajín. Vymieňajú si skúsenosti, spolupracujú v medzinárodných zoskupeniach, absolvujú spoločné prípravy a výcviky v mnohých oblastiach činnosti. V posledných rokoch sú českí a slovenskí vojenský policajti súčasťou mnohonárodného práporu vojenskej polície NATO pod poľským velením.

V tomto roku policajti v rámci spomínaného práporu spoločne plnili úlohy aj na najväčšom logistickom cvičení NATO Capable Logisticians 2013 u nás na Slovensku vo Výcvikovom priestore Vojenského obvodu Lešť. Podľa vedúceho operačného oddelenia riaditeľstva Vojenskej polície Trenčín podplukovníka Ivana Viselku spoločné nasadenie príslušníkov Vojenskej polície Slovenska a Českej republiky v operácii ISAF vo Wardaku (do apríla tohto roka) pri príprave príslušníkov Afganskej polície patrí medzi najdôležitejšie.

V Afganistane

„Každé vyslanie príslušníka Vojenskej polície do medzinárodného prostredia obohacuje jeho profesijné skúsenosti. V rámci pôsobenia v zmiešanom medzinárodnom tíme má možnosť zistiť a nahliadnuť na vedenie výcviku inými národnosťami, ktoré uplatňujú svoje prístupy a postupy. Počas mentoringu a výučby došlo k výmene skú-

seností, a tým sa rozšíril obzor mentora, ako pristupovať k riešeniu špecifických činností,“ zdôrazňuje podplukovník Viselka.

K prospechu oboch strán pokračuje aj spolupráca Centra výcviku a kynológie Vojenskej polície Vlkánová a Odbornej školy Vojenskej polície Vyškov. V tomto roku je zameraná na spoločné výcviky inštruktorov. Zároveň sa porovnávajú programy výcviku a jednotlivé postupy. Veľmi dôležité pri spoločných výcvikoch bolo vzájomné odovzdávanie skúseností pri praktických zamestnaniach. Najmä z pôsobenia psovodov oboch krajín v operácii ISAF v Afganistane. V poslednom období sa spolupráca rozšírila aj o preverenie odborných schopností v rámci súťaží psovodov a psov. Slovenskí kynológovia cvičili aj s príslušníkmi policajného zboru a colnej správy Českej

Zopár úspešných príkladov

Predstavme si v krátkosti niekoľko aktuálnych slovensko-českých projektov v oblasti vojenskej spolupráce. Pretože ak by si niekto myslel, že táto spolupráca nateraz spočíva predovšetkým v rokovaní zmiešanej politicko-vojenskej pracovnej komisie, nemal by pravdu.

V oblasti vzdelávania sa 25. 6. 2013 začal projekt prípravy personálu vzdušných síl Armády Českej republiky a Ozbrojených síl SR na recipročnej báze, ktorý potrvá do konca roka 2014.

Vzdušné sily aj študenti

Kurzy sú zamerané na nacvičovanie približovania, prekračovania hraníc a pôso-

benie nad územím iného štátu. AČR využíva simulátor riadenia letovej prevádzky (PAR) v Simulačnom centre Akadémie OS v Liptovskom Mikuláši. Ročne plánuje uskutočniť 4 kurzy pre 15 riadiacich letovej prevádzky. Prvý kurz sa uskutočnil v júni. Na druhej strane naše ozbrojené sily budú využívať Taktické simulačné centrum Centra leteckého výcviku LOM

Praha na výcvik pilotov. Ide o 2 kurzy ročne pre 8 pilotov. Termín kurzu bol určený na túto jeseň. Generálna riaditeľka Sekcie ľudských zdrojov MO SR a vedúca pracovnej skupiny „vzdelávanie“ Eleonóra Kišová zdôraznila, že ide o veľký úspech, pretože v rámci reciprocity obe strany ušetria finančné prostriedky. Dodajme, že táto skupina naposledy rokovala 17. 9.

republiky. Jeho náplňou bolo spoločné cvičenie vybušninárskych a drogových psov. V priebehu výcviku sa taktiež precvičovali činnosti nástupu a výstupu psov z vrtuľníka a lety so služobnými psami.

S Američanmi v Čechách

V nadchádzajúcom roku 2014 bude hlavné úsilie v rámci spolupráce vojenských polícii oboch ozbrojených síl venované na efektívnejšie využívanie spoločných výcvikov a výcvikových priestorov. Pôjde najmä o spoločné výcviky a prípravy inštruktorov výcviku medzi Centrom výcviku a kynológie VP Vlkánová a Odbornou školou Vojenskej polície Vyškov. Ďalej o výcvik malých jednotiek a tímov v oblasti vedenia vozidiel, streleckej prípravy tímov, vševojskovej a policajnej taktiky. Hlavne pri kontrole osôb, vozidiel, sprevádzanie VIP osôb, vstupy a ochrana objektov, ale aj kontrole a regulácii davu.

„Pokračovať bude aj príprava jednotiek Vojenskej polície vyčlenených do projektu Bojovej skupiny Vyšehradskej štvorky (BG V4) pre rok 2016. Spoločné výcviky psovodov a psov a preverovanie ich odborných zručností v rámci súťaží. Budúci rok sa pripravuje spoločné cvičenie príslušníkov českej a slovenskej polície s príslušníkmi vojenskej polície USA vo výcvikovom priestore Březina v Českej republike. A pokračovať bude spolupráca a výmena skúseností policajtov oboch krajín, ktoré získavajú v operácii ISAF v Afganistane,“ hovorí o niektorých ďalších formách vzájomnej spolupráce podplukovník Viselka.

Text a foto: Jozef Žiak

v Akadémii ozbrojených síl a sústredila sa aj na vysokoškolské vojenské vzdelávanie. Okrem vedúcich delegácií, Eleonóry Kišovej a Petra Vančuru, boli prítomní aj rektor Univerzity obrany Brno brig. gen. Bohuslav Příkryl a rektor AOS brig. gen. Boris Ďurkech. Odborné a kariérne vzdelávanie, spolupráca v rámci CEFME, (Central European Forum on Military Education), vedecká a publikačná sféra, no aj v kultúra a šport sú súčasťou ich partnerských vzťahov.

Chemici aj EOD

V oblasti spolupráce v rámci cvičení či operácií, ktorej je za našu stranu gestorom Ge-

Legiovlak

Legiovlak predstavuje zaujímavý projekt Československej obce legionárskej. Podľa tlačového tajomníka obce podplukovníka v. v. Ladislava Lenka ide vlastne o vernú repliku legionárskeho vlaku z obdobia rokov 1918 až 1920. Československí legionári ho používali na Transibírskej magistrále, ktorej podstatnú časť v uvedenom období ovládali.

Vlak by mal pozostávať z lokomotívy a deviatich vagónov. Celú zostavu bude tvoriť plošinový, obrnený, ubytovací, strážny a veliteľský vagón. Ďalej vozeň poľnej pošty, dielenský, zdravotnícky a skladový. Uvedená skladba vlaku má za cieľ verejnosti čo najviac priblížiť skutočnú podobu legionárskych vlakov, ale aj každodenný život českých a slovenských legionárov počas ich bojov proti Červenej armáde. Spolu ich bolo takmer 70-tisíc, pričom ich navštívil aj minister vojny ČSR generál Milan Rastislav Štefánik.

Spoločne v boji

Na výstave IDET v máji tohto roka v Brne boli verejnosti predstavené prvé tri kompletné rekonštruované vagóny. Tie Československá obec legionárska zakúpila v rokoch 2011 a 2012. V súčasnosti sa podľa Ladislava Lenka opravujú ďalšie dva vozne. Do leta budúceho roku by mali byť rekonštruované všetky. Jeden z nich by mal predstavovať aj slovenský príspevok do tohto projektu.

Nie náhodou. Veď práve v lete 2014 si pripomenieme 100 rokov od vzniku Československých dobrovoľníckych jednotiek na území Ruska a Francúzska v auguste 1914. Od roku 1917 vznikali čs. vojenské jednotky aj v Taliansku. Na konci roka 1918 mali československé légie v týchto troch krajinách dovedna vyše 100-tisíc vojakov. Počas bojov v Rusku zahynulo viac ako 4 100 Čechov a Slovákov, vo Francúzsku 650 a v Taliansku 350 legionárov. V Rusku sa čs. legionári vyznamenali v roku 1917 v bitke pri Zborove proti rakúsko-uhorskej a nemeckej armáde, v roku 1918 pri Bachmači, kde bojovali spoločne s predchodcom Červenej armády proti nemeckým vojskám a v rokoch 1918 až 1920 na mnohých miestach Povolžia a Sibíri v bojoch proti Červenej

armáde. Vo Francúzsku legionári uspeli najmä v bitke pri Terrone, v Taliansku v ťažkých bojoch na Piave, kde zhodou okolností legionári bojovali proti slovenským vojakom rakúsko-uhorskej armády, a v bitke pri Doss Alto.

Rekonštruovaný legiovlak by mal od leta 2014 jazdiť po mestách nielen Českej republiky a Slovenska, ale aj Ruska, Francúzska či Talianska. 28. 10. 2018 symbolicky dorazí do Prahy. Svojou expozíciou bude pripomínať najmä mladšej generácii túto významnú dejinnú udalosť – spoločné boje českých a slovenských legionárov v zahraničnom čs. vojsku.

Štefánik v Roverete

Projekt Légie 100 podpísali bývalí štátni tajomníci ministerstiev obrany a vnútra Daniel Duchoň a Vladimír Čečet s českými partnermi dňa 18. júna 2009 v juhomoravskom mestečku Hustopeče. Spoločne sa zaviazali pripomenúť si sté výročie pôsobenia československých légii v rokoch 1914 až 1920. Z aktuálnych aktivít spomeňme za našu stranu napríklad odhalenie busty generála Milana Rastislava Štefánika 10. septembra 2013 vo Vojenskom historickom múzeu v talianskom Roverete. Na jej inštalácii okrem slovenských ministerstiev vnútra a kultúry participoval aj náš Vojenský historický ústav. Ako uviedol riaditeľ VHÚ plk. Milostav Čaplovič, memoriál generála Štefánika je umiestnený v priestoroch historickej sály československých legionárov, ktorá bola múzeom zriadená už v roku 1920. V Roverete je pochovaných 151 padlých slovenských vojakov čs. légii. V spolupráci aj so slovenskými historikmi bude v tomto múzeu v nasledujúcich rokoch inštalovaná výstava fotografií venovaná čs. legionárom.

Text a foto: Jozef Žiak

V misiách a operáciách

Za ostatné dve desaťročia Slováci a Česi v zahraničí najdlhšie a najintenzívnejšie spolupracovali v operácii KFOR v Kosove.

V roku 2002 sem vycestoval spoločný Česko-Slovenský prápor v sile päťsto vojakov, z ktorých bolo sto Slovákov. No aj po ukončení činnosti spoločného práporu v roku 2005 oba národy pôsobili v Kosove až do odchodu Slovákov z operácie v roku 2010 bok po boku. Napokon – ich spoločnou základňou tábor Šajkovac.

Bratia v zbrani

Vráťme sa však najskôr hlbšie do histórie. Silné korene vzájomnej vojenskej spolupráce Čechov a Slovákov nachádzame už v rámci nášho prvého ozbrojeného boja za národné sebaurčenie v meruôsmych rokoch 19. storočia. Bedřich Bloudek, František Zach či Bernard Janeček pochádzajúci spoza rieky Moravy patrili v roku 1848 medzi ťažiskových veliteľov slovenských dobrovoľníkov.

Úspechy Čs. légii z obdobia prvej svetovej vojny významnou mierou prispeli k vzniku prvej spoločného štátu Čechov a Slovákov v roku 1918. K najdôležitejším zákla-

dom našich vojenských a národných dejín patrí spoločný boj proti fašizmu v období druhej svetovej vojny. Na východnom i západnom fronte, ako aj v SNP oba národy preukázali svoju statočnosť a spolupatričnosť. Spomeňme, že od roku 1953 pôsobili vojaci bývalej čs. armády štyri desaťročia v Dozornej komisii neutrálnych štátov pre Kóreu (NNSC). V rokoch 1988 až do rozdelenia ČSFR boli vojaci oboch národností vyslaní pod spoločnou zástavou do pozorovateľskej misie UNAVEM v Angole. Po roku 1989 ich čakalo prvé bojové nasadenie od druhej svetovej vojny v koalíčných operáciách Púštny štít a Púštna búrka, keď sa v rokoch 1990 a 1991 podieľali na zásahu proti irackému diktátorovi Saddámovi Husajnovi. V poslednom roku existencie spoločného štátu, 13. apríla 1992, dosiahla bojovú pohotovosť takmer 500-členná čs. jednotka v rámci misie UNPROFOR v bývalej Juhoslávii. Keď 1. a 2. mája 1993 vycestovali do Daruvaru a Lipiku v Chorvátsku v rámci operácie UNPROFOR vojaci už

samostatnej Armády Slovenskej republiky, jadro vyše 400-členného ženijného práporu tvorili vojaci práve z uvedenej bývalej federálnej jednotky.

Ukážka ústretovosti

Spolupráca je relatívne široké slovo, a preto si na jednom z príkladov načrtnime, ako fungovala. Vráťme sa do tábora Šajkovac v Kosove v lete 2010, keď už Slováci a Česi nepôsobili v spoločnom prápore, no vychádzali si maximálne v ústrety. „Podieľame sa na spoločnom strážení tábora. V českej ošetrovni slúžia aj slovenskí zdravotníci. Českí kolegovia nám vypomáhajú so ženijnou a ďalšou technikou, akou my nedisponujeme. Využívame ich dielne a ďalšie prenajaté priestory v tábore. Zabezpečujú tu pre nás v podstate celú logistiku, od energií až po opravy techniky. Samozrejme, väčšina služieb nie je bezodplatná, ale vyjde nás oveľa lacnejšie, ako keby sme ich nakupovali priamo v Kosove, zabezpečovali pomocou navýšenia počtov vojakov, alebo si ich objednávali z domu,“ porovnal veliteľ slovenského kontingentu pplk. Jozef Zekucia, ktorý na Šajkovaci velil 122 vojakom. „Máme spoločné hodnoty, spoločnú históriu a v rámci operácie KFOR pod velením NATO aj spoločné ciele. Naše vzťahy skrátka nemôžu byť iné, ako tie najlepšie,“ potvrdil veliteľ českého vojenského kontingentu podplukovník Martin Kavalír, ktorý zo Šajkovaca velil 280 vojakom. Dodajme ešte, že myšlienka vytvorenia spoločného Česko-slovenského vojenského práporu súvisela s medzinárodnou podporou Slovenska, ktoré sa nedostalo do NATO v prvej vlne rozširovania. Zo strany ČR to bol veľmi ústretový krok.

Afganistan aj Slovensko

Vojaci Ozbrojených síl SR a Armády ČR sa čoraz častejšie stretávajú a spolupracujú počas svojho pôsobenia na veliteľstvá

Ženijnej brigády Bechyně. Výcvik pilotov a letovodov Vzdušných síl OS SR s cieľom preveriť štandardné operačné postupy bude pokračovať na jeseň v rámci dvoch kurzov v simulačnom centre v Pardubiciach. Tieto kurzy sú dôležitou súčasťou výmeny praktických skúseností z oblasti leteckej taktiky, používanej pilotmi AČR.

Tiež súkromná sféra

Samozrejme, Česi a Slováci spolupracujú v obrannej oblasti aj mimo priamej gescie rezortov obrany, prípadne sa na nej rezorty len podieľajú. Spomeňme napríklad v Čechách modernizovanú samohybnú kanónovú húfnicu DANA-M1 CZ. Za vývojom

nerálny štáb OS SR a vedúci pracovnej skupiny náčelník štábu pre operácie brig. gen. Jindřich Joch, tvoria súčinnosťné aktivity celý zoznam. V rámci projektu recipročnej prípravy špecialistov Ozbrojené sily Slovenskej republiky napríklad akceptovali žiadosť Veliteľstva spoločných síl AČR Olomouc o vykonanie cvičenia špecialistov RCHBO Armády Českej republiky v termíne 6. 10. – 13. 10. 2013 vo Výcvikovom a testovacom centre RCHBO Zemianske Kostoľany. Ďalej sa napríklad v dňoch 22. – 26. apríla 2013 v priestoroch výcvikového priestoru Lešť uskutočnila spoločná príprava špecialistov EOD OS SR a AČR, ktorú organizovalo Národné centrum EOD Nováky. Príprava bola

zameraná na vzájomnú výmenu skúseností z operácie ISAF, ozrejmienie si operačných procedúr v operácii, ako aj opatrení na obnovu bezpečnosti (RSP – Rendering Safe Procedures). No a v októbri sa uskutoční pred vyslaním do operácie ISAF spoločná príprava tímov EOD v priestoroch 15.

NATO či vo vojenských štruktúrach EÚ. Tiež v centrách výnimočnosti Aliancie, v rámci prípravy nasaditeľných jednotiek NATO či EÚ, ako aj na medzinárodných veliteľstvách misií a operácií. Ako zaujímavosť môžeme spomenúť bratov Jaroslava a Roberta Bielených pochádzajúcich z Príbeliec pri Veľkom Krtíši. Jaroslav v slovenskej a Robert v českej uniforme pripravovali v roku 2008 spoločne bojovú skupinu Európskej únie zloženú z Čechov a Slovákov. Sú dvojččky a nechudo, že si ich neraz aj pomýlili. Oba pritom vo svojich armádach už dosiahli hodnosť plukovník. Vráťme sa však k spolupráci v operáciách. V roku 2003 Slováci a Česi participovali na operácii Trvalá sloboda počas nasadenia v Kuvajte. V rámci dvoch rotácií v roku 2008 pôsobil najskôr 7 a potom 8-člený slovenský zdravotnícky tím v českej poľnej nemocnici v afganskom Kábule. Českí vojenský lekári zasa môžu za svoje úspešné nasadenie v zahraničí považovať aj december 2011. Vtedy 25 ich vojenských lekárov na požiadanie vlády Slovenskej republiky pomáhalo slovenským pacientom v období, keď značná časť slovenských civilných lekárov podala výpovede pre nevyhovujúce podmienky v zdravotníctve. No a zdravotníci do tretice. Na medzinárodnom letisku v Kábule by malo od januára do decembra 2014 v troch 4-mesačných rotáciách v rámci čs. chirurgického tímu pôsobiť do päť príslušníkov Ozbrojených síl SR. „Naši vojenský zdravotníci získajú v Afganistane cenné praktické skúsenosti z reálneho nasadenia vo vojenskej operácii, ktoré využijú aj v rámci pripravovanej spoločnej bojovej skupiny krajín V4, v rámci ktorej chcú slovenské ozbrojené sily tieto spôsobilosti deklarovať pre poľnú nemocnicu ROLE 2,“ povedal minister obrany SR Martin Giváč. Ministri obrany SR a ČR Martin Giváč a Vlastimil Písek otvorili možnosť spoločného pôsobenie vojakov oboch armád v zahraničných operáciách a konkrétne aj v rámci spoločného chirurgického tímu vo francúzskej vojenskej nemocnici na letisku KAIA v Kábule tento rok v apríli na bratislavskej konferencii Globsec.

Text a foto: Pavol Vítko

jej modernizácie stáli EXCALIBUR ARMY Praha, ZVS Holding Dubnica nad Váhom a Explosia Pardubice. Modernizované strely boli vyvíjané v Dubnici, výmetné náplne v Pardubiciach. Prvé streľby s novou muníciou absolvovala modernizovaná húfnica vlani na strelnici Vojenského technického a skúšobného ústavu Záhorie. No a napríklad VRM Trenčín, ktorý, mimochodom, podpísal koncom septembra s Američanmi kontrakt na dodávku ďalších troch leteckých simulátorov Mi 17 a Mi 171, spolupracoval tento rok s ostravskou firmou HTP na modernizácii ich simulátora Mi-17 pôvodne ruskej výroby.

Text: Pavol Vítko

Ponad rieku Moravu

Názornou ukážkou vzájomne výhodnej spolupráce Slovenska a Českej republiky a ich ozbrojených síl bolo aj najväčšie logistické cvičenie NATO za posledné desaťročie Capable Logistician 2013 (Spôsobilý logista), ktoré sa uskutočnilo od 8. do 26. júna na Slovensku vo Vojenskom obvode Výcvikového priestoru Lešt a na letisku Sliač.

Ved ho riadilo Medzinárodné logistické koordinačné centrum (MLCC) NATO so sídlom v Prahe; riadiacim cvičenia bol jeho riaditeľ, český plukovník Miroslav Pelikán a zúčastnilo sa na ňom množstvo príslušníkov logistiky Armády ČR.

Spoločne so svojimi slovenskými kolegami ukázali v mnohých oblastiach logistického zabezpečenia vojsk výbornú vzájomnú spoluprácu. Napríklad v prípade jednotky mnohonárodného práporu vojenskej polície NATO, ktorá okrem zabezpečenia celého priestoru cvičenia ochraňovala konvoje, zaisťovala kontrolu osôb a techniky.

Spoločná vrtuľníková jednotka slovenských a českých vzdušných síl zasa ukázala schopnosť zásobovať potrebným materiálom a muníciou cvičiace mnohonárodné jednotky vzdušnou cestou. Vojaci oboch armád sa spoločne podieľali aj na výstavbe a prevádzke muničného poľného skladu, postaveného podľa štandardov NATO, či opravárenskej jednotky.

Okrem cvičenia Capable Logistician 2013 medzi najväčšie a najdôležitejšie cvičenia, na ktorých sa slovenskí a českí vojaci spoločne zúčastnili od vzniku oboch samostatných ozbrojených síl po rozdelení federálnej armády ČSFR, patrili: medzinárodné cvičenie krajín Partnerstva za mier na Lešti Cooperative Dragon (1996), letecké cvičenia krajín Partnerstva za mier a NATO Cooperative Key (1997) a Cooperative Chance (1998), cvičenie mechanizovaných jednotiek OS SR a Armády ČR Blue Line 2001 na Lešti, cvičenia mnohonárodného práporu vojenskej polície NATO na Slovensku (2011), v Čechách (2009), Chorvátsku (2010) a v Poľsku (2012), cvičenia spoločnej Česko – Slovenskej bojovej skupiny EÚ (2008 – 2009), letecké cvičenie slovenských a českých vojakov Newfip (2010), letecké cvičenie NATO MACE XIII (2012) na letisku Sliač.

Text a foto Jozef Žiak

Voda nepozná hranice

Aj preto vznikol v roku 2012 na zasadnutí v Budapešti v januári projekt mnohonárodného ženijného práporu TISA. Združuje všetky krajiny, ktoré sa nachádzajú v povodí spomínanej rieky. Teda Maďarsko, Rumunsko, Ukrajinu a Slovensko. Už o rok neskôr sa v Maďarsku uskutočnilo prvé spoločné cvičenie. Tohtoročné Blonde Avalanche 2013 (Plavá lavína), ktoré sa uskutočnilo 9. až 12. septembra, bolo už v poradí jedenástym, z toho tretím na Slovensku.

Prebíhalo na dvoch miestach. V priestoroch simulačného centra Akadémie ozbrojených síl SR v Liptovskom Mikuláši a na vodnom cvičisku Váh v Seredi. Medzinárodné veliteľsko-štábne cvičenie mnohonárodného ženijného práporu TISA vyvrcholilo 12. septembra v priestoroch vodného cvičiska Váh v Seredi aj za účasti ministra obrany SR Martina Glváča, náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučíka Petra Vojteka, jeho prvého zástupcu generálmajora Miroslava Kociana, zástupcov náčelníkov Generálnych štábov ozbrojených síl Maďarska generálmajora Zoltána Orosza, Rumunska generálporučíka Dana Chica – Radu, Ukrajiny generálporučíka Volodymyra Khyzhyyho a ďalších predstaviteľov rezortu.

Spolupráca na vode

Hostia si prezreli dynamické ukážky činnosti mnohonárodného práporu. Prezentovali pripravenosť práporu na plnenie ženijných odborných úloh pri riešení krízových situácií. Následne si prezreli ukážky výstroja a výzbroje slovenských ozbrojených síl, ale aj hasičského a záchranného zboru a civilnej ochrany. Napríklad kontrolné chemické laboratórium CO.

Na vodnej ploche Ontário boli svedkami úspešnej medzinárodnej spolupráce slovenských, maďarských a ukrajinských

vojakov. Osádka baranidla, vedená rotným Marekom Zobalom zarážala do dna pilóty pre stavbu nízkovodného dreveného mosta. Najskôr osádka ženijno-technického družstva rotného Petra Hencela urobila prieskum úseku brehu a vodnej hladiny, v ktorej mal stáť most. Na miesto stavby dopravili všetky potrebné prvky, upravili brehy, aby dosiahli potrebný sklon na stavbu nájazdovej rampy. Medzitým sa po vodnej ploche na určené miesto premiestnil baranidlový plavák a čln. Vzápätí baranidlo začalo zarážať (zabaraňovať) prvé drevené pilóty do dna Ontária.

Vojaci budovali od brehu drevenú konštrukciu. Mostovka zložená z pozdĺžnych a priečných dielcov postupne rástla a postupovala po pilótoch ďalej a ďalej. „Momentálne staviame jednoprúdový most s nosnosťou 60 ton. Ukrajinskí vojaci veľmi rýchlo zapadli do nášho kolektívu. Chlapcom ide práca od ruky,“ spokojne hodnotí rotný Hencel počínanie svojich podriađených. Nie je žiadnym nováčikom. Na cvičení Blonde Avalanche sa zúčastňuje už po tretí raz. Navyše má za sebou dvojnásobnú skúsenosť z pôsobenia v operácii ISAF v Afganistane.

Záchrana na Ontáriu

Medzitým o kus ďalej veliteľ prieskumného potápačského družstva rotný Michal Ščepko dostáva správu, že v severozápadnom okraji jazera je po havárii utopené motorové vozidlo a vodič zostal v ňom. „Našou úlohou je v spolupráci s hasičským a záchranným zborom (majú člň Zodiac) vytiahnuť ho a rovnako aj motorové vozidlo, aby nedošlo k ekologickej havárii“, hovorí a vzápätí oboznámil so situáciou zdravotné i vyslobodzovacie vozidlá.

Potápači sa nad miestom kde bolo potopené motorové vozidlo, ponorili pod vodu vyslobodili z auta vodiča, vytiahli ho do člňa a začali oživovať počas presunu člňa k brehu. Pomocou vysielacky komunikovali so zdravotníkmi, ktorí v sanitnom vozidle prišli na breh jazera a preberajú od nich vodiča. Pre potápačov práca nekončí. Po odchode sanitky sa dohovávajú s osádkou vyslobodzovacieho vozidla. Pripevnia lano z vozidla na člň a prepravujú ho nad miesto, kde je potopené vozidlo. Ponoria sa do vody, pripevnia lano o vozidlo, a upevnia vynášacie vaky. Tak sa im podarilo automobil odľahčiť a dostať na vodnú hladinu. Potom ho lanami pritiahnu na breh silou navijaku vyslobodzovacieho vozidla AV- 15.

Medzitým slovenskí a maďarskí vojaci prepravujú pomocou člňov a súdolia cez vodnú prekážku evakuovaných obyvateľov a ich majetok. Slovenskí z rotý kapitána Rastislava Duboveckého vybudovali prievozové prepravisko z prvkov pontónovej mostnej súpravy. Dva motorové člňy po jeho bokoch mu zaistovali výkonom svojich motorov pohyb na vodnej hladine a mohli tak evakuovať potrebný materiál a ľudí cez vodnú prekážku. V jednom z člňov plnila úlohy aj jediná člňárka, čatárka Katarína Majerová z prvej pontónovej rotý. Ich maďarskí kolegovia, príslušníci technickej rotý z Debrecína pod vedením veliteľa čaty poručíka Tamása Gardu, pomáhali prepravovať v rámci evakuácie osoby cez vodnú plochu.

O kus ďalej, blízko brehu Váhu zaistovalo družstvo píl pod vedením rotného Ondreja Sotáka dostatok materiálu na stavbu nízkovodného dreveného mostu. Drevo pred cvičením vyťažilo v priestore vojenského cvičiska Sučany. Príslušníci družstva, ktorého súčasťou boli aj ukrajinskí vojaci rozpiľovali pomocou rámovej píly privezenú guľatinu na určené rezivo.

Veliteľom slovenského modulu a cvičiacej rotý na cvičení bol kapitán Rastislav Dubovecký. „Našou úlohou na cvičení bolo pomáhať obyvateľstvu v priestore, ktorý bol živelnou zasiahnutý. Evakuovať osoby, techniku a materiál z postihnutej do bezpečnej oblasti, stavba náhradných mostov (drevených, pontónových, alebo pomocou mostného tanku). Ďalej sme technikou rotý upravovali komunikácie, ktoré boli zničené zosuvmi pôdy, zpevňovali hrádze. Spoločne s nami cvičili moduly z Maďarska a Ukrajiny. Spolupráca s nimi bola výborná. Je dobré, že sme sa precvičili v praktickej spolupráci. Keď nastane naozajstná katastrofa a nasadia nás, budeme vedieť účinne spolupracovať pri záchrane ľudí a majetku v postihnutých oblastiach,“ hovorí veliteľ rotý.

Chuť slovenského chleba

Hostia si prezreli dynamické ukážky činnosti mnohonárodného práporu. Prezentovali pripravenosť práporu na plnenie ženijných odborných úloh pri riešení krízových situácií. Potom si prezreli ukážky výstroja a výzbroje slovenských ozbrojených síl, ale aj hasičského a záchranného zboru a civilnej ochrany. Minister obrany Martin Glváč po ich zhliadnutí s uspokojením konštatoval: „Ozbrojené sily ukázali dobrú pripravenosť a profesionalitu. Verím, že aj takéto cvičenie prispeje k tomu, aby si ľudia uvedomili, že armáda je potrebná nielen v čase vojny ale aj v mierovom stave. V domácom krízovom manažmente má svoje nezastupiteľné miesto.“

Na tohtoročnom cvičení Blonde Avalanche 2013 (Plavá lavína) slovenské ozbrojené sily reprezentovali predovšetkým príslušníci seredského ženijného práporu, ale aj ružomberského útvaru ZAMKIS, hlohov-

ského multifunkčného práporu, brigádneho obväziska a niektorých ďalších útvarov a zložiek. Našich južných susedov zastupovali príslušníci technickej rotý Debrecín, ukrajinskú stranu vojaci zo ženijného práporu vo Vinogradove a rumunskú zo ženijného práporu v Satu Mare. Zahraniční aj domáci hostia ochutnali aj chlieb, ktorí upiekli príslušníci hlohovskej poľnej pekárne. Veľmi im chutil. Generálporučík Vojtek v tejto súvislosti pripomenul, že v prípade riešenia následkov prírodných katastrof a zabezpečení evakuovaných obyvateľov vie armáda poskytnúť aj túto svoju spôsobilosť. Riadiaci cvičenia plukovník Ľudovít Valentíny z trenčianskeho veliteľstva pozemných síl riadil prácu medzinárodného štábu. „V medzinárodnom prostredí som nepracoval po prvý raz, ale v rámci medzinárodného ženijného práporu TISA som mal premiéru. S kolegami z Maďarska, Rumunska a Ukrajiny sa mi spolupracovalo veľmi dobre. Aj preto, lebo, TISA prápor a jeho štáb tvoria ľudia, ktorí majú bohaté skúsenosti, navzájom sa poznajú. Veď to bolo už jedenáste cvičenie TISA a z toho tretie na Slovensku. Naši zahraniční partneri kladne hodnotili, že cvičenie Blonde Avalanche 2013 sa uskutočnilo za využitia počítačovej simulácie. Zároveň prebiehalo aj živé cvičenie ženijnej jednotky. Som spokojný, cvičenie bolo úspešné a splnilo svoj cieľ,“ spokojne hodnotí plukovník Valentíny Cvičenie Blonde Avalanche 2013 ukončil slávnostný nástup jeho účastníkov na seredskom námestí. Na ňom prevzala ukrajinská strana od slovenskej štafety velenia mnohonárodnému ženijnému práporu TISA. Budúci rok sa cvičenie uskutoční na území nášho východného suseda Ukrajiny.

Text: Jozef Žiak

Foto: Jozef Žiak, Ivan Kelement

Spolupráca s Poľskom

Spolupráca medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou sa za posledný rok zintenzívnila. Zhodli sa na tom Martin Glváč a minister obrany Poľskej republiky Tomasz Siemoniak počas pracovnej návštevy slovenského ministra obrany v Poľsku. Pozitívny trend potvrdzuje skutočnosť, že prvý raz od roku 2008 bol podpísaný Plán dvojstrannej spolupráce. „Zameriavame sa na konkrétne oblasti, ako je obranné plánovanie, spolupráca pri získavaní obranných spôsobilostí či spoločný výcvik a cvičenia príslušníkov ozbrojených síl,“ uviedol Martin Glváč. „O rôznych projektoch diskutujeme aj v rámci V4 a myslím, že sa blížime k ich realizácii,“ povedal šéf slovenského rezortu obrany. „Minister Siemoniak otvoril aj otázku možnej spolupráce pri modernizácii letectva, pretože aj Poľská republika má vo výzbroji stíhacie lietadlo MiG-29,“ uviedol. Martin Glváč počas pobytu v Poľsku navštívil aj 21. ročník Medzinárodného veľtrhu obranného priemyslu (MSPO) v Kielcoch.

Foto: Martin Horňák

VOP Nováky rozšíri výrobu

Bývalý Vojský opravárenský podnik v Novákoch, ktorý rezort obrany prenajal na obdobie 20 rokov strategickému partnerovi, plánuje od júna 2014 rozšíriť výrobu a vytvoriť približne 200 nových pracovných miest. Spoločnosť MSM Martin chce spustiť výrobu so zahraničným partnerom. „Som rád, že strategický partner spoločnosť revitalizoval, udržal zamestnanosť a dokonca ju aj mierne navýšil,“ povedal v rámci návštevy podniku predseda vlády SR Robert Fico. Minister obrany Martin Glváč potvrdil, že súčasné vedenie prevzalo spoločnosť VOP Nováky vo veľmi zlom stave. „Naši predchodcovia dokonca v Strategickom hodnotení obrany uvažovali o jeho zrušení. Som preto veľmi rád, že sa nám podarilo podnik udržať, ľudia neprišli o prácu a vstup strategického partnera sa osvedčil,“ povedal. Rezort obrany vybral strategického partnera MSM Martin v rámci verejného ponukového konania. Strategický partner vstúpil do podniku k 1. januáru 2013.

Foto: Ivan Kelement

Galko súhlasil s kanibalizovaním

Rezort obrany pod vedením Ľubomíra Galka dal súhlas na kanibalizovanie stíhacích lietadiel MiG-29. Dôsledkom bolo menej prevádzkyschopných lietadiel, zníženie letových hodín pilotov, vyššia poruchovosť stíhačiek a v neposlednom rade ohrozenie bezpečnosti krajiny. „O podrobnostiach sme sa dozvedeli z dokumentu, ktorý bol neoddeliteľnou súčasťou Abonentnej zmluvy, avšak nenachádzal sa na ministerstve, ale na vzdušných silách na Sliači,“ informoval minister obrany SR Martin Glváč. Podľa Abonentnej zmluvy mala ruská strana v prípade poruchy stíhačky zabezpečiť dodanie náhradných dielcov a nasledujúcu opravu. „To sa nedialo. Bývalé vedenie dalo súhlas na rozoberanie našich stíhačiek na náhradné diely, aby zabezpečili potrebný počet bojaschopných lietadiel. Nikto z vedenia netrval na plnení Abonentnej zmluvy,“ povedal šéf rezortu obrany. Zdôraznil, že prijal potrebné opatrenia a SR dnes má potrebný počet bojaschopných stíhačiek: „Ochrana vzdušného priestoru našej krajiny je zabezpečená rovnako, ako aj náš záväzok v rámci systému NATINADS.“ Poškodzovanie majetku v správe štátu bude mať aj trestnoprávnú dohru.

Pevné väzby s Indianou

Po oficiálnom prijatí náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálporučíkom Petrom Vojtekom prijal 26. augusta v Bratislave veliteľa Národnej gardy štátu Indiana generálmajora Martina Umbarger a minister obrany SR Martin Glváč. Rokovali o ďalšej vojenskej spolupráci. Minister ocenil zásluhy generálmajora Umbarger Pamätnou medailou. Genmjr. Umbarger sa stretol aj s ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí Miroslavom Lajčákom, prijal ho i predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Jaroslav Baška. Spolu s genpor. Vojtekom navštívil aj vojenské útvary na východe Slovenska. Podpredseda vlády a minister vnútra Robert Kaliňák americkým hosťom ozrejmil systém ochrany štátnych hraníc. Počas leteckých dní SIAF sa genmjr. Umbarger stretol aj s prezidentom a hlavným veliteľom Ozbrojených síl SR Ivanom Gašparovičom.

Minister ocenil veterána

Minister obrany Martin Glváč prijal 27. augusta pri príležitosti 20. výročia Ozbrojených síl SR plukovníka vo výslužbe Imricha Gablecha. Vojnový veterán už v roku 1939 unikol s ďalšími siedmimi letcami zo Slovenského štátu do Poľska s cieľom bojovať proti fašizmu. Pri ústupe do Rumunska ho zajala sovietska armáda a dva roky bol v gulagu. Po presune do Veľkej Británie pôsobil v rámci pozemného personálu letectva. M. Glváč I. Gablechovi za boj proti nacizmu a za šírenie bojových tradícií čs. letcov v druhej svetovej vojne udelil Pamätnú medailu ministra obrany I. stupňa.

Vojaci vystúpili na Kriváň

Fyzickú i psychickú zdatnosť preveril 18. Medzinárodný vojenský výstup na Kriváň, ktorý sa uskutočnil 24. augusta. Medzi účastníkmi boli vojenský profesionáli zo Slovenska, Českej republiky, Poľska, Maďarska, ale i USA. Pamiatku hrdinov SNP si uctili položením vencov pri pamätníku na brehu Štrbského plesa. Náčelník generálneho štábu Ozbrojených síl SR genpor. Peter Vojtek pripomenul odkaz a význam SNP aj pre dnešných vojenských profesionálov. Prezident Zväzu vojakov SR plukovník Michal Bohunický a viceprezident zväzu plukovník Juraj Drotár zároveň zdôraznili vojenský i medzinárodný význam Povstania. Na Kriváň vystúpilo vyše tisíc účastníkov – z Troch Studničiek alebo od Štrbského plesa.

Najväčšiu cenu má sloboda

Minister obrany Martin Glváč si 29. augusta v areáli banskobystriického Múzea Slovenského národného povstania pripomenul 69. výročie SNP. Po pietnom akte kladenia vencov ocenil odvahu tých, ktorí sa zapojili do národného boja za oslobodenie a preukázali statočnosť, pričom stratili svoje zdravie a niektorí z nich aj to najcennejšie, čo človek má, život. „V čase Slovenského národného povstania sme ukázali silu nášho národa, súdržnosť a odvahu bojovať proti nemetským okupačným jednotkám. Je dôležité, aby sme tieto udalosti pripomínali aj mla-

dým generáciám. Aj my v rámci Vojenského historického ústavu pripravujeme edukatívne projekty, aby sme prispeli k šíreniu osvedy medzi mladými,” povedal Martin Glváč.

Podľa náčelníka Generálneho štábu OS Petra Vojteka každé vojenské vystúpenie, ktoré bolo v histórii a je spojené so slovenským národom, je pre Ozbrojené sily Slovenskej republiky veľmi dôležité. „Stále viac mladých ľudí sa zaujíma o to, ako vyzerá vojenská technika, ako vyzerajú vojenské postupy. Mnohí z nich si chcú vyskúšať vojenský život. A to ma skutočne naplňuje spo-

kojnosťou: že máme pred sebou budúcnosť a že to dobré, čo národ dokázal v Slovenskom národnom povstaní, stále žije,” povedal generálporučík Vojtek.

Pri príležitosti spomienkových osláv minister obrany Martin Glváč vyznamenal šiestich priamych účastníkov odboja pamätnou medailou ministra obrany SR III. stupňa, jedného in memoriam.

Martin Glváč sa v predvečer výročia SNP zúčastnil aj na spomienkových slávnostiach v Bratislave, na Jankovom vršku a v Skýcove.

Foto: Ivan Kelement

Ministri rokovali neformálne

Príprava decembrového summitu Európskej únie o spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike bola jednou z tém neformálneho rokovania ministrov obrany členských krajín EÚ v Litve. Slovensko na stretnutí, ktoré sa uskutočnilo 5. – 6. septembra 2013, zastupoval štátny tajomník Ministerstva obrany SR Miloš Koterec. Ako uviedol, „v dobe finančnej krízy, nových typov hrozieb, rastúcej nepredvídateľnosti a orientácie najvýznamnejšej spojeneckej krajiny – USA smerom k regiónu Pacifiku je najvyšší čas, aby Európska únia zvážila, aké postavenie chce v budúcnosti mať v globálnom rozmere a akými spôsobosťami je možné túto ambíciu naplniť.“ Členské štáty zdôraznili potrebu zásadného posilnenia obrannej spolupráce a koordinácie medzi EÚ a NATO. Ministri hovorili aj o formách politickej podpory pre európsky obranný priemysel. Spolu s generálnym tajomníkom NATO A. F. Rasmussenom a za účasti operačných veliteľov EÚ diskutovali aj o globálnom angažovaní EÚ v oblasti bezpečnosti.

Manning požiadal o milosť

Právnici amerického vojaka Bradleyho Manninga, ktorého súd v auguste poslal na 35 rokov do väzenia za nebyvalý únik tajných informácií, 3. septembra požiadali prezidenta Baracka Obamu o udelenie milosti. Ľudskoprávna organizácia Amnesty International vyzvala prezidenta Obamu na omilostenie vojaka, lebo udelený trest podľa nej „kontrastuje so zhovievavosťou voči osobám zodpovedným za mučenie a iné druhy závažného porušovania ľudských práv“, ktoré odhalil práve Manning. Vojenský tribunál na základni Fort Meade pri Washingtonu rozhodol, že vojak uznaný vinným zo špionáže a ďalších zločinov strávi vo väzení 35 rokov. Ďalej by mal byť zbavený hodností a prepustený z armády.

Foto: SITA

Afganskí vojaci zabili militantov

Dvadsaťpäť militantov z hnutia Taliban prišlo o život pri sérii vojenských operácií v Afganistane začiatkom septembra. Afganská národná polícia vykonala v spolupráci s afganskou armádou, Národným riaditeľstvom bezpečnosti a koalíčnými silami niekoľko operácií v provinciách Badachšán, Kápísá, Kandahár a Helmand. O život prišlo 25 ozbrojených členov Talibanu, osem utrpelo zranenia a osem ďalších zatkli. Podľa rezortu bezpečnostné sily objavili aj množstvo zbraní a zneškodnili niekoľko pozemných mín a improvizovaných výbušných zariadení. Hnutie Taliban sa k operácii bezprostredne nevyjadrilo.

Gruzínsko budúci rok nevstúpi do NATO

Gruzínsko nevstúpi na budúci rok do Severoatlantickej aliancie. Oznámil to 9. septembra gruzínsky minister obrany Iraklii Alasanija. Poprel tak minuloročný sľub prezidenta Michaila Saakašviliho, že krajina vstúpi do NATO v roku 2014. Minister obrany uviedol, že Gruzínsko síce plánuje stiahnuť svoje jednotky z Afganistanu, ale je pripravené zúčastniť sa na ďalších vojenských operáciách pod vedením NATO. Spomedzi nečlenov NATO je najväčším prispievateľom v rámci síl ISAF v Afganistane. V provincii Helmand a metropole Kábul má viac ako 1 500 vojakov.

Útočník dostal trest smrti

Tribunál na vojenskej základni Fort Hood v Texase udelil 28. augusta trest smrti bývalému armádnemu psychiatrovi Nidalovi Hasanovi, ktorý tu v roku 2009 zastrelil 13 ľudí. Predsedníčka poroty oznámila rozsudok necelý týždeň po tom, ako súd uznal majora palestínskeho pôvodu vinným z útoku motivovaného moslimským extrémizmom. Štyridsaťdvaročný Hasan, ktorý sa počas procesu obhajoval sám, obvinenia nepopieral a súdom určení advokáti preto vyjadrili podozrenie, že si želá byť popravený. Pri vynášaní rozsudku neprejavil žiadne emócie. Na základe amerického vojenského práva má odsúdený v prípade trestu smrti automaticky nárok na odvolací proces. Streľba na základni Fort Hood si 5. novembra 2009 vyžiadala životy 12 vojakov a jedného civilistu. Ďalších 32 osôb z útoku vyviazlo so zraneniami. Samotného páchatel'a postrelil príslušník civilnej polície, čoho dôsledkom je čiastočné ochrnutie. Hasana podľa vlastných slov k činu viedol odpor voči okupácii Afganistanu a Iraku, pričom bol údajne v kontakte s teroristickou sieťou al-Káida.

Kuba porušila sankcie OSN

Panamská vláda koncom augusta oznámila, že severokórejská nákladná loď, ktorú v júli zadržali s nákladom kubánskych zbraní na palube, porušila embargo OSN uvalené na Pchjongjang. Ministerstvo verejnej bezpečnosti sa odvolalo na správu odbornej skupiny z komisie OSN pre sankcie, podľa ktorej sú kubánske zbrane nájdené na lodi nepochybne porušením sankcií uvalených na Severnú Kóreu. Plavidlo zadržali mesiac predtým v prístave Manzanillo pri vjazde do priplavu. Zbrane objavili ukryté pod balíkmi cukru. Panamské úrady už skôr uviedli, že na palube našli protivzdušné raketové systémy, súčasti rakiet, dve bojové lietadlá MiG-21 a raketomety. Kubánska vláda oznámila, že loď viezla zastarané zbrane do KĽDR na opravy. Po nich sa mali vrátiť späť na Kubu.

Exminister Cypru je vinný

Bývalého ministra obrany Cypru odsúdili za nedbanlivosť pri skladovaní munície. Costas Papacostas je priamo zodpovedný za smrť trinástich ľudí, ktorí v júli 2011 zahynuli pri výbuchu skonfiškovanej iránskej munície. Výšku trestu oznámia neskôr. Explózia vyradila hlavnú elektrárňu, čo oslabilo ekonomiku. Cyprus o rok neskôr požiadal Úniu o pomoc.

TECHNIKA

NOVINKY • TRENDY • VÍZIE

III. medzinárodné
letecké dni SIAF 2013

Esá sa zlietli na Sliači

Minister obrany SR Martin Glváč na Letisku Sliač 31. augusta otvoril tretí ročník Medzinárodných leteckých dní SIAF 2013. Ako uviedol, letectvo je neoddeliteľnou súčasťou Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktoré si tento rok pripomínajú 20. výročie svojho vzniku: „Po celý tento čas zabezpečujú vojenski letci nepretržitú ochranu vzdušného priestoru našej krajiny a po vstupe do NATO prijali rovnako zodpovedne aj záväzok chrániť vzdušný priestor Aliancie,“ povedal minister obrany. Zároveň pripomenul, že vzdušné sily nie sú iba o nadzvukovom letectve. „Kus dobrej práce odvádzajú aj naši špičkoví piloti vrtuľníkov, ktorí pravidelne pomáhajú v rámci domáceho krízového manažmentu,“ zdôraznil.

Ozbrojené sily sú pre ľudí

Podľa šéfa rezortu obrany treba si uvedomiť, že vojenské letectvo má svoj význam a nezastupiteľné miesto nielen v Ozbrojených silách Slovenskej republiky, ale aj v živote našich občanov. „Samozrejme, všetci dobre vieme, že naša letecká technika nie je najmodernejšia. Robíme však všetko pre to, aby sa situácia zlepšila,“ povedal. Ako ďalej pripomenul, Ozbrojené sily SR sa počas leteckých dní na Sliači prezentovali dynamickými aj statickými ukážkami. Návštevníci mohli vidieť techniku, s ktorou vojaci pracujú, ale aj stretnúť sa so športovcami Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica. „Dnes je tu napríklad atlét Matej Tóth, ktorý nedávno skončil na vynikajúcom 5. mieste na Majstrovstvách sveta v Moskve,“ uviedol.

Podľa náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučíka Petra Vojteka urobili ozbrojené sily všetko, aby sa mohli pred slovenskou verejnosťou prezentovať čo najlepšie: „Okrem stíhacích lietadiel tu budú vrtuľníky, máme tu dopravné lietadlá, ale takisto prezentujeme aj pozemné sily a výzbroj a výstroj vojakov.“ Pod-

ľa jeho slov je však predovšetkým potrebné, aby ľudia vedeli, že ozbrojené sily sú tu pre nich.

Best Display Smik Trophy

Počas Medzinárodných leteckých dní SIAF 2013 predviedlo letové ukážky na oblohe takmer 700 účastníkov zo 14 krajín. Leteckú základňu Sliač a Letisko Sliač navštívilo už v piatok (30. 8.) počas Dní polície a mediálneho dňa takmer 15 000 ľudí. Návštevnosť Medzinárodných leteckých dní SIAF 2013 počas soboty atakovala hranicu 60 000 ľudí a v nedeľu si letové ukážky na sliačske letisko prišlo pozrieť 40 000 návštevníkov.

Umenie pilotov ocenila nielen verejnosť, ale aj odborníci, ktorí v závere leteckých dní rozhodli o víťazoch jednotlivých súťažných kategórií. Hlavnú cenu, Best Display Smik Trophy – putovnú cenu za najlepšiu letovú ukážku MLD SIAF 2013, získal švédsky JAS 39 Gripen. Cenu veliteľa Vzdušných síl Ozbrojených síl (OS) SR, udelenú za najlepšiu vojenskú letovú ukážku, si zo Sliača odnáša holandský F-16 Demo Team. Cena Slovenskej leteckej agentúry za najlepšiu letovú ukážku civilného a športového letectva tento rok patrí Martinovi Šonkovi na stroji Extra 300. Cenu letového riaditeľa MLD SIAF 2013 za technicky najprecíznejšie zvládnutú letovú ukážku udelili Romanovi Poláčekovi na lietadle L-39.

V hľadisku i na oblohe

Sobotňajší otvárací ceremoniál leteckých dní sa konal za účasti ministra obrany SR Martina Glváča a náčelníka Generálneho štábu OS SR Petra Vojteka, no popoludní navštívil letisko aj prezident SR Ivan Gašparovič. Pri príležitosti 20. výročia vzniku OS SR a 20. výročia vzniku samostatnej armády Českej republiky úvod podujatia prebiehal v znamení spoločného preletu českých a slovenských strojov.

Medzi divácky najatraktívnejšie patrili ukážky leteckého umenia španielskej akrobatickej skupiny Patrulla Águila, talianskeho Pioneer Teamu a ukrajinského stíhacieho lietadla SU-27 Flanker.

Svoje umenie predviedol aj pilot lietadla L-39 Albatros Roman Poláček. Vzdušné sily OS SR prezentoval aj špičkový display pilot Marián Bukovský na stíhačke MiG-29.

Na krídlach histórie

Obdivovateľov historických lietadiel zaujali dynamické ukážky strojov z čias prvej a druhej svetovej vojny, napríklad Fokkerove stíhačky série E alebo dvojmiestne prieskumné stíhacie lietadlo Sopwith. Podľa slov hovorkyne veľký divácky záujem v rámci statických ukážok zaznamenalo izraelské prieskumné bezpilotné lietadlo Hermes 450, ktoré dokáže vo výškach päť až sedem km lietať nepretržite 24 hodín. Novinkou SIAF 2013, ktorá prispela k plynulosti cestnej premávky a pomáhala eliminovať dopravné zápchy, bolo Rádio SIAF. Na frekvencii 107,3 MHz si mohli poslucháči v okruhu približne 25 km od letiska naladiť nonstop vysielanie. Vďaka spolupráci RTVS, Ministerstva obrany SR a Slovenskej leteckej agentúry ožila počas Medzinárodných leteckých dní SIAF 2013 kedysi veľmi obľúbená relácia Slovenského rozhlasu Plná poľná, magazín mapujúci život spred i spoza kasárenského plotu. Spoluautorom a moderátorom Rádía SIAF bol „rozhlasový plukovník“ Miroslav Minár.

Dobrý dôvod na hrdosť

„Som rád, že spolu s hlavným programovým partnerom, Ministerstvom obrany SR, sa nám podarilo zorganizovať výnimočné podujatie pre všetkých milovníkov letectva a bojovej techniky. Aj tento ročník ukázal, že Medzinárodné letecké dni sa môžu právom pýšiť prívlastkom prestížnej spoločenskej udalosti, ktorá už dávno prerástla regionálny rozmer a stáva sa akceptovanou aj v zahraničí,“ povedal riaditeľ SIAF 2013 Hubert Štoksa, ktorý je zároveň riaditeľom usporiadateľskej Slovenskej leteckej agentúry.

Spoluorganizátormi MLD SIAF 2013 boli Letisko Sliač, a. s., Magnet Press, Slovakia, s. r. o., Banskobystrický samosprávny kraj a mestá Sliač, Zvolen a Banská Bystrica.

Foto: Ivan Kelement

Vzdušné sily: Úlohy a výzvy

Ako vníma po takmer roku vo funkcii veliteľa – aj v súvislosti s Bielou knihou o obrane SR – situáciu vo Vzdušných silách (VzS) Ozbrojených síl Slovenskej republiky brigádny generál Miroslav Korba

Myslím, že na začiatok nezaškodí stručne si zopakovať súčasné úlohy VzS. Na prvom mieste je bezpochyby zabezpečovanie nepretržitej ochrany vzdušného priestoru SR. Takisto v súlade s medzinárodnými záväzkami zabezpečovanie nepretržitej ochrany vzdušného priestoru členských štátov v rámci integrovaného systému protivzdušnej obrany NATO (NATINADS) a zabezpečovanie národnej spôsobilosti na podporu NATINADS. Toto je naša priorita v čase mieru. Medzi každodenne plnené úlohy patrí aj zabezpečenie leteckej pátracej a záchrannej služby či taktickej leteckej prepravy. V rámci našich príspevkov do aliančných spôsobilostí cvičíme a udržujeme pripravenosť vrtuľníkovej jednotky. Prispievame tiež do účelových zoskupení na plnenie asistenčných úloh a hasičského záchranného modulu. Udržiavame certifikované jednotky protivzdušnej obrany (PVO) pre podporu mechanizovanej brigády. PVO sa pripravuje na obranu a ochranu objektov osobitnej dôležitosti, vládnych centier a ďalších dôležitých objektov. Je to naozaj iba stručný výpočet, za ktorým nie je vidieť množstvo ďalších podporných úloh. Len na ilustráciu – ide trebárs o údržbu letiskových plôch, vojenské hasičské jednotky či servis

pozemnej výzbroje a techniky. Celkove má Veliteľstvo vzdušných síl v podriadenosti tri letecké krídla a dve brigády. Služi u nás 3 170 vojenských profesionálov a pracuje ďalších 745 civilných zamestnancov.

Zmiešané krídlo generálmajora Otta Smika, Sliač

Krídlo prevádzkuje bojové lietadlá MiG-29AS/MiG-29UBS a cvičné L-39ZAM /L-39CM. Oba typy boli v minulosti modernizované. Išlo najmä o vybavenie modernými komunikačnými, navigačnými a identifikačnými systémami. V súčasnosti sú však lietadlá L-39 na konci technického života. Vzdušné sily stoja pred rozhodnutím, o aký typ žiadať generálny štáb a rezort obrany, aby sme ich mohli po roku 2019 nahradiť. V prípade lietadiel MiG-29 je otázka ďalšieho prevádzkovania trochu odlišná. Lietadlá síce ukončia svoj technický život od roku 2029, lebo v roku 2004 bol v spolupráci s výrobným podnikom zmenený systém prevádzkovania, čo umožnilo zmenu životnosti lietadiel z 20 rokov na 40 rokov, no v súčasnosti sa javí dosiahnutie takéhoto technického života ako problematic-

ké. Celkovo systém nefunguje úplne podľa nášho očakávania a javí sa, že lietadlá na takýto systém údržby neboli projektované. Narastajú náklady na ich udržiavanie v prevádzke, dochádza k poklesu reálnej dostupnosti lietadiel a k nárastu poruchovosti. Vzhľadom na ročný nálet našich pilotov nedosahuje potrebný štandard a personál inžiniersko-leteckej služby je nadmerne zaťažovaný neustálym odstraňovaním porúch. V každom prípade – je to problém, ktorým sa momentálne zaoberáme najviac.

Vrtuľníkové krídlo generálplukovníka Jána Ambruša, Prešov

Na zabezpečenie plnenia stanovených úloh prevádzkuje vrtuľníkové krídlo vrtuľníky Mi-17 v modifikáciách Mi-17 LPZS/Mi-17M a jeden vrtuľník Mi-2. Vrtuľníkové letectvo je dnes, obrazne povedané, ťažným koňom VzS. Všestrannosť jeho využitia je rozmanitá predovšetkým v oblasti domáceho krízového manažmentu.. Obzvlášť, keď ostatné rezorty nedisponujú potrebnou technikou, alebo ju majú len v obmedzenom množstve. Tak ako už spomínané lietadlá, aj na vrtuľníkoch boli modernizované systémy, najmä v oblastiach komunikácie, navigácie a identifikácie. V súčasnosti sa usilujeme o predĺženie životnosti na 35 rokov, čo nám ich umožní prevádzkovať postupne do rokov 2019 – 2024.

Dopravné krídlo generála M. R. Štefánika, Kuchynä

Prevádzkuje stredné dopravné lietadlo An-26 a malé dopravné lietadlá L-410 vo viacerých variantoch. Lietadlá L-410 spĺňajú špecifické podmienky prevádzky podľa civilných noriem a štandardov NATO vo vzťahu ku komunikačným, navigačným a identifikačným systémom, a to vďaka modernizácii a postupnej obmene štyroch starších lietadiel L-410 za štvoricu úplne nových lietadiel typu L-410 UVP E-20. Je to azda jediný druh techniky, z ktorého nás nebolieva hlava a ktorý poskytuje efektívne a spoľahlivé služby rezortu obrany i mimo neho.

Lietadlo An-26 sa však blíži ku koncu svojho technického života. Ešte síce sú možnosti na zabezpečenie jeho ďalšej prevádzky, no tie predstavujú len krátkodobé riešenie zachovania spôsobilosti vzdušnej prepravy. Prevádzkovanie lietadiel An-26 bolo plánované postupne ukončiť zároveň s obstaraním nových taktických dopravných lietadiel. Doteraz sa tak nestalo, aj keď požiadavka na efektívne zabezpečenie taktickej vzdušnej prepravy osôb a materiálu do vzdialenosti 5 000 km zostáva platnou. Naše skúsenosti z účasti v operáciách medzinárodného krízového manažmentu a ich zabezpečovania túto požiadavku plne potvrdili.

Protiletadlová raketová brigáda obrancov Tobruku, Nitra

V súčasnosti disponuje protiletadlovými raketovými kompletmi (PLRK) stredného dosahu S-300PMU a 2K12KUB a prenosným protiletadlovým raketovým kompletom veľmi krátkeho dosahu 9K38 IGLA. Stav techniky nebudem ďalej rozoberať, lebo o budúcich spôsobilostiach PVO sa rozhodne v roku 2015.

Brigáda velenia, riadenia a prieskumu Zvolen

Za viac než šesťdesiatročnú históriu pozemného rádiotechnického zabezpečenia leteckej komunikácie, navigácie i rádiolokácie služba leteckých pozemných informačných systémov (LPIS) niekoľkokrát zmenila svoj názov aj štruktúru. Nikdy sa však nezmenila jej hlavná úloha: LPIS predstavujú oči a uši vzdušných síl, zabezpečujú prehľad o vzdušnej situácii nad naším územím a riadia vojenskú leteckú prevádzku. Na to, aby si táto služba udržala prvenstvo v spoľahlivosti jednotlivých druhov zabezpečenia, je nevyhnutná vysoká úroveň odborných poznatkov a praktických skúseností personálu, ako i vysoká spoľahlivosť zabezpečovacej techniky. Tá sa však, ako každá technika, technicky i morálne opotrebuje. Postupne od vzniku SR je nahrádzané množstvom ruských zariadení z osemdesiat-

tych rokov novšími a modernejšími systémami. Takými, ktoré spĺňajú náročné medzinárodné vojenské i civilné normy. No i tak v súčasnosti čelíme už spomenutému problému – postupne končiacej životnosti rádiolokačnej a mobilnej rádiokomunikačnej techniky VzS OS SR.

Nároky narastajú – stáť nemôžeme

Hoci podobné problémy nemáme len my, technika starne, či sa nám to páči, alebo nie. Nejde len o vek, ale aj o kvalitatívne požiadavky. Nároky na spôsobilosti požadované na plnenie neustále sa rozširujúceho spektra úloh, či už Aliancie, alebo aj v rámci budovaných obranných spôsobilostí EÚ, narastajú. Sme nielen suverénnou krajinou, ale i partnerom v oboch spomenutých organizáciách, členmi bezpečnostných štruktúr ich kolektívnej obrany. Ak sa poobzeráte po Európe a po Aliancii – veľa štátov nedávno buď obmenilo, alebo sa chystá obmieňať základné druhy techniky.

Ako teda ďalej? Rozvojový plán rezortu obrany stanovuje: „Základnou metódou rozvoja spôsobilostí ozbrojených síl bude komplexná vnútorná transformácia taktických jednotiek v súlade so štandardami NATO, ktorá bude podmienená cieľovou a postupnou obmenou a modernizáciou výzbroje, techniky a materiálu.“

Ako túto úlohu z návrhu Rozvojového plánu rezortu obrany s výhľadom do roku 2024 pretransformovať do podmienok vzdušných síl? Plnohodnotné plnenie úloh, ktoré nám stanovuje zákon, ako aj dôstojné, spoľahlivé a plnohodnotné členstvo v NATO/EÚ znamená, že budeme musieť okrem vnútornej reorganizácie taktických jednotiek vykonať aj obmenu alebo modernizáciu hlavných druhov výzbroje, techniky a materiálu. Jej realizácia sa predpokladá v dvoch fázach. V prvej fáze, do konca roka 2015, sa očakáva naštartovanie procesu obmeny rádiolokátorov za nové typy trojdimenzionálnych rádiolokátorov s cieľom udržať schopnosť zabezpečovania ochrany a obrany vzdušného priestoru SR vlastnými silami. Na zvýšenie spôsobilosti v integrovanom systéme protivzdušnej obrany NATO – NATINADS – sa dobuduje mobilné stredisko riadenia a upovedomovania. Potom sa uvažuje o vykonaní vojensko-odbornej expertízy, na základe ktorej bude navrhnuté riešenie problematiky taktického letectva. S cieľom eliminovať nedostatok kritickej spôsobilosti taktickej vzdušnej prepravy osôb a materiálu OS je nevyhnutné zvažovať možnosť obmeny stredných dopravných lietadiel. Rovnako, na základe záverov a odporúčaní vojensko-odborných expertíz bude navrhnuté riešenie obstarania/modernizácie viacúčelového vrtuľníka, ako aj ďalšie kroky vo vzťahu k prijatiu rozhodnutia o pozemných systémoch protivzdušnej obrany.

V druhej fáze, od roka 2016, sa predpokladá dokončenie obmeny rádiolokátorov za nové typy RL-3D. Tiež dokončenie obmeny stredných dopravných lietadiel a viacúčelových vrtuľníkov podľa rozhodnutia prijatého v prvej fáze. A napokon by mala prísť na rad aj na realizácia opatrení vo vzťahu k pozemným systémom PVO.

V časoch obmedzenej zdrojovej dostupnosti môžu byť projekty a iniciatívy mnohonárodnej (NATO, EÚ, V4) a dvojstrannej vojenskej spolupráce v rámci zdieľania národných spôsobilostí a kapacít účinným nástrojom na zvýšenie efektivity rozvoja spôsobilostí VzS. A to vrátane riešenia kritických nedostatkových spôsobilostí. Obzvlášť spolupráca v rámci V4 by mohla priniesť najefektívnejšie výsledky. Zosúladením našich plánov by sa dali dosiahnuť očakávané výsledky predovšetkým v oblastiach kompatibility, Pooling and Sharing či Smart Defence iniciatív v oblasti servisu a opráv, ale i výcviku a vzdelávania personálu. Tieto perspektívne oblasti spolupráce sú však už koordinované našimi vojenskými veliteľmi, ako aj orgánmi rezortu obrany a štátu. Vzdušné sily sú pripravené ich naplniť.

Text: brigádny generál Miroslav Korba

Foto: Ivan Kelement

Eliminácia podomácky vyrábaných výbušnín

Podomácky vyrábané výbušniny (HMEs) sú celosvetovým problémom a ich použitie nepozná hranice. V blízkej budúcnosti problém HMEs nezmizne. Práve naopak. O to väčšie výzvy stoja pred NATO Centrom výnimočnosti pre oblasť EOD so sídlom v Trenčíne, ktoré pomáha Aliancii eliminovať aj hrozby podomácky vyrábaných výbušnín.

Podomácky vyrábané výbušniny predstavujú významnú hrozbu nielen pre rozvojové alebo nestabilné krajiny, ale ich možné použitie a následky musí riešiť každá miestna, regionálna a medzinárodná autorita po celom svete. Preto výcvik príslušníkov ozbrojených síl našej krajiny a členských štátov Aliancie v oblasti likvidácie HME bude hrať kľúčovú úlohu v každom kúte sveta.

O to viac, že NATO je jedným z kľúčových hráčov v oblastiach, ako je napríklad Afganistan. NATO Centrum výnimočnosti pre oblasť EOD (NATO EOD COE) je pritom jedným z hlavných činiteľov na riešenie tohto problému.

Ozveny Varšavskej zmluvy

NATO EOD COE vykonáva svoje úlohy na podporu základných pilierov úsilia Aliancie v boji proti improvizovaným výbušným zariadeniam (C-IED) čo najzodpovednejšie vrátane prípravy jednotiek na zneškodňovanie výbušných zariadení (Defeat the Device). V rámci výcviku špecialistov na likvidáciu nástražných výbušných zariadení (EOD), ktorý zahŕňa aj likvidáciu improvizovaných výbušných zariadení (IEDD), je jedným z našich hlavných produktov séria kurzov Munícia bývalej Varšavskej zmluvy (FWP AC). Hlavným cieľom týchto kurzov je vzdelávať kvalifikovaný EOD personál o podrobných technických vlastnostiach, ako je konštrukcia, farebné kódovanie, značenie a funkčnosť munície bývalej Varšavskej zmluvy, ktoré sa pravidelne využívali ako hlavná nálož improvizovaných výbušných zariadení (IED) v minulých a súčasných oblastiach operácií NATO. S cieľom roz-

širovať a udržiavať vedomosti EOD operátorov o tomto druhu konvenčnej munície NATO EOD COE vydáva a neustále rozširuje súbor publikácií s názvom "NATO Handbook munície bývalej Varšavskej zmluvy". Aby sme umožnili EOD operátorom čo najrýchlejší prístup k presným a "bežne nedostupným" údajom o tejto munícii, všetky informácie sú zahrnuté do databázy HazMasterG3. Tento postup vysoko oceňuje množstvo EOD operátorov a špecialistov v čase ich výcviku a nasadenia v reálnych operáciách.

Odovzdávanie informácií

Odovzdávanie informácií zohráva rozhodujúcu úlohu v procese znižovania HME hrozby. Konkrétne EOD je oblasť veľmi citlivá na výmenu informácií, keďže každé „know-how“ môžu zneužiť teroristické skupiny. Na uľahčenie tohto úsilia NATO EOD COE prevádzkuje portály Lessons Learned a pravidelne organizuje výstavu NATO EOD Demonstrations and Trials. Toto podujatie sa usporadúva každé dva roky pod záštitou Ministerstva obrany SR a za pomoci zdrojov NATO Divízie pre budúce bezpečnostné problémy (ESCD). Podujatie poskytuje platformu pre špecia-

listov v oblasti EOD, vedcov, výrobcov, národných predstaviteľov a medzinárodné organizácie, ako riešiť súčasné a budúce požiadavky na EOD.

Kurzy a školenia

Výcvik je hlavným pilierom, ako čeliť HME hrozbe. NATO EOD COE sústredilo svoje úsilie na vytvorenie vhodných kurzov zneškodňovania výbušných zariadení, určených pre určené cieľové skupiny. Prvoúrovňový kurz HME bol vyvinutý v NATO EOD COE v úzkej spolupráci s americkým ministerstvom obrany a jeho organizáciou Joint IED Defeat Organization, ktorá vycvičila našich inštruktorov v oblasti HME formou kurzu HME Train the Trainers Awareness Course v máji 2012. Odvtedy sme kurz mierne upravili s podstatnými vstupmi z Univerzity Pardubice a jej Chemicko-technologickej fakulty. A to najmä s prihliadnutím na spätnú väzbu od študentov a na skúsenosti z operácie ISAF. S cieľom ďalšieho rozširovania vedomostí v tejto oblasti NATO EOD COE v spolupráci s ministerstvom spravodlivosti USA (DoJ) a jeho Úradom pre alkohol, tabak, strelné zbrane a výbušniny (ATF) realizujeme výcvik HME Advance Course. Tento

kurz pozostáva z dvojďňovej teoretickej časti zameranej na opis a vysvetlenie minulej a súčasnej celosvetovej HME hrozby, postavenie a charakteristiku podomácky vyrábaných výbušnín medzi ostatnými typmi výbušnín (vojenské výbušniny a výbušniny na priemyselné využitie), ako aj jednotlivé skupiny podomácky vyrábaných výbušnín (na báze dusičnanov, peroxidov, chlorátov atď.). Po teórii nasleduje dvojďňové praktické školenie zamerané na miešanie podomácky vyrábaných výbušnín, riešenie reálnych scenárov IEDD s HMEs, ukážky vlastností HMEs a oboznámenie s improvizovanými laboratóriami na výrobu podomácky vyrábaných výbušnín. Významným prínosom oboch kurzov je príležitosť reálne manipulovať s HMEs, čo je z dôvodu zdrojovej náročnosti na takýto výcvik a jeho vysokú špecializáciu len zriedka možné v rámci národného výcviku mnohých členských krajín Aliancie.

Pre členov aj partnerov NATO

Okrem realizácie HME kurzov v priestoroch hostiteľského štátu, teda na Slovensku, začne NATO EOD COE od roku 2014 s poskytovaním HME mobilných výcvikových tímov (MTT) mimo Slovenska pre sponzorujúce krajiny NATO EOD COE. Našou cieľovou skupinou nie sú výhradne EOD operátori, ale aj členovia patrol, ženísti, vojenský policajti a mnohí iní špecialisti z členských krajín NATO, ako aj z krajín združenia Partnerstva za mier (PfP). Je zrejmé, že takýto kurz by bol prínosom nielen pre vojakov z krajín NATO, ale mohol by vytvoriť pevný základ na výcvik EOD personálu partnerských krajín Aliancie v oblastiach postihnutých povstaniami a organizovaným zločinom. V marci 2013 bolo NATO EOD COE požiadané prostredníctvom NATO Divízie pre budúce bezpečnostné hrozby (ESCD) o poskytnutie pomoci pri výcviku irackých vojenských

inštruktorov v oblasti HME. Po počiatkových rokovaníach so zástupcami irackého ministerstva obrany v centrále NATO centrum súhlasilo s realizáciou základného HME kurzu pre budúcich inštruktorov už v novembri 2013. Pevne veríme, že tento kurz umožní irackým vojenským inštruktorom nadobudnúť dôležité vedomosti pre odstraňovanie HMEs a ďalej školiť ich národných EOD operátorov, ktorí prispievajú k národnej a regionálnej bezpečnosti.

Samozrejme, organizovať takýto HME kurz pre nečlenov NATO a krajiny v rámci združenia Partnerstvo za mier (PfP) prinesie niekoľko výziev nielen pre usporiadateľskú organizáciu, ale aj pre cieľovú skupinu. NATO EOD COE považuje možnosť realizovať HME kurz pre irackých EOD špecialistov za jeden z prvých a významných krokov na rozšírenie možností NATO pri šírení pomoci v rámci bezpečnostnej spolupráce. Tento kurz by mohol slúžiť ako príklad na vývoj globálnych EOD možností a podporu vzájomnej dôvery medzi národmi.

Čo dokáže...

Len na ilustráciu: podomácky vyrobená výbušnina na báze chlorečnanov alebo peroxidov s hmotnosťou 10 kg je rovna-

ko účinná ako rovnako veľká nálož, vyrobená z trinitrotoluénu (TNT), ktorý sa bežne používa aj v našich ozbrojených silách. V súčasnosti používajú povstalci v Afganistane HME nálože s hmotnosťou až 200 kg, ktoré dokážu zničiť vozidlo typu MRAP alebo akékoľvek iné obrnené vozidlo. Na ich identifikáciu a zneškodnenie musí byť EOD špecialista pripravený v oblastiach chémie výbušnín, aby dokázal výbušninu rozpoznať a zvolil správny postup jej likvidácie a manipulácie s ňou. Niektoré zmesi HME sú nestabilné a citlivé na vonkajšie vplyvy. Je rovnako dôležité, aby EOD špecialista mal najaktuálnejšie poznatky o rôznych typoch IED, ktoré sa vyskytujú v Afganistane a v iných oblastiach sveta a naučil sa správne používať najmodernejšie prístroje na detekciu HME, ktoré v našom kurze používame. Záujem o tento výcvik zo všetkých krajín Aliancie je dôkazom kvality a zároveň aj naším záväzkom.

Z Ameriky aj z Nemecka

Od 9. septembra viedli naši experti NATO Centra výnimočnosti pre oblasť EOD druhý raz v tomto roku HME Advance Course, pri ktorom využívame aj vojenský výcvikový priestor Lešť. Metodickú pomoc nám opätovne poskytli príslušníci amerických ozbrojených síl. Od vzniku nášho Centra sme vyškolili spolu 250 expertov z 19 krajín vrátane USA, Veľkej Británie, Holandska, Belgicka, Estónska, Španielska či Nemecka. Z týchto krajín vnímame pokračujúci záujem o naše výcvikové aktivity, pričom by sme privítali aj vstup týchto krajín do NATO EOD CoE. Je pritom dobré, že odozva z centrál Aliancie je výborná a rovnako aj podpora a spolupráca s hostiteľskými ozbrojenými silami, teda s OS SR. V najbližšom období bude pre nás dôležité udržať vysokú úroveň našich súčasných kurzov, kvalitne pripraviť tretí ročník NATO EOD Demonstrations and Trials a pripraviť kurz odstraňovania IED, pri ktorých sú použité chemické a biologické zbrane.

Text: plk Ing. Jaroslav Bielený
riaditeľ NATO Centra výnimočnosti
pre oblasť EOD

Samohybný hlavňový protiletadlový systém KORKUT

Turecký obranný priemysel veľmi aktívne rozvíja svoje spôsobilosti vo všetkých možných oblastiach. Prostriedky a technika protivzdušnej obrany nepredstavujú výnimku.

V časech, keď sa akýkoľvek akt agresie jednej krajiny voči druhej začína činnosťou vzdušných prostriedkov prieskumu a napadnutia, je integrovaná protivzdušná obrana životnou nevyhnutnosťou. Zodpovední si tento fakt uvedomujú. Tí, ktorým na budúcnosti nezáleží, budú za svoju hlúposť či zlé zábery potrestaní.

Turecko cieľavedome hľadá svoje miesto v modernom svete a snaží sa neponechať veci na náhodu. Rozvoj priemyslu a vojenstva sú neoddeliteľne previazané s ekonomickým i politickým rastom štátu. Výsledky úsilia Turecka sú hmatateľné a odborná i laická verejnosť sa neustále zoznamuje s jeho novými riešeniami a spôsobilosťami.

Hlavne stále perspektívne

Napriek veku rakiet v oblasti protivzdušnej obrany majú stále svoju hodnotu aj riešenia na báze hlavňových zbraní. Nové technológie v oblasti metalurgie kovov, nových nekovových materiálov, munície aj doplnenie zbraní o elektroniku a optroniku zvýšili ich spôsobilosti a umožnili efektívne jestvovanie. Najnovším počínom tureckého obranného priemyslu v oblasti vývoja a výroby hlavňových systémov protivzdušnej obrany

Nadstavba vozidla KKA s radarom MAR

je projekt perspektívneho samohybného protiletadlového kanónového systému pomenovaného Korkut (Korkut Kundağı Motorlu Namlulu Alçak Irtifa Hava Savunma Silah Sistemi). Hlavným kontraktom systému je spoločnosť ASELSAN, ktorá zodpo-

vedá za vývoj a výrobu prehľadového aj streleckého radaru, optroniku, riadiaci systém, automatické pracovné konzoly a integrovanie systému v celku. Ďalším hlavným subkontraktom je akciová spoločnosť so spoločnou majetkovou účasťou FNSS (Savunma

Sistemleri A.Ş.), ktorá vyvinula a postavila nový pásový podvozok ZMA-30 pre tento systém (30 ton Sinifli Zirhli Muharebe Aracı = 30 ton weight Armoured Combat Vehicle). Prototypy vozidiel systému Korkut mohli po prvý raz vidieť návštevníci odbornej výstavy IDEF 2013 v máji tohto roka v Istanbuli.

Systém Korkut a všetky jeho súčasti sú navrhnuté tak, aby boli spôsobilé úspešne a efektívne uskutočňovať spoločné operácie s tankovými a motostreleckými jednotkami. Palebnú batériu systému Korkut tvorí systémové veliteľské a riadiace vozidlo Korkut KKA a tri kanónové palebné vozidlá Korkut SSA.

Práce na vývoji systému Korkut sa začali v roku 2010. Akciová spoločnosť FNSS začala jazdné skúšky prototypov nového nosného podvozka ZMA-30 na prelome rokov 2012 a 2013. Špecialisti spoločnosti ASELSAN začali so skúškami kanónov (mechanika, elektronika, programové vybavenie) v decembri 2012. Podľa plánu sa predpokladá skončenie mechanickej a elektronickej integrácie všetkých komponentov nového samohybného protiletadlového systému do konca tohto kalendárneho roka. V roku 2014 by mali začať továrenské skúšky systému. Spoločné kvalifikačné skúšky systému vo finalizovanej podobe sú naplánované na rok 2015.

Veliteľské a riadiace vozidlo

Samohybné veliteľské a riadiace vozidlo systému Korkut, označené tureckou skratkou KKA (Komuta Kontrol Aracı) je vybavené trojdimenzionálnym prehľadovým radarom a denným/nočným optronickým modulom s laserovým diaľkometerom. Obsluha vozidla generuje obraz miestnej vzdušnej situácie, ktorú vydáva nadriadenému veliteľskému stupňu. Od neho posádka dostáva povely na ničenie cieľov. V počítačovej jednotke vozidla sú použité moderné algoritmy vyhodnotenia vzdušnej situácie a použitia zbraní. Mobilný prehľadový radar, pomenovaný v tureckom jazyku MAR (Mobil Arama Radarı), je najnovšou trojdimenzionálnou radarovou konštrukciou spoločnosti ASELSAN, špeciálne vyvinutou pre perspektívne mobilné aplikácie protivzdušnej obrany. V konštrukcii radaru MAR je použité elektronické tvarovanie vyžarovacej charakteristiky a polovodičové vysielacie a prijímacie moduly. Radar MAR charakterizuje schopnosť presného sledovania viacerých vzdušných cieľov, vysoká presnosť určovania koordinát cieľov, krátky reakčný čas, elektronické stabilizovanie vyžarovacej charakteristiky (charakteristika je viačlúčová, vo vertikálnej rovine je to desať lúčov), identifikovanie cieľov, ich kategorizácia a vysoká úroveň odolnosti voči protipatreniam protivníka. Konštrukčne radar pozostáva z anténovej jednotky s aktívnym fázovaným radom, z bloku otáčania anténovej jednotky a bloku signálových procesorov. Anténová jednotka zahŕňa rámovú konštrukciu a prekrytý, blok vysielacích a prijímacích modulov, blok vysielateľa, blok rádiový frekvenčného prijímateľa

a blok digitálneho prijímateľa. Anténová jednotka zahŕňa aj integrovanú anténu identifikačného opytovateľa. Identifikačný opytovací systém pracuje v módoch 1, 2, 3/A, 4, 5, C a S. Samotná anténová jednotka má vonkajšie rozmery 1 700 mm×1 000 mm×700 mm. Anténová jednotka sa otáča rýchlosťou 30 ot/min. Príkon anténovej jednotky je 4,5 kW. Radar pracuje v pásme X, v azimute sleduje priestor celokruhovo a v elevácii má rozsah videnia od - 5° do + 70°. Vývojová organizácia deklaruje prístrojový diaľkový dosah 70+ km. Radar dokáže zachytiť vzdušný cieľ kategórie stíhacie lietadlo na vzdialenosť 25 km. Možno ho používať pri vonkajšej teplote od - 32°C do + 44°C.

Strelecké vozidlo

Samohybný strelecký systém s protiletadlovými kanónmi kalibru 35 mm je označený tureckou skratkou SSA (35 mm Silah Sistemleri Aracı). Tvorí ho veža so zbraňami a nezávisle otočným radarovým a optronickým modulom, ktorá je umiestnená na pásovom podvozku.

Strelecký radar, označený tureckou skratkou AKR (Atış Kontrol Radarı), pochádza tiež z vývojových laboratórií spoločnosti ASELSAN. Je to moderný trojdimenzionálny radar sledovania so schopnosťou automatického určenia a diskriminovania, čo umožňuje vysokú presnosť pri meraní polohy vzdušných cieľov. Strelecký radar AKR tvorí anténová jednotka, optronický senzorový modul a blok otáčania anténovej jednotky. Radar AKR môže byť použitý na sektorové vyhľadávanie. Kruhová anténová jednotka radaru AKR pracujúceho v pásme Ku má priemer 800 mm. Radar umožňuje sledovať cieľe v azimute celokruhovo (360°) a v elevácii sa môže pohybovať v rozsahu od - 5° ať do + 85°. V konštrukcii radaru je použité monoimpulzové sledovanie a digitálna impulzová kompresia. Prácu radaru charakterizuje nízka úroveň bočných lalokov,

Konzola operátora vozidla SSA

Strelecký radar AKR

krátky reakčný čas, schopnosť činnosti aj počas pohybu vozidla a veľmi vysoká odolnosť voči elektronickému rušeniu. Deklarovaný diaľkový je 30 km, príkon je 500 W. Radar možno prevádzkovať pri teplotách od - 32°C do + 44°C.

Použité automatické kanóny kalibru 35 mm sa vyrábajú so zlepšeniami v Turecku na základe licencie od spoločnosti Oerlikon. Palebné vozidlo Korkut SSA ponúka používateľom spôsobilosť streľby počas jazdy. Konštruktéri systému deklarujú pripravenosť v blízkej budúcnosti začať navrhovanie a vývoj programovanej munície typu AHEAD.

Text a foto: Miroslav Gyűrösi

Celkový pohľad na vozidlo KKA

Slávne bitky histórie

GAUGAMÉLA

Dareiovi
„Nesmrtelní“
na starovekej
mozalke
z Babylonu

Pamätné bitky pri Maratóne (490 p. n. l.) a Termopylách (480 p. n. l.), ktorým sme sa venovali v augustovej Obrane, sa udiali v prvej etape grécko-perzských vojen. Tá sa skončila vyhnaním Peržanov z Európy a uzavretím mierovej dohody v roku 449 p. n. l. Peržania však zostali pre východné Stredomorie trvalou hrozbou a konflikt mal pokračovanie.

Nový zjednotiteľ Grékov – Macedónia

Na sever od gréckeho Peloponézu sa v 5. storočí p. n. l. začal z macedónskych kmeňov formovať nový národ. Gréci Macedóncov spočiatku podceňovali, považujúc ich iba za užitočných polodivochoch chrániacich ich severnú hranicu. Bol to však omyl a Macedónia, ktorá prijala grécku kultúru, sa za vlády kráľa Filipa II. (359 – 336 p. n. l.) stala vedúcou vojenskou a politickou silou Grécka.

Po vražde Filipa v roku 336 p. n. l., ktorú údajne iniciovali Peržania, sa moci ujal jeho iba 20-ročný syn. Na trón nastúpil ako Alexander III. Najskôr dokončil zjednotenie gréckych mestských štátov, potom upevnil hranice a vzápätí obrátil pozornosť na Perziu, najväčšiu teritoriálnu mocnosť tých čias, ovládajúcu Mezopotámiu (dnešný Irak a Irán), Anatóliu (dnešné východné Turecko), Palestínu, Sýriu, Egypt a opäť aj maloázijské grécke mestá. Alexander sa chcel pomstiť za smrť svojho otca a za utrpenie Grékov, spôsobené Peržanmi pred 150 rokmi, ale hľala ho aj túžba po sláve, moci a bájnomy bohatstve východu. Tak sa začala posledná etapa grécko-perzských vojen, zavŕšená zánikom perzskej veľmoci, ale i ďalšími

prevratnými zmenami na mape vtedajšieho sveta.

Zbrane, zbroj a taktika rivalov

Perzská pechota sa od Maratónu a Termopyl príliš nezmenila, pretože Peržania boli mimo Grécka úspešní a svoje vojská považovali za neporaziteľné. Určitý pokrok sa prejavil len v lepšom spracovaní zbraní z kvalitnejších materiálov. Ich pechota sa stále formovala z odvedencov do oddielov po tisíce, sto a desať bojovníkov. Boli vyzbrojení asi 2,5-m dlhými kopijami so železným listovým hrotom,

železnými jednosiecznými mečmi s listovou čepeľou, dlhou asi 70 cm a železnými sekerami, s poriskom dlhým až 100 cm. Chránili sa veľkými drevenými štítmí (cca 70 x 150 cm) a dlhými kabátcami z hrubého plátna, pokrytého kovovými platničkami alebo šupinami. Zozadu ich podporovali lukostrelci reflexnými lukmi s dosť dlhým dosahom až 300 m. Perzská jazda na koňoch i ťavách mala o niečo dlhšie kopije i meče a okružle drevené štíty s priemerom asi 70 cm. Významnou zložkou vojska Peržanov boli bojové vozy s kosami vyčnievajúcimi z osí kolies, ktoré síce pri Maratóne a Termopylách použiť nemohli, ale na bojiskách v Ázii už áno. Záprah dvoch koní riadil pohonič, chrániaci veľkým štítom seba i lukostrelca, ktorý stál za ním a vrhal i krátke, asi 2 m dlhé oštepky.

Hlavnou údernou silou Alexandrovej pechoty bola macedónska falanga, inšpirovaná gréckou, ale menšia a pohyblivejšia. V 15 radoch za sebou v nej postupovalo po 15 ťažkoodencov s okrúhlymi bronzovými štítmí s priemerom asi 100 cm, ktorí mali až 6-m dlhé kopije s malým listovým hrotom a dvojsečné meče s listovou čepeľou, dlhou asi 70 cm. Telá si chránili plátovým pancierom a suknicou z kožených pásov, pokrytých kovovými platničkami. Na nohách mali kovové alebo

Mramorová busta Alexandra III. Macedónskeho

kožené náhlenice kryjúce i kolená. Ich prilby oproti starším korintským už nemali nánosníky a niesli menšie pevné alebo závesné lícnice, takže umožňovali oveľa lepšiu výhľad.

Za falangami išli rady lukostrelcov a z reflexných lukov pred priamym stretom zasypávali nepriateľa salvami šípov. Bezprostredne pred zrážkou sa z medzier medzi falangami vyrojili prakovníci, ktorí demoralizovali protivníka spŕškami kamenných či kovových striel.

Gránikos a Issos

Po zjednotení gréckych mestských štátov sa Alexander rozhodol znovu oslobodiť maloázijské grécke mestá. S armádou 30-tisíc pešiakov a 5-tisíc jazdcov prišiel v máji 334 p. n. l. k rieke Gránikos (dnes Biga), kde kedysi stála Trója. Na čele perzskej armády, v ktorej bolo 10-tisíc pešiakov a 15-tisíc jazdcov, ako aj 8-tisíc gréckych žoldnierov, však nestál ich veľkokráľ Dareios III., ale iba jeho maloázijskí satrapovia a veliteľ gréckych žoldnierov Memnón z Rhodosu. Ten navrhol, aby Peržania ustúpili a vlákali Alexandra hlbšie do vnútrozemia, kde by ho ľahšie obklúčili a zničili. Satrapovia však nesúhlasili, čím spečatili svoj osud.

Bitku začal predstieraný útok macedónskej jazdy a ľahkej pechoty na ľavom krídle. Keď tam Peržania presunuli posily, oslabili svoj stred a práve proti nemu vyrazil Alexander s ťažkou jazdou. Zrazil sa s jazdou perzskej šľachty, ktorú zdecimoval, ale aj on sám utŕžil úder sekerou a prežil iba zázrakov! Keď sa však do boja vrhli aj macedónske falangy, bolo rozhodnuté a Peržania sa dali na útek. Gréci údajne stratili len asi 200 bojovníkov, ale na strane Peržanov, väčšinou na úteku, padlo až tisíc jazdcov a tritisíc pešiakov. Po bitke dal Alexander pobiť i mnohých gréckych žoldnierov, hoci sa do boja ani nezapojili, a z ostatných urobil otrokov. Zdôvodnil to tým, že už nikdy žiadny Grék nesmie zdvihnúť zbraň proti inému Grékovi. Gréci žoldnieri však bojovali v perzských službách i neskôr a práve pre tento Alexandrov čin si počínali ešte zúrivejšie...

Víťazstvom pri Grániku si Alexander otvoril cestu do Perzskej ríše. V novembri 333 p. n. l. zviedol s Peržanmi ďalšiu bitku pri Issos neďaleko hraníc Sýrie. Proti jeho armáde, ktorá mala približne 30-tisíc bojovníkov, stál už samotný Dareios III. obkolesený elitnou gardou 10-tisíc tzv. Nesmrteľných. Celá jeho armáda mala údajne až 100-tisíc pešiakov a jazdcov. Gréci sa však na Peržanov vrhli tak prudko, že veľkokráľ stratil nervy a po chvíli zavelil na ústup, ktorý sa zmenil na zdeseňý útek. V boji padlo asi 10-tisíc Peržanov a zhruba rovnaký počet ich zahynul pri úteku, zatiaľ čo Alexander mal „iba“ 500 zabitých a do 4-tisíc zranených bojovníkov.

Alexandrov najväčší triumf

Po úteku z bojiska pri Issos sa Dareios stiahol na východ a zhromažďoval nové vojsko, keďže Alexander odmietol jeho ponuku, aby vládol Perzii na západ od Eufratu. Gréci

Freska z Pompejí zobrazujúca Alexandra (vľavo) a Dareia v bitke pri Issos

medzitým obsadili sýrsky Damask, kde zajali Dareiovu rodinu, a potom cez Feníciu a Palestínu prenikli až do Egypta.

Rozhodujúca bitka s Dareiom sa priblížila a jej dejiskom sa v októbri 331 p. n. l. stala Gaugaméla (dnes dedina Tel Gomel v severnom Iraku). Perzská armáda bola obrovská a niektoré zdroje sa zmieňujú až o 250-tisíc bojovníkoch, vrátane 20-tisíc gréckych žoldnierov, 200 bojových vozov a dokonca 15 bojových slonov! Alexander mal iba 40-tisíc pešiakov a 7-tisíc jazdcov, ale jeho vojsko bolo lepšie organizované, motivované a skúsenejšie z predchádzajúcich bojov. Kvalitou sa mu vyrovnali azda len Dareiovi „Nesmrteľní“ a grécki a baktrijskí žoldnieri v jeho službách.

Hneď v úvode bitky Alexander vymanévroval perzskú ľahkú pechotu a jazdu, ktorá grécku päťnásobne prevyšovala, a to tak, že sa odkryl stred perzskej línie, kde stáli „Nesmrteľní“ s Dáriom a grécki žoldnieri. Proti nim vyrazili Alexandrove falangy, keď pomerne ľahko zlikvidovali útok perzských bojových vozov. Alexander zatiaľ odvieďol svoju ťažkú jazdu ďaleko doprava, nečakane ju otočil prakticky do protismeru a z boku v tradičnej klinovej formácii prudko vnikol do perzského stred. Dareios sa ocitol v smrteľnom ohrození a opäť zvolil útek z bojiska.

V bitke pri Gaugaméle zahynulo vyše 40-tisíc Peržanov a ich spojencov a ešte viac ich padlo do zajatia. Alexander stratil asi 3-tisíc pešiakov a tisíc jazdcov.

Čo nasledovalo po Gaugaméle

Dareios utekal na východ so zvyškom svojich „Nesmrteľných“ a s asi 2-tisíc gréckymi žoldnierzmi. Neskôr sa k nim pridal i baktrijský satrapa Bessos so zvyškom svojej jazdy a s ním prišla smrť. Alexander sa po bitke síce pustil po Dareiových stopách, ale prešiel sotva 100 km. V meste Arbéla prenasledovanie zastavil a vyhlásil sa za kráľa Ázie. Mal iba 25 rokov a pred sebou ešte osem rokov života, počas ktorých oprávnené získal prívlastok Veľký. Dareios také šťastie nemal a už v lete 330 p. n. l. ho zavraždil práve Bessos, ktorý sa vyhlásil za kráľa Artaxerxes IV. Dlho sa však z tohto titulu netešil. Už v nasledujúcom roku sa ako zajatec ocitol v rukách

Alexandra, ktorý ho „daroval“ bratovi nebohému Dareia. Ten nezaváhal a dal ho krutým spôsobom popraviť...

Text. PhDr. Ján DOLINAY

Foto: KoD

Japonsko má lietadlový torpédoborec

Japonsko predstavilo svoju najväčšiu vojnovú loď od druhej svetovej vojny. Ide o torpédoborec s letovou palubou, takže plavidlo sa veľmi podobá na konvenčnú lietadlovú loď. Má 250 metrov dlhú letovú palubu a môže niesť až 14 vrtuľníkov. Japonskí predstavitelia uvádzajú, že sa bude využívať na národnú obranu – najmä na protiponorkové operácie a prieskumné misie v hraničnom pásme, aj na prepravu osôb a zásob pri veľkých prírodných katastrofách, akými boli ničivé zemetrasenie a prívalové cunami v roku 2011. Spustenie na vodu prišlo práve v čase, keď Japonsko a Čína vedú spor o niekoľko malých ostrovov nachádzajúcich sa medzi južným Japonskom a Taiwanom, ktoré sa v japončine nazývajú Senkaku a v čínštine Tiao-jü-tchaj. Aj keď v prípade lode Izumo ide technicky o torpédoborec, odborníci sú presvedčení, že z nej budú môcť v budúcnosti štartovať stíhačky alebo iné lietadlá s kolmým štartom. Izumo nie je vybavený katapultmi potrebnými na štart stíhačiek a na letovej palube nemá ani odpaľovaciu rampu pre lietadlá s pevnými krídlami.

Foto: TASR

Americká armáda kupuje granátomety

Po tom ako sa osvedčili v Afganistane po drobných úpravách systému riadenia palby výdrže batérie a granátov, chce americká armáda nakúpiť granátomety XM25 ako radovú sériovú zbraň. Výroba prvej série 1 100 kusov by sa mala začať na budúci rok. XM25 je poloautomatický granátomet kalibru 25 mm, vybavený zameriavačom s integrovanou termokamerou, laserovým diaľkomerom, balistickým počítačom a systémom programovania vystreľovaných granátov. Umožňuje detegovať protivníka za svetla i v tme, v akýchkoľvek poveternostných podmienkach, naprogramovať optimálny čas i miesto výbuchu granátov a spoľahlivo zasahovať i ciele za úkrytmi. Hmotnosť zbrane je 6,35 kg, zásobník pojme štyri granáty. Tie sú momentálne v siedmich verziách – nesmrtiace, prebojné, termobarické, trieštivé, na vyraďovanie dverí aj cvičné.

Foto: U.S. Army

Orenburský radar

Rusko začalo s výstavbou modernizovaného protiraketového radaru pri meste Orsk v Orenburskej oblasti. Radar triedy Voronež bude súčasťou komplexného protiraketového systému včasného varovania, ktorý by mal byť dokončený do roku 2020. „Okrem orenburského radaru sa pripravuje aj budovanie radarov novej generácie v Krasnojarskom a Altajskom kraji,“ citovala agentúra RIA Novosti hovorcu ministerstva obrany plukovníka Alexeja Zolotuchina. Súčasťou ruského systému včasného varovania sú už štyri radarové stanice triedy Voronež. V Krasnodarskom kraji a v Leningradskej oblasti sú v bojovej pohotovosti, v Kaliningradskej a Irkutskej oblasti v testovacom štádiu. Radary triedy Voronež majú operačný rozsah 6 000 kilometrov. Môžu ich rýchlo presúvať na iné miesta a obslužný personál si vyžaduje menej mužov v porovnaní s predchádzajúcou generáciou radarových staníc.

Bezpilotné lietadlá vyskúšajú v Kongu

Organizácia Spojených národov si vybrala svoje prvé bezpilotné lietadlá talianskej výroby, ktoré odskúšajú príslušníci mierových zborov vo východnom Kongu. Hovorca OSN Martin Nesirky povedal, že oddelenie mierových misií si vybralo bezpilotné lietadlo od firmy SELES ES, známe ako Falco. Dokáže niesť najrozličnejšie vybavenie vrátane rôznych typov senzorov s vysokým rozlíšením. V januári povolila Bezpečnostná rada OSN na skúšku použitie bezpilotných lietadiel vo východnom Kongu. Príslušníkom mierových zborov v tejto oblasti dala aj bezprecedentný mandát, aby mohla útočiť na povstalcov. Nasadenie týchto strojov umožní príslušníkom modrých prílb monitorovať ozbrojené skupiny a chrániť civilné obyvateľstvo oveľa efektívnejšie.

Poliaci vyrábajú ukrajinské Dozory

Poľská firma Mista začala na základe licencie závodov ChKBM A. A. Morozova vyrábať ukrajinské ľahké obrnené vozidlá Dozor-B. Prvý prototyp vznikol v lete čiastočne z dielcov, dodaných z Ukrajiny. Poľská verzia Dozoru sa volá Ocilla a pancierovú ochranu má prispôbenú štandardom NATO. Mista už rokuje so zahraničnými záujemcami o dodávkach desiatok vozidiel. Prvé zmluvy by mali uzrieť svetlo sveta ešte v tomto roku. Jestvujú i plány na ďalšie úpravy vozidla montážou poľských prístrojov a diaľkovo ovládanej zbraňovej stanice, ktorá by nahradila súčasnú bojovú vežu.

Vityaz chystá montáž lietadiel

Ruský výrobca lietadiel Vityaz plánuje začať na budúci rok montáž modernizovaných kanadských regionálnych lietadiel Twin Otter. Firma ročne vyrobí 24 lietadiel vyvinutých spoločnosťou De Havilland Canada, ktoré momentálne vyrába firma Viking Air. Objem investícií sa odhaduje na 80 miliónov USD (59,82 milióna eur). Lietadlo DHC-6 Twin Otter s 19 miestami na sedenie je ideálne do nehostinných oblastí severného Ruska a Arktídy, povedal hovorca združenia výrobcov malých a regionálnych lietadiel Aviasojuz Vjačeslav Il'jušin. Aby nemuseli čakať na prvé lietadlá vyrobené v Rusku, už teraz objednali pre Chukotka Air deväť lietadiel z Kanady. Podľa Il'jušina je tento typ lietadla vhodný na pristávanie a vzlet z malých letísk s krátkymi dráhami okolo 600 metrov.

Novým slovenským ministrom obrany bol vymenovaný Jozef Stank. Jeho funkcia začne 3. januára 2001. Stank je bývalý veľvyslanec SR v Prahe, kde pôsobil v rokoch 1993-1998. Predtým bol veľvyslancom SR v Bratislave. Stank je ženatý a má dvoch detí. V rokoch 1993-1998 pôsobil ako veľvyslanec SR v Prahe. Predtým bol veľvyslancom SR v Bratislave. Stank je ženatý a má dvoch detí.

OBRANA
Zakladní: Cleveland (USA) v roku 1914 - obnovení: Bratislava v roku 1993
Číslo 1/2001 ROČNÍK IX 13. január 2001
Cena 5,- 15,- Kč
Dĺžka 110 mm, šírka 85 mm, hĺbka 10 mm
Vydavateľ: Jozef Stank
Tlač: Jozef Stank
Distribúcia: Jozef Stank

PRIESKUM
Informácie o vývoji obrany v rokoch 1993-2001. V tomto období sa obrana Slovenska zmenila z vojenskej na civilnú. V roku 1993 bolo v armáde SR 100 000 vojakov. V roku 2001 bolo v armáde SR 10 000 vojakov. V tomto období sa obrana Slovenska zmenila z vojenskej na civilnú. V roku 1993 bolo v armáde SR 100 000 vojakov. V roku 2001 bolo v armáde SR 10 000 vojakov.

Do nového roku s novým ministrom! Pavol Kanis 2. januára abdikoval a prezident SR Rudolf Schuster 3. januára 2001 vymenoval do funkcie ministra obrany Jozefa Stanka, ktorý dovtedy pôsobil ako veľvyslanec SR v Prahe. V posledný januárový deň vláda menovala do funkcie druhého štátneho tajomníka MO SR Rastislava Káčera, povereného úlohami, spojenými s integráciou Slovenska do NATO. V októbri sa udiala zmena aj na šéfredaktorskej stoličke. Dlhočasného šéfredaktora Obrany Vladimíra Mečiara vystriedal Pavol Vitko, ktorý je hlavou redakčného kolektívu dodnes.

- V roku 2001 Obrana informovala aj o tom, že**
- v júni prevzali slovenskí vojaci velenie nad sektorom 4 v mierovej misii OSN UNFICYP. Slovenská republika sa tak po prvý raz v histórii stala vedúcou krajinou, zodpovedajúcou za sektor mierovej misie.
 - devätnásteho júla 2001 pri plnení úloh v Macedónsku tragicky zahynul člen pozorovateľskej misie Európskej únie na území bývalej Juhoslávie plk. Ľubomír Orság.
 - Slovensko na žiadosť OSN zriadilo poľnú vojenskú nemocnicu vo Východnom Timore v rámci misie UNTAET.
 - v septembri sa na území Slovenska uskutočnilo prvé slovensko-české veliteľsko-štábné cvičenie od rozdelenia v roku 1993. Volalo sa Modrá línia 2001.
 - v októbri sa na pôde MO SR uskutočnil medzinárodný seminár Ženy v armáde. K 30. júnu 2001 slúžilo v Armáde SR v profesionálnej službe 786 žien.
 - na pozvanie predsedu vlády SR navštívil Slovensko 5. novembra generálny tajomník NATO lord George Robertson.

TAKÍ SME BOLI

V ROKU 2001

Obranná stratégia Slovenskej republiky (III.)
Číslo 17/2001 ROČNÍK IX 25. 8. 2001

OBRANA

Strategia obrany Slovenskej republiky je základným dokumentom obrany Slovenska. V tomto dokumente sú stanovené ciele obrany Slovenska a opatrenia na ich dosiahnutie. Dokument je rozdelený na tri časti: úvod, hlavná časť a záver. V úvode sú stanovené ciele obrany Slovenska. V hlavnej časti sú opísané opatrenia na ich dosiahnutie. V závere sú stanovené závery a odporúčania.

Kedy, kde a prečo sa zrodila myšlienka reformy vojenstva
na str. 16

Slovenské ambície byť členom Aliancie sa deviatym ročníkom nášho časopisu vinuli ako červená niť. Spolu s nimi aj témy profesionalizácie armády či stupňujúceho sa nedostatku prostriedkov na záujmovú činnosť a kultúru. Stálicou Obrany aj v roku 2001 bola drogová tematika. Návykovým látkam bolo venované číslo 3. Ani čitatelia Obrany na začiatku nového milénia nesršali optimizmom. Na anketovú otázku či bude nový rok pre Armádu SR úspešný, ich kladne odpovedala sotva tretina. Prítom podľa prieskumov v roku 2001 občania SR najviac dôverovali Slovenskému rozhlasu – a Armáde SR! Od čísla 14 vychádzali na pokračovanie formou prílohy oficiálne dokumenty Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky a Návrh reformy a modernizácie Model 2010. So zaujímavými výsledkami sociologických prieskumov, dotýkajúcich sa armády a vojakov začal čitateľov oboznamovať PhDr. Karol Čukan, CSc. Samostatný seriál priblížil čitateľom jednotlivé členské krajiny Severoatlantickej aliance aj armády krajín združených v Partnerstve za mier. K bizarným úkazom patrilo od čísla 19 farebný „komiks“ Smejko, realizovaný s finančnou podporou MZV SR. Aj touto formou sme podporovali vstup Slovenska do NATO.

Priestor dostali i rozhovory a profily skupín či postáv zábavy ako IMT Smile, No Name, Eros Ramazzotti, Michal Dočolomanský, Marián Labuda alebo Helena Růžicková. V rámci všeobecnej osvetu v Obrane pred trinástimi rokmi vychádzal aj popularizačno-vzdelávací seriál článkov o mobilných telefónoch: čo to je, kde ich získať a ako ich obsluhovať. (aš)

Drogy v Armáde SR
Číslo 3/2001 ROČNÍK IX 18. II. 2001

OBRANA

Ak sa chceš stať profesionálnym členom armády, musíš byť pripravený participovať na plnení všetkých jej úloh. Súčasťou tejto prípravy je aj boj proti drogám. V tomto článku sa dozvieš, ako armáda SR bojuje proti drogám a ako sa môžeš stať súčasťou tejto bojovej jednotky.

Bojové umenia Escrima a Kali
na str. 28, 29

Kultúra

Vojak Csongor Kassai nečaká žiadne privilégia

Vojak Csongor Kassai je vojakom, ktorý sa nezaujíma o privilégia. On sa zaujíma o svoju prácu a o svoju krajinu. V tomto článku sa dozvieš, ako Csongor Kassai bojuje za svoju krajinu a ako sa môžeš stať súčasťou tejto bojovej jednotky.

Od kroniky ku karikatúram

V tomto článku sa dozvieš, ako armáda SR bojuje proti drogám a ako sa môžeš stať súčasťou tejto bojovej jednotky.

Aj poddôstojníci spolupracujú

Trojdnové stretnutie hlavného poddôstojníka Ozbrojených síl SR s hlavným práporčíkom Armády Českej republiky, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 16. – 18. septembra v Prahe, bolo zamerané na výmenu skúseností v oblastiach vzdelávania a výcviku profesionálnych vojakov AČR a OS SR.

Hlavný poddôstojník OS SR štábný nadrotmajster Vladimír Beluš absolvoval cestu do Českej republiky spolu s veliacim poddôstojníkom Veliteľstva Pozemných síl štábnym nadrotmajstrom Rastislavom Bodnárom, veliteľom Poddôstojníckej akadémie štábnym nadrotmajstrom Milanom Pavlíkom a asistentom hlavného poddôstojníka rotmajstrom Petrom Báľšom.

Na stretnutiach s hlavným práporčíkom AČR nadpráporčíkom Petrom Seifertom a ďalšími hlavnými práporčíkmi jednotlivých zložiek českej armády na Generálnom štábe AČR prerokovali možnosti spolupráce a výmeny skúseností pri realizácii možných spoločných projektov v oblasti výcviku. Oboznámili sa s pripravovanými zmenami a štruktúrou jednotlivých zložiek Armády ČR. Veliteľ Poddôstojníckej akadémie podrobne informoval českých partnerov o systéme výcviku a vzdelávania mužstva a poddôstojníkov v podmienkach Ozbrojených síl SR.

Slovenskú delegáciu 18. septembra prijal zástupca náčelníka Generálneho štábu Armády ČR generálmajor Bohuslav Dvořák, ktorý sa zaujímal o skúsenosti a systém budovania poddôstojníckeho zboru v slovenských ozbrojených silách. Potom slovenská delegácia zamierila do Vojenskej akadémie Vyškov, kde ju prijal veliteľ Veliteľstva výcviku plukovník gšt. Ján Kožiak. Zástupcovia Ozbrojených síl SR sa zaujímali o systém vzdelávania v AČR s dôrazom na regrutáciu, spôsob prípravy na nasadenie v zahraničí, ako aj prípravu hodnostného zboru mužstva, poddôstojníkov a práporčíkov. Témami rokovania s hlavným práporčíkom Veliteľstva výcviku VA Vyškov nadpráporčíkom Jiřím Hladíkom boli vzájomná výmena skúseností a posúdenie možností realizácie spoločných foriem výcviku.

Intenzívna česko-slovenská spolupráca v oblasti výmeny informácií podla hlavného poddôstojníka Ozbrojených síl SR štábného nadrotmajstra Vladimíra Belušu vedie k zefektívneniu, racionalizácii, ako aj k zvýšeniu kvalitatívnej úrovne výcviku profesionálnych vojakov oboch členských štátov NATO.

Text a foto: šbnrtm. Milan Pavlík, veliteľ Poddôstojníckej akadémie

Vedieť využiť poddôstojníkov

„Veliaci poddôstojník musí aj ľudsky chápať svojich podriadených. Zároveň musí byť zásadový a garantovať veliteľovi plnenie úloh,“ hovorí štábný nadrotmajster Ján Brida (1977), veliaci poddôstojník Síl výcviku a podpory Ozbrojených síl SR.

Nestrpí neupravenosť. Svojim podriadeným sa snaží vstúpiť, že reprezentujú ozbrojené sily, aj seba samého. „Radšej sa bavím otvorene o chybách so snahou sa ich nabudúce vyvarovať, ako by som mal počúvať klamstvo či výhovorky...“ Aj preto sa usiluje približne dve tisíce svojich poddôstojníkov a vojakov v silách výcviku a podpory pripraviť na budúcoročnú optimalizáciu, keď už by ich štruktúry mali prejsť pod nové súčasti.

Prioritou je výcvik

„Som presvedčený že oblasť výcviku a vzdelávania bude naďalej patriť k prioritám ozbrojených síl, ktoré budú naďalej využívať naše spôsobilosti, takže v nich budeme pokračovať,“ hovorí šbntm. Ján Brida, ktorý slúžil v Pezinku, Nitre a Zemianskych Kostoľanoch. V roku 2007 odišiel na rok študovať do USA. V El Pase absolvoval Americkú akadémiu pre štábných nadrotmajstrov. Túto jar sa vrátil z operácie ALTHEA. Za špičku medzi všetkými ostatnými svojimi poddôstojníkmi považuje inštruktorský zbor. „Tí ľudia na sebe dlhodobo tvrdo pracujú. Nemálo z nich dokončilo prvý alebo druhý stupeň vysokoškolského vzdelávania v oblasti vedenia ľudí. Absolvovali americké či britské kurzy v oblasti líderstva a sú pre ostatných vzorom.“ Inštruktorem je v Práporu výcviku v Martine a v jeho podriadených súčastiach viac ako sto, z nich sú zatiaľ dve ženy.

Pracovať s poddôstojníkmi

Podľa názoru veliaceho poddôstojníka síl výcviku a podpory by budúci dôstojníci v Akadémii OS SR mohli dostávať v rámci svojho vzdelávania viac informácií o možnostiach využitia poddôstojníckeho zboru. Vychádza i z vlastných skúseností, keď niektorí dôstojníci po vyradení z akadémie a príchode na útvar nie celkom vedia, ako môžu efektívne riadiť svojich poddôstojníkov – a prostredníctvom nich ostatných vojakov. Tí sú pritom neraz ostrieľaní veteráni, ktorí už majú za sebou aj tri misie a tiež môžu byť aj o pätnásť rokov starší ako mladí poručíci. „Mali by chápať, že takýto poddôstojník môže byť pre nich doslova zásobárňou skúseností a ťažiskovou oporou. Nikomu predsa netreba rôzne pozičné hry, ktoré sú len plytvaním energie...“

Mieni, že pravidlá a postupy v oblasti služobných vzťahov s poddôstojníkmi by im najlepšie sprostredkovali práve príslušníci poddôstojníckeho zboru priamo z útvarov. A to ešte počas štúdia kadetov v akadémii.

No a jedna úloha na ostatok: „Minister obrany Martin Glváč rozhodol o pilotnom projekte dobrovoľnej vojenskej služby. V súčasnosti nie sú ešte detailne jasné všetky kontúry, no už teraz ich perspektívny výcvik v rámci našich štruktúr postupne pripravujeme.“

Text a foto: Pavol Vitko

- Od 5. augusta do 4. októbra prebieha za účasti dopravného práporu odborné taktické cvičenie pod názvom Cestná preprava leteckých pohonných hmôt do určených zariadení OS SR, s cieľom precvičiť spôsobilosti jednotiek OS SR v preprave leteckých pohonných hmôt vyčlenením techniky a personálu. Cvičenie má zdokonaľiť vybraných funkcionárov v riadení plnenia úloh domáceho krízového manažmentu a precvičiť jednotky v deklarovaných spôsobilostiach v preprave nebezpečných látok. Preprava je plánovaná do októbra 2013 a aj napriek plneniu iných strategických úloh je dopravný prápor schopný zvládnuť a koordinovať všetky úlohy.

- Dňa 15. augusta sa na Personálnom úrade OS SR uskutočnil Deň tradícií pre 76 kadetov a čakatelov prípravnej štátnej služby z Práporu výcviku Martin. Absolvovali prednášky zamerané na tradície OS SR a vojenskú symboliku. Súčasťou bola aj prehliadka Siene cti a slávy Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši s bohatou zbierkou exponátov, či výstava výtvarných a sochárskych diel s vojenskou tematikou. Kadetov a čakatelov prípravnej štátnej služby prišiel pozdraviť aj minister obrany Slovenskej republiky Martin Glváč.

- V pondelok 12. augusta 2013 sa v Poddôstojníckej akadémii začal kurz pre výkonných poddôstojníkov. Cieľom kurzu je odborne pripraviť určených profesionálnych vojakov na výkon funkcie výkonného poddôstojníka jednotky a je zameraný predovšetkým na zvládnutie a odborné oboznámenie s platnými zákonmi, vojenskými predpismi, služobnými pomôckami a internými normatívnymi aktmi, s ktorými sa budú vo svojej každodennej odbornej praxi stretávať. Do kurzu nastúpilo 7 profesionálnych vojakov z útvarov a zložiek Ozbrojených síl SR. Slávnostné vyradenie frekventantov Kurzu pre výkonných poddôstojníkov sa uskutočnilo 6. septembra v Sieni cti a slávy Práporu výcviku v Martine.

- Do zdokonaľovacieho kurzu v Poddôstojníckej akadémii v Martine nastúpilo 26. augusta 55 vojakov aspirujúcich na hodnosť rotný. Zlepšia sa v oblastiach vodcovstva, metodiky vedenia a vyhodnocovania výcviku či základov psychológie. Stanú sa lídrami, ktorí so svojimi jednotkami zvládnu nielen odborné úlohy, ale budú pre podriadených vzorom.

- V dňoch 10. 9. 2013 a 11. 9. 2013 sa uskutočnili na oddelení výcviku, vzdelávania a špecializačnej prípravy odboru špecializovaných zdravotníckych a veterinárnych činností Úradu hlavného lekára Ružomberok s pracoviskom v Liptovskom Mikuláši kurzy prvej pomoci pre vodičov. V prvom termíne bolo vyškolených 9 a v druhom termíne 14 príslušníkov OS SR.

- Začiatkom septembra michalovskí ženisti 2. mechanizovanej brigády spolu s príslušníkmi prieskumnej leteckej jednotky AG-51 Immelman nemeckého Bundeswehru a Spoločnosťou starostlivosti o nemecké vojnové hroby zabezpečovali údržbu vojenského cintorína v obci Hunkovce vo svídnickom okrese a opravu pamätníkov padlých príslušníkov 1. československého armádneho zboru na Dukle. Spoločnú pracovnú brigádu ukončili pietnym aktom položením vencov k pamätníkom nachádzajúcim sa na území Dukly.

Nultý ročník 24-hodinovky sa vydaril

Zvolenská brigáda velenia, riadenia a prieskumu vzdušných síl uskutočnila 4. a 5. septembra v hornatom teréne medzi Zvolenom a Banskou Bystricou nultý ročník 24-hodinovej súťaže v základných bojových zručnostiach (24 HIMC). Podľa veliteľa brigády plukovníka gšt. Miloša Mosného i jeho zástupcu podplukovníka Vladimíra Jaklovského, ktorý sa pri koncipovaní súťaže inšpiroval svojimi skúsenosťami z pôsobenia v misii OSN UNFICYP na Cypre, chceli predovšetkým prebudiť aktivitu a súťaživosť vojakov a poddôstojníkov v rámci brigády.

„V rámci síl OSN na Cypre sa obdobná súťaž uskutočňuje dva razy do roka. Inšpirovala ma k tomu, aby sme jej obdobu zorganizovali aj v našich domácich podmienkach, v hornatom teréne. Som rád, že sa nám to podarilo a preverili sme aj takým, trochu netradičným spôsobom úroveň základných bojových zruč-

ností profesionálnych vojakov brigády,“ spokojne konštatuje podplukovník Jaklovský. Netají sa, že už má v hlave plány na jej ďalšie zlepšenie a zatraktívnenie.

Cyperská inšpirácia

Obsahom súťaže, ktorá trvala presne 24 hodín, bolo preveriť vybrané bojové zruč-

nosti jednotlivca a malého tímu. Súťažné družstvá, ktoré pozostávali z veliteľa a štyroch členov (okrem toho ešte s nimi bežal aj náhradník, ktorý mohol po povolení riadiaceho na jednotlivých kontrolných bodoch vystriedať jedného člena tímu), čakalo spolu sedem kontrolných bodov. Na nich boli preverované ich praktické ve-

domosti zo streleckej a taktickej prípravy, topografie, zdravotnej, spojovacej a žienijnej prípravy.

Okrem iného ich čakala aj úplná „roz-borka a zborka“ samopalu vzor 58 so zásobníkom bez bodáka na čas so zaviazanými očami, ale aj postavenie stanu S-65 v čo najkratšom čase, v ktorom potom prespali. Vybraný člen z každého družstva musel okrem iného zhotoviť časový roznameč. Neďaleko Bakovej Jamy nad Zvolenom museli účastníci súťaže poskytnúť prvú pomoc vojakovi, ktorého našli pri ceste v lesnom poraste. Vedúca staršia zdravotníčka obväziska Zvolen rotmajsterka Zuzana Filkorová so svojím tímom navodila realistické situácie, ktoré sa môžu stať napríklad pri plnení úloh v zahraničných misiách a operáciách. Súťažiaci museli správne postupovať pri simulovaných náhlých poruchách dýchania a srdcovej činnosti, zastaviť krvácanie, poranenie kĺbov a kostí a zvládnuť po prvotnom ošetrovaní aj transport raneného. Všetko v bojovej situácii, keď časť tímu ošetrojúcich ochraňovala pred prepadmi a útokmi.

V rámci preverenia zručností z taktickej prípravy sa družstvá presúvali cez bojovú dráhu na strelnicu, kde riešili reálne situácie, ktorú ich môžu stretnúť pri boji v zastavanom priestore. Úlohy na tejto strelnici plnili strelbou na cieľ (vždy v dvojiciach) pomocou airsoftových zbraní.

Povinné vážená

Každého súťažiaceho čakalo na začiatku súťaže i na jej konci povinné váženie batoha. Jeho hmotnosť nesmela klesnúť pod 10 kilogramov. Celkové hodnotenie súťažného družstva bolo nakoniec podľa náčelníka štábu brigády podplukovníka Vladimíra Kuchára tvorené súčtom bodov na jednotlivých pracoviskách a celkovým časom. Súťažiaci v priebehu 24 hodín prešli asi 20 kilometrov v zalesnenom hornatom teréne (pravda, ak po trase nezablúdili...). Družstvo operačného centra malo vo svojich radoch aj dve ženy. Slobodníčky Martina Molnárová a Jana Tišňanová však boli podľa veliteľa družstva majora Emanuela Nôtu platnými členmi tímu. „Je to zaujímavá súťaž. Prakticky sme si preverili, ako na tom sme nielen pri plnení odborných úloh, ale aj s fyzickou kondíciou,“ hovorí slobodníčka Martina Molnárová. Súťaž si pochvaľoval aj vedúci družstva roty podpory velenia rotmajster Viliam Hedvigy či nadrotmajster Ján Michalec z družstva Západ. „Sme všetci z našej hlohovskej roty. Navzájom sa dobre poznáme, vieme, v ktorej disciplíne je niekto lepší a komu zasa treba pomôcť,“ konštatuje.

Plukovník Mosný pripomína, že jednou z úloh súťaže bolo aj posilniť tímového ducha. Veď napríklad aj streleckú časť plnila vždy dvojica a celkový čas na jednotlivých kontrolných stanovištiach sa počítal vždy poslednému členovi tímu.

Vyhrál Východ

Všetky nástrahy súťaže nakoniec najlepšie zvládlo družstvo Východ, zložené z príslušníkov rôt rádiolokačného prieskumu v tejto časti Slovenska pod vedením rotmajstra Michala Ivanča. Jeho členmi boli: slobodníci Matej Matúš, Viliam Modrák, Tomáš Doro, Igor Hriš a desiatnik Mário Majerník. „Celé je to o tíme a spoločnom plnení úloh. Celé súťažné družstvo je také silné, aký je jeho najslabší člen. Sme radi, že sa nám podarilo zvíťaziť,“ hovorí veliteľ víťazného družstva.

Po vydarenom nultom ročníku chcú vo zvolenskej brigáde takúto súťaž organizovať aj v budúcnosti. Veliteľ brigády plukovník Mosný i hlavný poddôstojník OS SR štábny nadrotmajster Vladimír Beluš sa netajili snahou postupne do súťaže zapojiť družstvá z celých ozbrojených síl. A v ďalšej budúcnosti by mohla dostať aj medzinárodný rozmer. Napríklad v rámci krajín Vyšehradskej štvorky.

Text a foto: Jozef Žiak

Od klavíra k hviezdám

Zrejme prvým slovenským absolventom amerického vysokoškolského dôstojníckeho výcvikového programu pozemných síl USA (US ARMY ROTC Reserve Officers Training Corps) sa stal Peter Pindják, ktorý pôsobí v Sekcii obrannej politiky Ministerstva obrany SR.

Cesta k bezpečnostnej politike sa pre Petra Pindjaka (nar. 1985, stojí štvrtý sprava) začala na Štátnom konzervatóriu v Bratislave, kde študoval klavír a kompozíciu. „V roku 2002 som sa dozvedel o súťaži, ktorú organizovala Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku v spolupráci s NATO a slovenským rezortom obrany. Keďže ma zaujímala aj armáda, spolu s kamarátom sme sa prihlásili,“ spomína. V slovenskom finále v martinskom Prápori okamžitej reakcie skončili tretí. O rok postúpil do medzinárodného finále, kde si ho zvolili za kapitána 6-členného slovensko-česko-poľského družstva. V Prostějove jeho tím v teoretických vedomostiach aj praktických vojenských súťažiach zvíťazil. „Vtedy som si uvedomil, že obrana ma baví aspoň tak ako hudba.“

Štúdium aj výcvik

Podarilo sa mu vyhrať štipendium na Severozápadnej štátnej univerzite v Louisiane, kde začal študovať koncertný klavír. K nemu si pribral aj politické vedy. Po prvom ročníku prestúpil na výberovú školu Louisiana Scholars' College a stal sa frekventantom vojenského programu ROTC. „V USA sú tri spôsoby, ako sa stať dôstojníkom. Najprestížnejší je absolvovať federálnu vojenskú akadémiu. Tiež môžeš najskôr absolvovať civilnú vysokú školu a potom vstúpiť do ozbrojených síl,

kde ťa v rámci Officer Candidate School pripravujú na pozíciu dôstojníka. Tieto dva spôsoby poznáme aj u nás. Tretím je práve program Reserve Officer Training Corps. Na civilných univerzitách trvá štyri roky. Prvé dva roky sa konajú formou voliteľných predmetov a sú nezáväzné. Do tretieho ročníka už vyberajú len záujemcov, ktorí sa rozhodnú podpísať kontrakt s ozbrojenými silami a stávajú sa kadetmi. Zaviazujú sa k službe a armáda im platí školné.“ Peter sa ako slovenský občan nemohol upísať k službe v zahraničnom vojsku, no dostal povolenie z Veliteľstva kadetov pozemných síl USA absolvovať tretí aj štvrtý ročník. Svoj úmysel konzultoval s vojenským pridelencom SR v USA a slovenským ministerstvom obrany.

Drina a sny

Vyfasoval poľnú uniformu spolu s výstrojom, každý pondelok, stredu a piatok ráno pred šiestou vyrazil vo vysokoškolskom kempe na vojenskú rozcvičku. Popri pokračujúcom štúdiu klavíra a bezpečnostných vzťahov chodil na odborné vojenské prednášky aj na cvičenia v poli. Keď v poslednom ročníku končilo na 10-tisícovej univerzite tridsať vojenských kadetov, Peter bol jediný Neameričan. „Prínos preňho je nesporný, ale čo z toho mali Američania? „Napríklad na mne trénovali dorozumievanie s človekom, ktorý hovorí úplne cudzou

rečou,“ smeje sa. Vážnejšie už hovorí, že považovali za prínosné mať medzi sebou človeka z celkom inej kultúry.

Peter Pindják zavŕšil štvorročné bakalárske štúdium v Louisiane klavírnym recitálom a diplomovými prácami o ruskom hudobnom skladateľovi Dmitrijovi Šostakovičovi a o americkom systéme protiraketovej obrany. Po absolvovaní Reserve Officers Training Corps sa síce nestal americkým dôstojníkom, no o jeho ďalšom smerovaní bolo rozhodnuté. Najmä po tom ako spomedzi 700 nominantov, ktorých vyberali americké vysoké školy, získal ako jeden z tridsiatich súkromné štipendium a rozhodol sa pokračovať v bezpečnostných a spravodajských štúdiách. Na univerzite v Pittsburghu ich absolvoval v roku 2011 spolu so získaním titulu MPIA (magister verejných a medzinárodných vzťahov).

Dnes má na ministerstve obrany v gescii bilaterálne vzťahy najmä s anglicky hovoriacimi krajinami. Okrem toho prevzal po plukovníkovi Ivanovi Bellovi, ktorý odišiel slúžiť ako vojenský pridelenec na Ukrajinu, agendu ministerstva obrany v medirezortnej komisii pre spoluprácu Slovenskej republiky s Európskou vesmírnou agentúrou.

A občas si aj zahrá na klavíri.

Text: Pavol Vitko
Foto: archív P.P.

Ochrana zdravia a života

Na účelovom cvičení, ktoré sa pod názvom Ochrana zdravia a života konalo v septembri na futbalovom ihrisku v areáli Základnej školy na Prostějovskej ulici v Prešove, nemohli chýbať regrutátori z prešovskej Regrutačnej skupiny.

Cvičenie ponúklo rôzne súťaže pre deti, statické ukážky techniky a dynamické ukážky výcviku profesionálnych vojakov, ktoré pripravili príslušníci 2. mechanizovanej brigády Prešov. Veľký úspech mala ukážka sebaobrany. Na cvičení spolupracovali príslušníci Policajného zboru z Prešova a miestna organizácia Červeného kríža. Pri stane malých budúcich vojakov maskovali vojenskými farbami. Zástup odhodlaných detí nemal konca. Z predpoludnia si odniesli maskovné úsmevy a bohaté zážitky.

Text a foto: čatár Alojz Mikula,
Regrutačná skupina Prešov

Vojenská púť do Ríma

Na ôsmej Národnej púti ozbrojených síl a ozbrojených zborov do Ríma a Vatikánu sa 8. až 14. septembra v rámci svojich dovolení zúčastnilo 179 vojakov a príslušníkov ďalších ozbrojených zložiek. Vyše 40 vojakov, takmer 90 policajtov, hasičov, colníkov či záchranárov spolu s necelou pol stovku príslušníkov väzenskej a justičnej stráže viedol ordinár ozbrojených síl a ozbrojených zborov František Rábek. V Ríme navštívili baziliku sv. Šebastiána – patróna ordinariátu, baziliku sv. Klementa s hrobom sv. Cyrila a stretli sa aj s kardinálom Jozefom Tomkom. Biskup Rábek s príslušníkmi Čestnej stráže prezidenta SR v rámci generálnej audiencie odovzdali pred bazilikou sv. Petra v mene slovenských pútnikov pápežovi Františkovi symbolický dar pripomínajúci našu krajinu.

Text: Pavol Vitko

Foto archív: Čestná stráž prezidenta SR

Odborné stáže: príležitosť pre študentov i rezort

Program odborných stáží s cieľom vzdelávania mladých ľudí v témach bezpečnosti a medzinárodných vzťahov, ktorý organizuje Kancelária štátneho tajomníka Ministerstva obrany SR (KaŠTAT), absolvovalo za vyše dva roky pol stovky vysokoškolákov.

Stáže vysokoškolákov na našom ministerstve môžeme označiť aj za širšie otvorenie sa rezortu verejnosti, aj za náš príspevok k budovaniu slovenskej bezpečnostnej komunity.

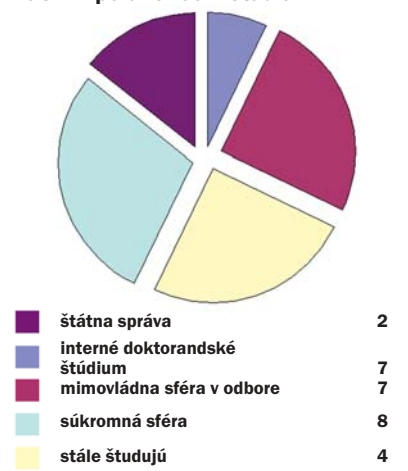
Súhra skúseností a myšlienok

Poskytnúť ambicióznym a šikovným mladým ľuďom priestor niekoľko týždňov žiť v rezorte a poznať našu internú „kuchyň“ zvnútra, sa odvíjal od skúseností najmä zo zahraničia. Jadrom ich práce bolo a je štúdium či analýza strategických aktuálnych dokumentov k témam Strategického hodnotenia obrany, operácií medzinárodného krízového manažmentu, fungovania a procesov na MO SR a v OS SR, agendy EÚ a NATO či aktuálnych bezpečnostných kríz vo svete. Študentov sme vyberali z celého Slovenska, pričom študovali najmä medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdie, európske štúdie a politológiu. Mnoho z nich absolvovalo popri štúdiu okrem stáže u nás prax aj v iných inštitúciách, takže mohli porovnávať. Mali možnosť zúčastňovať sa na formálnych a neformálnych rokovaniach, diskusiách a konferenciách v rezorte, ako aj v rámci širšej slovenskej bezpečnostnej komunity. Vzájomné zdieľanie vedomostí, skúseností a zaujímavostí („infotainment“) k diskutovaným témam bolo unikátnou príležitosťou na vzájomné obohatenie aj pre zamestnancov rezortu. Pre najšikovnejších študentov so záujmom o obrannú a bezpečnostnú politiku, ktorí úspešne absolvovali našu stáž, sme zorganizovali workshop s príznačným názvom „Mladých obrana tankuje“. Zaujímavé príležitosti prichádzali pre kandidátov na stáž aj ad hoc. Napríklad v lete 2012 mala možnosť stážistka blysnúť sa v rezortnej relácii Profesionál...

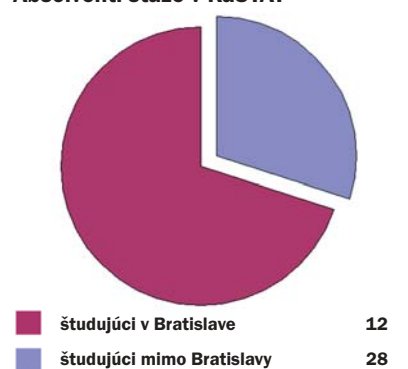
Budovanie obrannej komunity

S väčšinou absolventov našich stáží sa usilujeme udržiavať pokračujúce profesionálne kontakty. Vďaka tomu, že väčšina z nich sa pohybuje v odbore, ktorý vyštudovali (štátna správa, mimovládne organizácie, akademická sféra), pomerne pravidelne sa stretávajú na rokovaniach, konferenciách či seminároch a realizujeme aj odbornú publikačnú činnosť. So stážami pre študentov začína aj Inštitút obranných a bezpečnostných štúdií a je len dobré, že Ministerstvo obrany SR sa prostredníctvom takýchto stáží stalo na Slovensku jedným z lídrov v pokračujúcom budovaní sloven-

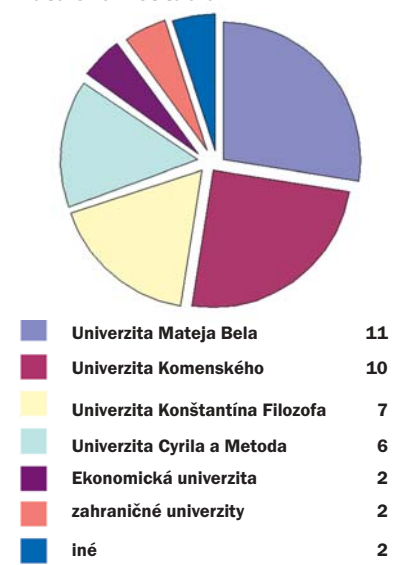
Uplatnenie absolventov stáže KaŠTAT po ukončení štúdia

Absolventi stáže v KaŠTAT

Absolventi stáže v KaŠTAT a ich materské inštitúcie

skej bezpečnostnej komunity. To všetko by nebolo možné bez práce, odhodlania a šikovnosti jednotlivých stážistov, ako aj bez ústretovosti, profesionality a pochopenia zo strany zamestnancov rezortu obrany.

Text: Miroslav Mizera

(autor je poradca štátneho tajomníka Ministerstva obrany SR a autor myšlienky študentských stáží v KaŠTAT)

Tóth obstreľuje medaily

Vynikajúce 5. miesto v chôdzi na 50 kilometrov získal na augustových majstrovstvách sveta v ľahkej atletike v Moskve nadrotmajster Matej Tóth z VŠC Dukla Banská Bystrica.

„Ešte na 35 kilometri som kráčal s mojím napokon bronzovým súperom, pričom záverečná strata bola len čosi okolo sekundy na kilometer. No i tak som spokojný, že som sa udomácnil v svetovej špičke,“ konštatoval 30-ročný borec, ktorý prichádza do ideálneho veku vytrvalcov. „Začal som obstreľovať medaily, a keď sa mi vyhnú zranenia a absolvujem stopercentnú prípravu, verím, že sa pobijem aj o miesta na pódiu pre víťazov,“ dodal ambiciózne. Samozrejme, má na mysli medaily z majstrovstiev sveta, Európy či z olympiády. Medzi jeho najväčšie úspechy pritom patrí 8. miesto z LOH v Londýne a 9. miesto z majstrovstiev sveta v Berlíne 2009. Má však aj prvenstvo zo svetového pohára v mexickom Chihuahua v roku 2010. „Na svetovom pohári, kde z jedného štá-

tu môžu štartovať piati borci, býva pritom často väčšia konkurencia ako na majstrovstvách sveta, kde majú miestenku len traja. No a takí Rusi alebo Číňania majú v absolútnej špičke aj po desať chodcov,“ porovnáva Juraj Benčík, ktorý Mateja Tótha trénuje už 11 rokov. Keďže Benčík bol aj tréner nášho olympijského víťaza v chôdzi na 20 km Jozefa Pribilina (Soul, 1988), pýtame sa ho, čím sa líšia. „Jozef bol motoricky dynamickejší silový typ, čo vyplývalo aj z jeho výbušnejšej spontánnejšej, povahy a aj jeho výkonnosť išla rýchlo hore. Matej je povaha pokojnejšia, rozvážnejšia a trpezlivejšia, ktorá mu prináša ovocie postupne a môže dosiahnuť ešte veľmi veľa. Maťovi pritom ide aj 20-tka, veď na Európskom pohári v Dudinciach získal tento rok tretie miesto.“ Benčík na svo-

jom zverencovi oceňuje aj jeho inteligenciu, pričom Tóth dialkovo vyštudoval žurnalistiku v Nitre. S manželkou majú dve dcéry.

Chodec Tóth, ktorý sa momentálne sústreďuje na budúcoročný svetový pohár v Číne a majstrovstvá Európy vo Švajčiarsku, vysoko oceňuje zázemie Dukly: „VŠC mi ako individuálnemu športovcovi poskytuje na Slovensku tie najlepšie podmienky, ktoré sa približujú svetovým. Vedenie mi vychádza maximálne v ústrety, takže v tomto smere môžem byť len spokojný.“ „Verím, že Matej bude naďalej napredovať a na olympiáde v Riu de Janeiro v roku 2016 sa dočká aj vytúženej medaily,“ uviedol po Tóthovom úspechu v Moskve minister obrany SR Martin Glváč.

Text : Pavol Vitko • Foto : Peter Korčok

Hokej v Soči

Hasiči a policajti a z Bostonu a z New Yorku, policajti zo Švajčiarska, príslušníci rezortu vnútra Ruskej federácie, ochranka ruského prezidenta či vojaci Ozbrojených síl SR vymenili v auguste na tri dni svoje uniformy za hokejové dresy na medzinárodnom turnaji „silových zložiek“ Dynamo cup 2013. Náš 21-členný tím v Soči koučoval hrajúci tréner plukovník Ján Žarnovický zo Síl výcviku a podpory. Kapitánom bol rektor Akadémie Ozbrojených síl SR brigádny generál Boris Ďurkech. Všetky náklady spojené s cestou a pobytom platili organizátori. „Dynamo cup“ organizujú v Rusku už viac rokov, pričom zástupcu zo SR pozvali prvý raz. Spomedzi 8 tímov, ktorých hráči museli mať nad 35 rokov, sa presadili Dynamovci z Moskvy, ktorí ako klub ministerstva vnútra oslavujú 90. výročie svojho vzniku. Mi-

mochodom, mohli si vybrať spomedzi siedmich stoviek svojich „vy-slúžilých“ hokejistov. Slováci síce v sídle najbližších olympijských hier na medailu nedosiahli, no napríklad v bráne zaujal nadrotmajster Robert Hložka z veliteľstva Pozemných síl. V útoku bol výborný rotmajster Martin Mihok z 12. mechanizovaného práporu Nitra, ktorý Bostonu uštedril „hetrik“. Pamätnú medailu Moskovského fondu mieru „Za zásluhy“ a pamätnú plaketu „Za športové majstrovstvo v turnaji“ prevzal náš najlepší obranca a kapitán tímu brig. gen. Ďurkech. „Pozvanie prišlo na poslednú chvíľu, a tak sa náš tím stretol až na letisku, pričom veľa dobrých hokejistov bolo na dovolenkách. Ak dostaneme šancu aj budúci rok, iste zabojujeme o miesto na stupni víťazov,“ avizuje plk. Žarnovický.

Text: Pavol Vitko

ŠTÝL

KULTÚRA • ZÁBAVA • VOĽNÝ ČAS

Sci-fi naživo

Možno si to ani neuvedomujeme, ale žijeme v časoch, o ktorých snívali autori vedecko-fantastických príbehov Jules Verne, Herbert G. Wells a ďalší. Mobilné telefóny s kamerami pre videohovory, 3D tlačiarne, schopné vytlačiť funkčnú protézu alebo aj zbraň, potrubná doprava s rýchlosťou 1 600 km/h, bezpilotné lietadlá schopné prieskumu i boja, funkčné exoskely, znásobujúce fyzickú zdatnosť, ale aj umožňujúce ochrnutým ľuďom opäť chodiť... Ďalší z vynálezov, priprave-

ných na realizáciu, môže naplniť dávnu túžbu ľudí po letaní.

Spoločnosť Martin Aircraft Company dostala povolenie na testovacie lety svojho jetpacku s pilotom. Martin Jetpack, ako sa nový dopravný prostriedok volá, sa už dlhšie podrobuje testom, dosiaľ však bez ľudskej posádky. Novozélandská spoločnosť získala povolenie na testy „naživo“. Martin Jetpack je zatiaľ o niečo väčší, ako jetpacky, ktoré sme mohli vidieť v rôznych sci-fi filmoch, ale mal by umožniť do-

let 50 kilometrov, a to pri maximálnej rýchlosti 100 km/h. Počas testovacích letov dosiahol výšku až 1,5 kilometra. Podľa platných povolení môže síce pilot vzlietnuť len do výšky šesť metrov, no aj tak bude Martin Jetpack pre armádu, záchranné zložky a verejnosť vítanou pomôckou. Do predaja by sa mal dostať v priebehu roka 2015, predpokladaná cena je do 200 000 USD.

(aš)

Foto: Martin Aircraft Company

Urobte svojmu telefónu radosť...

...a kúpte mu atraktívne príslušenstvo. Výrobcovia sa priam predhávajú, kto ponúkne originálnejšie, bizarnejšie a občas aj bláznivejšie doplnky k inteligentným mobilným telefónom a tabletom. Innocube je miniatúrny (45×45×46 mm, 129 g) projektor so zabudovanou batériou, ktorá umožňuje dve hodiny premietania, takže kdekoľvek zmení váš mobil na kino. IPScan zasa dokáže váš telefón alebo tablet nabíjať ako elegantný dock – a zároveň posluží ako výkonný skener obrázkov alebo dokumentov do veľkosti A4. Najužitočnejší je však analyzátor alkoholu v dychu Ipega, ktorý vyjde len na 50 eur, ale pri správnom používaní dokáže uchrániť celú kariéru!

FILM

Ticho na mori

V roku 2012, pôvodne len pre televíziu, nakrútil nemecký klasik Volker Schlöndorff vo francúzsko-nemeckej koprodukcii vojnovú drámu *La Mer à l'aube*. Rozpráva príbeh sedemnásťročného nádejného básnika Guya Môqueta, ktorého popravili nacisti. Môquetov list na rozlúčku dodnes patrí vo francúzskych školách k povinnému čítaniu. Po tom, ako príslušníci odboja spáchali v Nantes atentát na okupačných nemeckých dôstojníkov, Hitler nariadil popraviť 150 Francúzov. Rozkaz mali vykonať francúzske úrady. Tip padol na väzňov v internáčnych táboroch, najmä politických oponentov a drobných zločincov. Film nemeckého režiséra ponúka trochu iný pohľad na vojnové zverstvá.

VIDEO

Svetová vojna Z

Najlepšia na knižnej predlohe Maxa Brooksa je vážnosť, s ktorou sa venuje takej bizarnej téme, ako sú chodiace mŕtvolky – zombie, ktoré po globálnej nákaze ohrozujú budúcnosť celého ľudstva. Podrobne napríklad rozoberá vojenskú stratégiu i taktiku boja proti nepriateľovi, ktorý je modernými zbraňami prakticky nezničiteľný. So silnou iróniou a sarkazmom sa však venuje aj politikom a obchodníkom, ktorí v invázii mŕtvych tiel vidia predovšetkým možnosť zbohatnúť a upevniť si moc. Filmová adaptácia v réžii Marca Forstera v produkcii Brada Pitta a s ním aj v hlavnej role sa knihou inšpirovala iba veľmi voľne, no nepochybne patrí k tomu najzaujímavejšiemu zo žánru thrillerov o zombie.

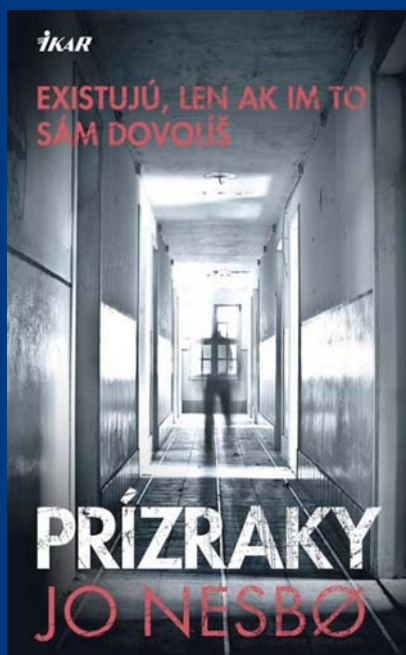
Drobček do každého počasia

Od kamery pre extrémne športy žiadame rýchly štart, pokročilú automatiku, veľký výkon, jednoduché ovládanie (prípadne aj v rukaviciach), vysokú odolnosť, malé rozmery a nízku hmotnosť. Kamera Adixxion GC-XA2 od JVC Kenwood so snímačom 8 MPx backside illumination CMOS ukladá 60 obrázkov v plnom vysokom rozlíšení za sekundu, ale v špeciálnom režime ich zvládne aj 120, takže výsledkom sú plynulé spomalené zábery so skvelým detailným obrazom. Širokohlavý objektív má príjemnú svetelnosť F2.4. Sekunduje mu pokročilá výkonná gyroskopická stabilizácia obrazu. Kamera odolá prachu, blatu, vode (do hĺbky 5 m), pádu z výšky 2 m i mrazu do -10 °C. Ovládacie prvky sú výrazné, umožňujú nastaviť i časozberné snímání statického alebo pohyblivého obrazu. Nechýba Wi-Fi, na bočnej stene je displej s uhlopriečkou 1,5 palca, prekrytý odolným plastom. Kamera s rozmermi 74×53×35 mm má hmotnosť 110 g. Možnosť pripevnenia na bicykel, lyže, skejt, surf, prilbu či odev je neúrekom. A čo je najlepšie: prostredníctvom Wi-Fi dokáže popri zaznamenávaní zároveň vyslať obraz na vybrané zariadenie či priamo na internet.

KNIHA

Prízraky

Známy nórsky detektív Jo Nesbø novým románom uspokojí aj tých najnáročnejších. Kriminalista prvej triedy Harry Hole sa po troch rokoch strávených v Hong Kongu vracia domov a žiada, aby sa mohol ujať vyšetrovania už takmer uzavretého a objasneného prípadu vraždy na drogovej scéne. V uliciach Osla sa objavila nová droga, opäť mnohonásobne silnejší než heroín, ktorý vyvoláva oveľa väčšiu závislosť. Vražda, spočiatku typická pre drogové prostredie, sa rozrastie do rozmerov, o akých sa Harrymu ani nesnívalo. Väčšina stôp pritom ukazuje jediným smerom – do najvyšších kruhov. Takže v ohrození sa ocitne i sám vyšetrovateľ. Pravda však býva šokujúca.

VOJENSKÝ HISTORICKÝ KALENDÁR

OKTÓBER

1. október

1938 Nemecká armáda začala obsadzovať čs. pohraničné územia Sudety.
1958 Spevák Elvis Presley narukoval ako vojak do americkej jednotky v meste Bremerhaven (Nemecko).

5. október

1908 Rakúsko-Uhorsko anektovalo Bosnu a Hercegovinu.

6. október

Deň obetí Dukly

1938 Predsedníctvo HSĽS schválilo v Žiline manifest, ktorým vyhlásilo autonómiu Slovenska. K vyhláseniu sa pripojili aj iné slovenské politické strany.

1973 Egypt a Sýria podnikli nečakaný útok na Izrael počas židovského sviatku Jom kippur (Deň zmierenia).

9. október

1683 Pri Parkane (dnes Štúrovo) spojenecké cisárske a poľské vojská na čele s poľským kráľom Jánom III. Sobieskym a vojvodom Karolom Lotrinským zvíťazili nad Turkami.

10. október

1938 Jednotky Wehrmachtu obsadili Petržalku.

13. október

1943 Druhá svetová vojna: Taliansko vyhlásilo vojnu Nemecku.

14. október

1933 Nemecko odišlo z odzbrojovacej konferencie v Ženeve a vystúpilo zo Spoločnosti národov.

16. október

1448 Na Kosovom poli (Srbsko) začala trojdňová bitka, v ktorej utrpelo uhorské vojsko pod vedením Jána Hunyadyho porážku od Turkov.

1968 V Prahe bola podpísaná medzi čs. vládou a vládou Sovietskeho zväzu zmluva o podmienkach dočasného pobytu sovietskych vojsk na území ČSSR.

18. október

1748 Podpísaním mierovej zmluvy v Aachene (Nemecko) sa skončil vojnový konflikt o nástupníctvo na trón Habsburskej monarchie. Tzv. vojna o rakúske dedičstvo vypukla v roku 1740.

19. október

1813 Skončila sa bitka národov pri Lipsku (Nemecko), v ktorej dosiahla protifrancúzska koalícia nad Napoleonovou armádou rozhodujúce víťazstvo.

20. október

1848 Na šibenici pri Beregsegu (dnes Šulekovo, Hlohovec) popravili jedného z veliteľov slovenského dobrovoľníckeho zboru a splnomocnenca Slovenskej národnej rady Viliama Šuleka (* 1825 Sobotište). Na rovnakom mieste bol popravený 26. 10. 1848 i ďalší účastník slovenského povstania Karol Holuby (* 1826 Háj).

21. október

1938 Ríšskonemecký kancelár Adolf Hitler vydal smernicu o likvidácii „zvyškového Česka“ okupáciou Čiech a Moravy.

22. október

1913 V Budapešti sa narodil známy maďarský vojnový fotograf Robert Capa, vlastným menom Endre Friedmann († 1954 Thai Binh, Vietnam).

24. október

1648 Podpísaním vestfálskeho mieru sa skončila Tridsaťročná vojna.

28. október

1918 Národný výbor v Prahe vydal zákon o vzniku samostatného československého štátu.

30. október

1943 Druhá svetová vojna: Pri Melitopole prešlo 2 731 príslušníkov slovenskej 1. pešej divízie na stranu Červenej armády.
Zostavila Jana Tulkisová, VHÚ

VAŠE STAROSTI... ...NA NAŠU HLAVU

? Som absolvent civilnej vysokej školy, ktorý bol v procese regrutácie na základe úspešného výberového konania a rozhodnutia výberovej komisie prijatý do prípravnej štátnej služby. Aký bude postup v mojom kariérnom a odbornom vzdelávaní, aby som mohol byť ustanovený do funkcie a vymenovaný do hodnosti poručík?

! Občan je prijatý do prípravnej štátnej služby po splnení podmienok § 17 zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) vo vojenskej hodnosti vojak 1. stupňa do funkcie kadet. Vzápätí nastupuje do Práporu výcviku v Martine, kde absolvuje základný 9-týždňový vojenský výcvik. Počas základného vojenského výcviku získa kadet potrebné základy spôsobilosti, zručnosti, návyky a schopnosti potrebné na výkon funkcie v OS SR a stane sa z neho profesionálny vojak. Potom kadeti, ak sú absolventmi vysokoškolského vzdelania minimálne 2. stupňa, nastupujú do Dôstojníckeho kurzu pre absolventov vysokých škôl, ktorý organizuje Centrum vzdelávania Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši. Dĺžka štúdia je 3 mesiace. Po úspešnom absolvovaní kurzu sú profesionálni vojaci prijatí do dočasnej štátnej služby a vymenovaní do vojenskej hodnosti poručík. Potom ich v zmysle Konceptie vstupných odborných dôstojníckych kurzov vyšlú do Vstupného odborného dôstojníckeho kurzu (VODK). Kurz podľa jednotlivých odborností a špecializácií trvá spravidla 1 až 11 mesiacov. Úspešným absolvovaním kurzu profesionálny vojak spĺňa osobitné kvalifikačné predpoklady na výkon dôstojníckej funkcie s plánovanou hodnosťou poručík, nadporučík a kapitán. Pokračujúce kariérne a odborné vzdelávanie profesionálneho vojaka absolvujú v nasledujúcich rokoch ich služby po splnení podmienok stanovených internými normatívnymi aktmi a v súčasnosti platnej legislatívy po určení profesionálnych vojakov na povýšenie do vyššej vojenskej hodnosti. Je to na základe výsledkov konkurenčného výberu, ako aj potrieb ozbrojených síl SR v Základnom veliteľsko-štábnom kurze, vo Vyššom veliteľsko-štábnom kurze a v Kurze národnej bezpečnosti.

Text: mjr. Mgr. Ľuboslav BALAJ
Oddelenie rozvoja personálu, GŠ OS SR

POČÍTAČE

Jasná správa o konci sveta

Spoločnosť Microsoft od apríla 2014 oficiálne prestane podporovať operačný systém Windows XP. Starostlivosť oň je z jej pohľadu náročná. Od maličkostí ako udržiavanie Windows Update a aktuálneho zoznamu ovládačov cez nové verzie systémových súčastí, implementáciu noviniek zo sveta hardvéru aj softvéru až po striehnutie na nové exploity a opravy rôznych bezpečnostných dier.

Mohlo by sa zdať, že úspešný operačný systém postačuje a nie je dôvod prechádzať na iný, tak prečo končiť jeho podporu? Windows XP sa začal šíriť v auguste 2001. Má už 12 rokov. Vo svete počítačov sú to storočia. V roku 2001 bol bežným procesorom Pentium 2 a Pentium 3, do módy práve prichádzal Celeron. Operačná pamäť mala 128 MB. Pevné disky mali 40 GB – a boli pomalé. USB sa práve dostalo do verzie 2.0. Internet bol drahý a pomalý, fungoval najmä cez modemy. Diskety boli stále v móde a DVD bol horúca novinka. Najlepší mobilný telefón Nokia 6310 ponúkal novinku – Bluetooth. Priemerný telefón je dnes výkonnejší, má viac pamäte a je lacnejší ako priemerný počítač v roku 2001.

Za dvanásť rokov sa svet zmenil na nepoznanie, no Windows XP zostal. Microsoft urobil veľa zmien a zlepšení, no nemohol zmeniť kompletne jadro systému aby podporovalo moderné technológie. Na to treba celkom nový operačný systém.

Ako koniec podpory Windows XP zasiahne používateľov? Nové zariadenia už nebudú podporovať starý systém. Nové programy nebudú fungovať a staršie nebudú mať dostupné nové funkcie. Najviac ohrozená je bezpečnosť. Veľa pokrokových vlastností Windows XP pomáhalo nielen programátorom a používateľom, ale aj vírusom. Škodlivé programy sa vedeli ľahko dostať k osobným informáciám, či usadiť sa v systéme. Microsoft sa vďaka tomu stal priekopníkom v oblasti bezpečnosti. Systému to nepomohlo, no Microsoft začal každý druhý utorok v mesiaci vydávať systémové opravy a starať sa priam vzorne o bezpečnosť XP. Po kvalitatívnej stránke sa Windows XP z roku 2012 nedá porovnávať s tým z roku 2001. No keďže Windows XP sa skladá približne zo 45 miliónov riadkov kódu, skrytých a zneužitelných chýb stále je dosť. Po apríli budúceho roka ich už nikto nebude opravovať.

Už dávnejšie sme pripravili prechod na vyššie verzie Windows, no brzdí nás technická zaostalosť pracovných staníc. Naša viacstupňová digitálna ochranná sieť však zachytáva škodlivé kódy aj bez podpory Microsoftu.

Ja som doma už dávno prešiel na modernejšie verzie Windows, a preto sa tohto niekoľko ráz presúvaného, no pravdepodobne už definitívneho „konca sveta“ báť nemusím. A čo vy?

Text: kpt. Peter Garaj

Propellers were the first breakthrough to propel technology into the air. The propeller used either the piston or the turbine (rotating blades) engine to provide the thrust. In smaller airplanes, a conventional gas-powered piston engine turns a propeller, which either pulls or pushes an airplane through the air. In larger airplanes, a turbine engine either turns a propeller through a gearbox, or uses its jet thrust directly to move an airplane through the air. In either case, the engine must provide enough power to move the weight of the airplane forward through the air stream.

The invasion of the jet engine saw the propeller conceding to superior technology. The jet engine sucks air into the front, squeezes the air by pulling it through a series of spinning compressors, mixes it with fuel, and ignites the fuel, which then explodes rearward with great force out through the exhaust nozzle. This great rearward force is balanced with an equal force that pushes the jet engine, and the airplane attached to it, forward. A rocket engine operates on the same principle, except that, in order to operate in the airless vacuum of space, the rocket must carry along its own air for combustion.

Some smaller jet engines are used to turn propellers. Known as turboprops, these engines produce most of their thrust through the propeller, which is usually driven by the jet engine through a set of gears.

MILITARY ENGLISH

Aerial Warfare II: Propellers vs. Jets

Připravila Nadežda Kochmanová • Foto: Ivan Kelement

Gas turbine engines, including jet engines, tend to be much more reliable than piston engines, although they are more expensive to purchase and are less economical in their use of fuel. The extremely high reliability of jet engines is one reason why they are nowadays used on large commercial transport aircraft. However, from the combat point of view the propeller-driven aircraft's ability to fly low and slow for long periods makes for its higher popularity in certain combat missions (such as counterinsurgency, intelligence gathering, light strike and border patrol missions).

The history of modern aerial warfare knows one other type of propulsion – although the encyclopedias list Lipisch Ente as the first rocket-powered aircraft (1928), the only pure rocket aircraft ever mass-produced was the Messerschmitt Me 163, one of the German „wizardries“ of World War II. The airframe was placed on the top of a huge rocket booster that gave the machine speeds in excess of 1.110 km/h.

In the late 40s and early 50s several manufacturers experimented with aircraft with mixed power plants such as a lowish power piston engine and a turbojet or a combined turbojet-rocket engine. The most notable of the latter was the Saunders-Roe SR.53 interceptor, which used a rocket to provide the high-speed climb and speed to reach the target while a smaller turbojet provided a slower and more economical return to base.

Another dead end avenue was the nuclear propulsion. Research into aircrafts propelled by nuclear energy was pursued during the Cold War by both the United States and the Soviet Union. However, neither country created any operational nuclear aircraft. One design problem, never adequately solved, was the need for heavy shielding to protect the crew from radiation. Since the advent of ballistic missiles the tactical advantage of such aircraft was greatly diminished and respective projects were cancelled.

GLOSSARY

• **airframe** [ˌeəfreɪm] – trup, kostra lietadla; • **air stream** [eəstri:m] – prúd vzduchu; • **airless** [ˌeəlis] – bez vzduchu, vzduchoprázdný; • **booster** [ˌbuːstə] – pomocný, prídavný motor; • **climb** [klaɪm] – stúpanie; • **combustion** [kəmˈbʌstʃən] – spaľovanie; • **conceding** [kənˈsiːdɪŋ] – priznať (porážku), ustúpiť; • **counterinsurgency** [ˌkaʊntəɪnˈsɜːdʒənsɪ] – protipovstalecká akcia; • **dead end** [ded end] – slepá ulička; • **diminished** [dɪˈmɪnɪʃt] – zmenšený, vytratený; • **gears** [gɪəz] – prevodové stupne; • **gearbox** [ˌgɪəbɒks] – prevodovka; • **ignites** [ɪgˈnaɪts] – zapáli; • **in excess** [ɪn ɪkˈses] – prevyšujúce; • **interceptor** [ˌɪntəˈseptə] – stíhačka; • **lowish** [ləʊ wɪʃ] – (slang.) o niečo nižší; • **notable** [ˌnəʊtəbl] – pozoruhodný, stojaci za zmienku; • **nozzle** [ˌnɒzl] – tryska; • **piston** [ˌpɪstən] – piest; • **propel** [prəˈpel] – poháňať; • **propellers** [prəˈpeləz] – vrtule; • **pursued** [pəˈsjuːd] – zaoberať sa, venovať sa; • **rearward** [ˌrɪəwəd] – zadný, smerujúci dozadu; • **spinning** [ˌspɪnɪŋ] – otáčajúce sa; • **superior** [sjuːˈpɪəriə] – lepší, na vyššej úrovni; • **squeezes** [ˌskwiːzɪz] – stláča

por. Mgr. Dávid Vargaštok
poverený výkonom funkcie
generálneho duchovného
v OS SR a OZ SR

DUCHOVNÉ SLOVO

Vojak v každodennej misii

Každý príslušník Ozbrojených síl SR vie, čo je to misia. Veď mnohí už majú za sebou nejednu skúsenosť s vycestovaním do cudzej krajiny a plnením stanovených úloh. Aj tí, ktorí sa priamo na takejto misii nezúčastnili, vedia, koľko ťažkostí, námahy a obetí je spojených s týmto slovom. V kresťanských kruhoch sa tiež veľa rozpráva o misii, no o tej vojenskej len okrajovo.

Veriaci človek dostal osobitnú, rovnako ťažkú misijnú úlohu od Pána Ježiša Krista: „Choďte teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca i Syna i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal.“ (Mt 28,19-20).

Aj v súvislosti so zdravými prejavmi a životaschopnosťami cirkvi sa hovorí, že veriaci potrebujú tri životne dôležité skúsenosti, aby mohli ako kresťania dospievať: potrebujú dobré biblické vyučovanie, ktoré im dodá duchovnú stabilitu; potrebujú hlboký a uspokojivý vzťah medzi sebou navzájom a s Ježišom Kristom; a potrebujú prežívať skúsenosť, ako ľudia prichádzajú k Ježišovi Kristovi na základe ich spoločného i individuálneho svedectva nekresťanskému svetu.

Keď odvsadial zaznievajú hlasy, že kresťanská misia je úlohou farárov, je dobré uvedomiť si, že podľa slov Písma svätého je misionárom každý veriaci človek. A čo môže byť významnejšie a vznešenejšie než úloha, ktorú nám odovzdal Pán slávy, Spasiteľ našich duší, všemohúci Pán Boh? Ak si občas myslíme, že náš život nemá zmysel, že je len akýmsi blúdením po tomto svete, uvedomme si, že v radosť z Božej lásky a prijatia máme pred sebou cestu, na ktorej môžeme priniesť svetlo do života mnohým ľuďom.

Paradoxom na tejto ceste je, že čím viac lásky, radosti a pokoja rozdáваме, tým sa neochudobňujeme, ale stávame sa skutočne bohatými. Pýtajme sa však v pokore aj dnes: aké svedectvo vydávam? O čom svedčia moje slová, myšlienky a konanie? Vychádza z nich láska, prijatie a pokoj, alebo skôr sebeckosť, pýcha a závisť? I dnes je deň milosti, keď môžeme začať odznova. Nepremeškajme túto príležitosť.

Chrípka útočí

Chrípka je infekčné ochorenie, ktorého pôvodcom je chrípkový vírus, ten vyvoláva ochorenie nielen dýchacích ciest, ale celého organizmu. Omylom mnohých pacientov je, že za chrípku považujú každé prechladnutie. Chrípka sa zvyčajne začína náhle z plného zdravia, prejavuje sa obvykle veľmi rýchlym nástupom typických príznakov: horúčka 38 – 40 °C, triaška a zimnica, nevoľnosť, bolesti hlavy, očí, svalov, kĺbov (chrbta, končatín), svetloplachosť, bolesti v hrdle, suchý kašeľ. Nádcha sa začína 1 – 2 dni po začiatku ochorenia. Chorý je unavený a vyčerpaný. Ochorenie je závažné, vysoko nákazlivé, vyznačuje sa sezónnym výskytom, postihuje všetky vekové skupiny obyvateľstva a rizikom je možný vznik závažných komplikácií, ktoré môžu spôsobiť aj smrť. Riziko vzniku komplikácií (i s trvalými následkami) sa zvyšuje pri nedodržaní liečby, pri „hrdinskom“ prechodení choroby, keď chorý ohrozuje nielen svoje zdravie, ale infikuje ďalšie osoby.

Ako chrípková sezóna sa označuje obdobie od 40. kalendárneho týždňa aktuálneho roka do 18. kalendárneho týždňa nasledujúceho roka. Každoročne vznikajú epidémie, u nás zvyčajne koncom januára alebo začiatkom februára. Počas epidémie ochorenie 10 – 20 % celej populácie. Keď sa nakazíme jedným typom chrípky, stávame sa voči nej imúnni (odolní) a druhý raz už daný typ chrípky nedostaneme. No keď sa objaví nová forma chrípky, môžeme znovu ochorieť.

Vírus chrípky napadá respiračný systém, medzi osobami sa prenáša predovšetkým kvapôčkovou infekciou (vylučuje sa pri rozprávaní, kašľaní a kýchaní). Chrípka sa rýchlo šíri v zle vetraných priestoroch s veľkým počtom osôb. Do tela vstupuje dýchacími cestami a inkubačná doba (t. j. doba, ktorá uplynie od preniknutia choroboplodných zárodkov do objavenia prvých príznakov) je krátka (1 až 3 dni).

Liečenie a prevencia

Chrípka sa nelieči, len sa miernia jej príznaky. Nevyhnutný je pokoj na lôžku, odporúčajú sa lieky na tlmenie bolesti hlavy, svalov a na zníženie telesnej teploty (antipyretiká), zvýšený príjem teku-

tín a vitamínov. Pri liečbe klasickej chrípky bez komplikácií sa antibiotiká nepoužívajú, pretože sú proti vírusom neúčinné. Existujú lieky – antivirotiká, ktoré obmedzujú a zastavujú rozmnožovanie vírusu v dýchacích cestách, ale tie sa využívajú len vo výnimočných prípadoch.

Najčastejšou komplikáciou chrípky je zápal priedušiek, zápal pľúc, zápal prínosových dutín a zápal stredného ucha. Často si vyžadujú hospitalizáciu v nemocnici a u vysoko rizikových osôb (starých ľudí, osôb trpiacich na chronické ochorenie a u osôb so zníženou obranyschopnosťou organizmu) môžu spôsobiť ohrozenie života.

Prevenencia vzniku a šírenia chrípky sa zameriava na zabránenie prenosu vírusov z chorého na zdravého človeka, na posilnenie celkovej odolnosti organizmu a tiež špecifickej odolnosti proti chrípke. Zdravý a otužilý organizmus má väčšiu šancu ubrániť sa pred infekciou ako oslabený organizmus. Preto je potrebné udržiavať sa v dobrej fyzickej kondícii najmä pobytom na čerstvom vzduchu, cvičením, otužovaním, zvýšeným príjmom vitamínov a dostatočným spánkom. Keďže sa chrípka prenáša vzduchom, dôležité je časté účinné vetranie miestností a upratovanie navlhko. Jedinou preukázateľne efektívnou prevenciou proti chrípke je očkovanie. Pretože sa vírus chrípky neustále mení, každý rok výrobcovia očkovacích látok pripravujú pre novú sezónu vakcínu s novým aktuálnym zložením. Z toho vyplýva potreba každoročného preočkovania. Najvhodnejším obdobím na očkovanie je jeseň (od októbra do polovice decembra), možné je však očkovať i počas epidémie. Po zaočkovaní sa protilátky vytvoria v ľudskom organizme do 10 až 14 dní a ich ochranné účinky trvajú 6 až 12 mesiacov. Očkovacie látky proti chrípke sú bezpečné a účinné. Očkovanie sa vykonáva jednou dávkou očkovacej látky.

Očkovať? Určite!

Očkovanie proti chrípke ochraňuje iba pred vírusom chrípky, nezabráni prechladnutiu ani infekcii spôsobenej iným vírusom. Ľudia, ktorí dostanú chrípku v období vytvárania protilátok, nesprávne dávajú vinu za vznik chrípky očkovaniu. Vakcína zabráni vzniku chrípky u 70 až 90 % očkovaných, zmierni priebeh ochorenia a zabráni vzniku komplikácií až u 95 % očkovaných. Očkovanie sa musí odložiť u pacientov s akútnou infekciou alebo s horúčkovitým ochorením. Očkovanie sa neodporúča ženám v prvom trimestri tehotenstva a deťom mladším ako 6 mesiacov. Zdravotné poisťovne Union a Dôvera plne hradia očkovacie látky všetkým svojim poistencom, Všeobecná ZP len čiastočne určitým skupinám populácie.

Očkovanie sa odporúča pre osoby s onkologickými ochoreniami, závažnými chronickými ochoreniami (srdcovocievne, dýchacie, poruchy imunity); pre dospelých vo veku 59 rokov a starších, pre klientov zaradených do sociálnych služieb, deti od 6 mesiacov do 3 rokov, deti predškolského a školského veku, pre vybrané profesie (strategické podniky), zdravotníckym pracovníkom, profesionálnym vojakom, športovcom (zahraničné cesty), osobám v úzkom kontakte s pacientmi s oslabenou imunitou (rodinní príslušníci).

Svetová zdravotnícka organizácia WHO odporúča dosiahnuť zaočkovanosť celkovej populácie 30 % a rizikových skupín 75 %. Zaočkovanosť celkovej populácie na Slovensku v chrípkovej sezóne 2011/2012 bola len 7,5 %.

Situácia o výskyte akútnych respiračných ochorení (ARO), chrípky a chrípke podobných ochorení (CHPO) sa v rezorte pravidelne monitoruje, (týždenné a mesačné hlásenia z posádkových ambulancií), súčasný stav kopíruje situáciu v civilnom sektore.

Text: Ing. Silvia Kačeriaková
Vojenský ústav hygieny a epidemiológie

PSYCHOLÓG RADÍ

kpt. Martin Bittner

Hrdlo, hlas, duša

Nos je orgánom čuchu a začiatkom dýchacích ciest. Vnímanie pachov vyvoláva silné pocitové reakcie, pričom príjemnosť či nepríjemnosť čuchových vnemov sa odráža aj vo výraze tváre či v podobe takého správania, ako je posmrkávanie, či krčenie nosa. Hltan, hrtan a najkomplikovanejší pohybový aparát tela – hlasové ústrojenstvo sú uložené v hrdle.

Hlas, najdôležitejší kontaktný orgán umožňuje dialóg a vzťahy s okolitým svetom a súčasne podáva informáciu o tom, ako sa človek cíti. Hlasové poruchy nie sú izolovaným problémom hltanu, či hlasového ústrojenstva. Duševná záťaž môže pôsobiť na hlasivky a spôsobovať narušenie súhry dýchania, hlasu a artikulácie. Stres a psychosociálne záťažové faktory považujeme pri narušení v oblasti nosa, hrdla a hlasu za faktory vyvolávajúce, ale aj zosilňujúce. Napríklad pocit zovretého hrdla môže byť prejavom vnútorných konfliktov, nadmernej záťaže, stresu, úzkosti, depresie alebo pocitov bezmocnosti. V situáciách rozrušenia a stresu vysychá hrdlo a postihnutí sú nútení neustále odkašľovať. Touto stálou pozornosťou na oblasť hrdla však príznaky nechtiac zosilňujú a fixujú. Taktiež aj v prípade alergickej nádchy môže byť nadmerne citlivá reakcia nosnej sliznice ešte viac zosilňovaná prudkými emóciami a stresom, ktorý oslabuje imunitný systém. Súčasťou adekvátneho zvládania hlasových porúch, pocitu zovretého hrdla či nádchy sú techniky správneho dýchania, ktoré vedú k intenzívnemu uvoľneniu vo fáze výdychu a podporujú dýchanie nosom, ktoré jedine zaručuje adekvátne ohrievanie a zvlhčovanie vdychovaného vzduchu.

Pri funkčných poruchách hlasu je navyše dôležité logopedické ošetrovanie a uplatnenie celostného pohľadu na emocionálnu a psychosociálnu situáciu človeka. Len hlasové cvičenia by efekt nepriniesli – len si spomeňte na film Kráľova reč. Vždy je potrebné rozpoznať a zvládnuť vnútorné konflikty a vonkajšie záťaže, ktoré sú v pozadí najrôznejších porúch v oblasti uší, nosa a krku.

V septembrovej rubrike Duchovné slovo sme omylom namiesto fotografie por. Vladimíra Vargu uverejnili fotografiu por. Dávida Vargaestoka. Obom menovaným sa ospravedlňujeme a prinášame správnu fotografiu por. Vladimíra Vargu.

František Adam (1915 – 1992)

Povstalecké velenie 1. čs. armády na Slovensku disponovalo počas Slovenského národného povstania len hŕstkou schopných dôstojníkov. Jedným z nich bol veliteľ improvizovaného pancierového vlaku č. 1, stotník útočnej vozby František Adam.

Jeho osudovým mestom bola Rožňava, kde sa 4. októbra 1915 narodil a 13. apríla 1992 skonal. V rodisku vychodil ľudovú školu (1921 – 1925) i gymnázium (1925 – 1933). Po absolvovaní Školy dôstojníkov pechoty v zálohe (1933 – 1935) nastúpil na Vojenskú akadémiu Hranice a v septembri 1937 bol v hodnosti poručíka prijatý za dôstojníka z povolania. Po prevzatí slovenskou brannou mocou bol v júni 1939 ustanovený za veliteľa mínometnej kanónovej čaty vo výcvikovom stredisku Kamenica n/Cirochou, pričom o mesiac

prevzal velenie samotného strediska. Od decembra 1939 velil rote sprievodných zbraní, od októbra 1940 5. rote kanónov proti útočnej vozbe. Tú viedol v zostave slovenských rýchlych jednotiek v čase apríl 1941 až marec 1942 aj na východnom fronte, kde bola nasadená do obrany na rieke Mius. Po návrate domov bol prevlenený k Pluku útočnej vozby, kde zotrval až do leta 1944. Tu pôsobil ako veliteľ 4. roty kanónov proti útočnej vozbe, potom štábnej roty a predseda vojenskej správy budov. Od januára 1943 už ako stotník (kapitán) útočnej vozby velil 6. rote, resp. od januára 1944 II. práporu kanónov proti útočnej vozbe.

Hrdinská povstalecká epopeja

Po vypuknutí SNP sa pridol k partizánskej skupine „Čapajev“. Štáb skupiny ho ustanovil za veliteľa jej tankových síl a poveril organizovať proti nemeckým oku-

pantom obranu Hermanovskej doliny. 4. septembra zahnal postupujúcich Nemcov od Hermanoviec, o tri dni neskôr zabránil obklúčeniu a úspešne organizoval ústup do okolitých lesov. Rozpadu skupiny však nezabránil; potom sa 13. septembra hlásil na Vojenskom ústredí. To ho 21. septembra 1944 ustanovilo za veliteľa improvizovaného pancierového vlaku č. 1 Gen. M. R. Štefánik. Ten minimalizoval nedostatok ťažkej výzbroje i nízky stupeň motorizácie povstaleckej armády. Pod jeho vedením podnikal nájazdy na nepriateľské predné línie a podporoval útoky povstalcov. 27. septembra bol nasadený na železničnej trati Hronská Dúbrava – Kremnica s úlohou zbrzdiť postup nemeckých jednotiek od Handlovej na Zvolen. Osádka vlaku zasiahla do bojov pri Starej Kremničke, Sv. Kríži, Jalnej, Krupine a Dobrej Nive. 25. októbra osádka vlaku (ako posledná) opustila Zvolen a presunula sa do Ulmanky. Tu po znehodnotení všetkých zbraňových systémov a zariadení vlaku prešla na partizánsky spôsob boja. Adam bojoval v priestore Martinských hôľ v skupine „Za slobodu Slovanov“; neskôr sa ukrýval v Diviakoch, kde si liečil zápal chrbtových nervov. Dňa 23. januára 1945 sa pridol ku skupine majora V. Žingora, kde až do svojej prezentácie na veliteľstve 1. čs. armádneho zboru v ZSSR 16. apríla 1945 pôsobil ako veliteľ jednej z jej podskupín. Po priznaní hodnosti kapitána tankových vojsk krátko slúžil v (4.) organizačnom oddelení zbrovového veliteľstva, kým koncom mesiaca neprevzal v rámci 4. čs. samostatnej brigády velenie 8. batérie 120 mm mínometov. S ňou stihol absolvovať boje pri Minčole, Polome, Hrozenkove a Valašskom Meziříčí.

Dôstojník čs. ľudovej armády

V období bezprostredne po skončení druhej svetovej vojny zastával viacero funkcií s krátkou pôsobnosťou – najprv ako učiteľ na Delostreleckom učilišti v Olomouci a potom striedavo v rámci 4. tankovej a 4. protitankovej delostreleckej brigády postupne ako veliteľ 111. delostreleckého pluku a zástupca veliteľa 207. delostreleckého pluku (od januára 1946 v hodnosti štábného kapitána a od februára 1947 majora). Po absolvovaní aplikačného delostreleckého kurzu zastupoval od novembra 1947 veliteľa 202. protitankového delostreleckého pluku, od septembra 1949 velil 11. delostreleckého pluku a od novembra 1950 oddielu 6. delostreleckej brigády. V tomto období absolvoval kurz veliteľov oddielov i plukov a vo februári 1951 bol povýšený na podplukovníka. V rokoch 1952 – 1962 pôsobil v Kamenici nad Čirochou – najprv ako veliteľ delostreleckej strelnice a od januára 1955 ako správca vojenského výcvikového priestoru (od júla 1954 ako plukovník). V medziodobí pôsobil ako starší pomocník náčelníka výcvikového oddelenia Krajskej vojenskej správy Banská Bystrica, aby v máji 1965 prevzal post náčelníka Okresnej vojenskej správy Rimavská Sobota. V tomto služobnom zaradení zotrval až do svojho preradenia do zálohy v januári 1971.

Text: Alex Maskalík, PhD.
Vojenský historický ústav Bratislava

Projekt Výťah

Vyslobodzovací tank VT-34 je súčasťou zbierky Tanky a obrnená technika Vojenského historického múzea vo Svidníku. Evidovaný je pod číslom 9205. Dukelské múzeum, predchodca dnešného Vojenského historického múzea vo Svidníku ho získalo v roku 1988 od vojenského útvaru v Prešove. Muzeálny exponát je umiestnený v Parku bojovej techniky za budovou Vojenského historického múzea.

Vyslobodzovací tank sa používal na vyslobodzovanie a nasledujúce odtiahnutie uviaznutých tankov a iných bojových vozidiel. V československej armáde bolo v prvých povojnových rokoch k dispozícii sedem takýchto anglických tankov Cromwell ARV a 13 trofejných tankov Berge-Panther, ktoré zanechala na území bývalej ČSR nemecká armáda. Naša armáda používala sovietske tanky T-34/85. Tento stav nebol dlhodobo udržateľný. V prípade armádnej operácie by totiž muselo byť vyčlenených 70 – 80 bojových tankov na vyslobodzovacie práce.

Vyvinutý v Prahe, vyrobený v Martine

V roku 1951 bolo prijaté rozhodnutie o vývoji vlastného vyslobodzovacieho vozidla, ktoré malo využívať podvozok a korbu stredného tanku T-34/85. V zadnej časti korby sa počíta-

lo s namontovaním sklopnej ostrohy, rydla na zakotvenie tanku pri vyslobodzovacích prácach. Navijak mal byť zabudovaný do bojového priestoru korby tanku T-34, tak aby bol chránený pred streľbou. V decembri 1952 bol za hlavného riešiteľa projektu vyslobodzovacieho tanku pod krycím označením VÝTAH určený závod ČKD Sokolovo v Prahe. Počas prác na projekte došlo k niekoľkým čiastkovým úpravám. Ťah na lane navijaka bol znížený z pôvodných 60 t na 30 t. Takmer po roku predstavil závod konečný projekt tanku, ktorý bol schválený. Samotný prototyp tanku bol hotový 30. júna 1954. Začiatkom augusta sa prototyp podrobil podnikovým kontrolným skúškam v priestore Doksy.

Kontrolné skúšky prebiehali od 10. do 15. januára 1955 v priestore Strašíc. Prototyp vykonal 22 stredných a 15 ťažkých akcií a vyhovel. Napriek tomu museli byť odstránené čiastkové nedostatky náhonu kuželovej reverznej skrine a pružnej spojky. V období od apríla do konca júla 1955 bol prototyp vyslobodzovacieho tanku podrobený vojskovým skúškam vo Vojenskom výcvikovom priestore Mimoň. Po ich absolvovaní boli navrhnuté úpravy výšky vozidla, nadstavby, ochrany navijakového mechanizmu proti prachu a úprava náhonu navijaka, ktorý mal byť spúšťaný aj počas chodu motora. Doplnovacie skúšky sa začali až v máji 1957, aby mal riešiteľ dostatok času na odstránenie nedostatkov zistených počas vojskových skúšok. Doplnovacie skúšky neodhalili závažnejšie nedostatky. Ich výsledky ukázali, že vyslobodzovací tank dokáže uvoľniť vozidlo pri ťahu na lane do 20 ton za 15 minút a do 90 ton za 50 minút.

Pomocník tankistov

Vyslobodzovací tank bol zavedený do výzbroje armády ako VT-34 v roku 1958. V tom istom roku závod ČKD Sokolovo vyrobil päťkusovú overovaciu sériu. Sériová výroba, resp. prestavba bojových T-34/85 na VT-34 prebiehala v rokoch 1959 – 1963 v závodoch J. V. Stalina v Martine, kde vyrobili dovedna 285 kusov. Vševojskové divízie a mobilizačné opravné prápory disponovali dostatočným počtom týchto tankov, čo umožňovalo vyradiť pôvodné vozidla vojnové výroby. VT-34 sa v armáde používali do polovice 70. rokov, keď ich postupne nahrádzali modernejšie VT-55A. Menší počet VT-34 prevzalo ministerstvo dopravy pre vlakové súpravy na likvidáciu železničných nehôd.

Vyslobodzovacie zariadenie vozidla VT-34 pozostávalo z navijaka, lôžka navijaka, prevodov, ostrohy, ukladáča lana, snímača a ukazovateľa ťahu, kríža vodiacich kladiek, ovládania navijaka, čističa lana, pomocného navijaka a nadstavby.

Celkové množstvo paliva, motorovej nafty, predstavovalo 530 l, čo umožňovalo jazdný dosah 350 km po komunikáciách alebo vyslobodzovaciu činnosť v trvaní 30 pracovných hodín. Tank disponoval lafetovaným guľometom DTM kalibru 7,62 mm a samopalom kalibru 7,62 mm.

Text: Mgr. Jozef Rodák, VHÚ – VHM Piešťany – Múz. oddelenie Svidník

Foto: G. Baško

Základné takticko-technické údaje:

Počet členov posádky: 2

Dĺžka: 7,85 m

Šírka: 3,00 m

Výška: 2,45 m

Celková hmotnosť: 31 t

Maximálna rýchlosť

po komunikáciách: 55 km/h

Priemerná rýchlosť

po komunikáciách: 30 km/h

Priemerná rýchlosť v teréne: 25 km/h

Maximálne stúpanie: 30°

Maximálny bočný náklon: 25°

Výzbroj:

guľomet DTM so zameriavačom PPU-8T

Spotreba paliva

po komunikáciách 160 l/100 km

Spotreba paliva v teréne: 230 l/100 km

Vyprošťovací tank VT-34 zo zbierok Vojenského historického múzea vo Svidníku